

БОГОЉУБ ШИЈАКОВИЋ

Биографија

Богољуб Шијаковић је рођен 6. августа 1955. у Никшићу од родитеља српске народности и православне вјере – Веселина (1924–2009) и Даринке рођ. Шарановић (1925–2007). У родном граду је завршио основну школу и гимназију. На Филозофском факултету у Београду дипломирао је 1981. и магистрирао 1986. филозофију (оба завршна рада код проф. др Бранка Павловића, 1928–1986). Након смрти професора Павловића није било у одговарајућем звању ментора у Београду за античку филозофију, па је титулу доктора филозофских наука стекао 1989. на Филозофском факултету у Сарајеву дисертацијом о раној грчкој филозофији (ментор проф. др Владимир Премец, чланови комисије проф. др Бранко Деспот и проф. др Предраг Финци). За дипломски рад добио је 1981. Октобарску награду града Београда за најбоље стручне и научне радове студената Универзитета у Београду, а за докторски рад 1991. награду Црногорске академије наука и умјетности из Фонда Петра Вукчевића.

Од 1981. до 1989. ради као асистент, а од 1989. до 1994. као доцент за античку филозофију и филозофску антропологију на Филозофском факултету у Никшићу. Године 1995. на истом факултету изабран је у звање редовног професора. Био је шеф Одсека за филозофију и социологију на Филозофском факултету у Никшићу (1989–1990) и на истом факултету продекан (1992–1993). Један је од оснивача и предсједник савјета Будванских дијалога, међународне школе за филозофију и социологију (1991–1992), био је предсједник Друштва филозофа и социолога Црне Горе (1992–2000). Више пута је боравио у иностранству на научним и стручним специјализацијама, од којих треба истаћи боравак на Универзитету у Минхену 1988/89. код проф. др Вернера Бајервалтеса у својству гостујућег истраживача, као и усавршавање на Универзитету у Атини код проф. др Константиана Вудуриса у својству слободног истраживача, виšekратно у периоду 1993–1996. Након 34 године прилежног рада на Филозофском факултету у Никшићу (20 година као редовни професор) 31. маја 2015. (ди)ректорка Универзитета Црне Горе испоручила му је политички мотивисан отказ, упркос противљењу матичног факултета.

За редовног професора филозофије на Православном богословском факултету Универзитета у Београду изабран је 2003. На овом Факултету био је продекан за науку (2006–2012), први управник интерног Института за теолошка истраживања (2008–2012) и од 2006. руководилац пројекта Српска теологија у XX веку (који финансира Министарство науке).

Крштен је у Српској православној цркви, чији је вјерник. Са супругом Весном има сина Балшу, архитекту, и кћерку Ђурђину, класичног филолога докторанда. Није члан политичких организација. Члан је Српског филозофског друштва (од дипломирања 1981) и Матице српске (међу оснивачима је Матице српске – Друштва чланова у Црној Гори: Подгорица 17. јул 2010). Члан је Његошевог одбора Матице српске у Новом Саду (од 2007). Од јесени 2000. до краја 2002. служио је као министар вера у Влади СР Југославије, а од јула 2008. до марта 2011. као министар вера у Влади Републике Србије.

Библиографија

Књиге

1. *Mythos, physis, psyche* (1991) [54], (²2002) [152]
2. *Зоон њолиџикон* (1994) [74]
3. *Хермесова крила* (1994) [75]
4. *Amicus Hermes* (1996) [83]
5. *Историја, Огворност, Светост* (1997) [113]
6. *Критика балканистичкој дискурса* (2000) [125], (²2001) [132], (⁴2009) [244], (⁵2012) [284]
7. *Bibliographia praesocratica* (2001, ²2003) [133]
8. *Between God and Man* (2002) [153]
9. *Пред лицем Друјој* (2002) [154]
10. *A Critique of Balkanistic Discourse* (2004) [216]
11. *Оледање у конџекстју* (2009) [245], (²2011) [272]
12. *La critique du discours balkanistique* (2010) [256]
13. *Универзитет и српска теологија* (2010) [257], (²2014) [305]
14. *Брија за Жрџву* (2011) [273]
15. *Библиографија часописа „Луча“ (1984-2005)* (2011) [274]
16. *Мит и философија* (2012) [281]
17. *О њаџњи и њамћењу* (2012) [282]
18. *Историја : Насиље : Теорија* (2012) [283]
19. *Присутност џрансценденције* (2013) [295]
20. *The Presence of Transcendence* (2013) [296]
21. *University and Serbian Theology* (2014) [306]
22. *Критика балканистичког дискурса* (2015) [314]
23. *Велики раџ, Видовданска еџика, Памћење* (2015) [315]
24. *Оџор забраву* (2016) [324]

А. Књиге, студије, огледи, чланци, библиографије, рецензије, прикази, интервјуи

1975-1978.

Видјети 201 [272] стр. 186-194, 200-203, 204-211, 229-232, 236-240, 241-247.

1981.

[1] „Ништа се не може родити, ако већ није било зачето“, *Никшићке новине*, год. XV, бр. 650 (13. новембар 1981) 4.

Разговор са новинаром М[илорадом] Ђ[укановићем] поводом додјеле Октобарске награде града Београда за најбоље стручне и научне радове студената Универзитета у Београду у 1981. години (за дипломски рад „*Mythos* и пресократски логос“ на Филозофском факултету у Београду).

Прештампано у: *Оледање у конџекстју* ²2011 [272] стр. 37-40.

1982.

[2] „Естетски вриједносни феномен“, *Универзитетска ријеч*, год. XIII, бр. 1-2 (18. фебруар 1982) 19.

Прештампано у: *Оледање у конџекстју* ²2011 [272] стр. 241-247.

[3] „*Physis i kosmos* u presokratika“, *Сџоне*, год. XIV, бр. 1-2 (1982) 91-102.

У знатно прерађеном облику укључено у: *Mythos, physis, psyche* 1991 [54], нарочито стр. 194 и даље, 310-318, односно у другом издању (2002) [152] стр. 199 и даље, 308-316.

[4] „*Mythos*“, *Зборник радова џрофесора и сарадника Насџавничкој факултету у Никшићу* 5-6 (1982) 101-122.

У прерађеном облику укључено у: *Mythos, physis, psyche* 1991 [54] стр. 103-130, односно у другом издању (2002) [152] стр. 82-109.

1983.

[5] „Маркс и Аристотел: Једно аристотелијанско читање односа 'истраживања' и 'приказивања' у Маркса и предлог за расправу око философије историје“ (12. октобар 1983).

Изалагање на колоквијуму о Марксу 12. октобра 1983. у Никшићу и у оквиру постдипломског колегијума на Филозофском факултету у Београду марта 1985, а потом на Првом Конгресу философа Југославије, одржаном од 5. до 7. маја 1988. у Херцег Новом. Видјети: *Луча V/1-2* (1988) 54-63.

Објављено у: *Хермесова крила* 1994 [75] стр. 103-114; прештампано у: *Пред лицем Друјої* 2002 [154] стр. 209-216, под насловом „Карл Маркс с Аристотеловим кључем у погрешној дрви“, а потом у: *Присујиносїй тїрансценденције* 2013 [295] стр. 291-297.

Објављено на њемачком под насловом „Marx mit dem aristotelischen Schlüssel im falschen Schloß“ у: *Amicus Hermes* 1996 [83] 52-62; на енглеском под насловом „Karl Marx with Aristotle's Key in the Wrong Lock“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 294-300.

[6] „Революционар и бирократија“, *Универзитетска ријеч*, год. XIV, бр. 4 (10. март 1983) 12.

приказ: Branko Kovačević, *Trocki o proleterskoj partiji i permanentnoj revoluciji i njegove kontraverze u ruskoj socijaldemokratskoj i boljševičkoj partiji*, Сетинје: Obod, Београд: Научна књига 1981, 534 стр. Прештампано у: *Оїледање у конїтекстїу* 2011 [272] стр. 1051-1054.

[7] „[Wilhelm Nestle]“, *Pregled LXXIII/6* (1983) 630.

Прештампано у: *Оїледање у конїтекстїу* 2009 [245] стр. 486-487; 2011 [272] стр. 910-911.

1984.

[8] „О iskustvu svjetlosti“, *Луца I/1* (1984) 43-58.

Прештампано под насловом „Проблемски сноп метафизике свјетлости“ у: *Хермесова крила* 1994 [75] стр. 115-141 (142-166: аналитички библиографски додаток φῶς νοητόν), као и у: *Пред лицем Друјої* 2002 [154] стр. 148-168 (169-197: „φῶς νοητόν: Библиографија о Метафизици свјетлости“), а потом у: *Присујиносїй тїрансценденције* 2013 [295] стр. 254-271.

библиографија садржи 400 јединица

Објављено на француском под насловом „Le faisceau de problèmes de la métaphysique de la lumière“ у: *Amicus Hermes* 1996 [83] 63-93 (94-125: appendix bibliographica analytica φῶς νοητόν); такође [221]; на енглеском под насловом „The Problem-Beam of the Metaphysics of Light“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 256-274.

[9] „Eleatska i posteleatska ontologija“, *Зборник радова професора и сарадника Насїјавничкої факултету у Никшићу* 7-8 (1984) 163-185.

У темељито прерађеном облику укључено у: *Mythos, physis, psyche* 1991 [54] стр. 235-310, односно у другом издању (2002) [152] стр. 237-308.

[10] „[Herbert Jennings Rose]“, *Pregled LXXIV/4* (1984) 474.

Прештампано у: *Оїледање у конїтекстїу* 2009 [245] стр. 487-488; 2011 [272] стр. 911-912.

[11] „Hans Blumenberg“, *Луца I/1* (1984) 41-42.

Прештампано у: *Оїледање у конїтекстїу* 2009 [245] стр. 482-483; 2011 [272] стр. 906-907.

[12] „Eugen Fink“, *Луца I/1* (1984) 67-68.

Прештампано у: *Оїледање у конїтекстїу* 2009 [245] стр. 480-482; 2011 [272] стр. 904-906.

[13] „Louis Herbert Gray“, *Луца I/1* (1984) 160.

Прештампано у: *Оїледање у конїтекстїу* 2009 [245] стр. 488-489; 2011 [272] стр. 912-913.

[14] „Bibliographia Aristoteliana: de anima / parva naturalia“, *Луца I/2* (1984) 159-221.

библиографија садржи 937 јединица

[15] „Чему Луца?“, *Никшићке новине*, год. XVIII, бр. 791-792 (28. децембар 1984) 6.

Прештампано у: *Оїледање у конїтекстїу* 2011 [272] стр. 677-679; *Библиографија часописа „Луца“ (1984-2005)* 2011 [274] стр. 9-10.

1985.

[16] „Повијесност, традиција, савременост: О херменеутичком приступу философској баштини“, *Овгје*, год. XVII, бр. 198 (1985) 29.

У незнатно прерађеном облику укључено у: *Mythos, physis, psyche* 1991 [54] стр. 9-14, односно у другом издању (2002) [152] стр. 11-16.

[17] „Psyche u presokratskoj filosofiji“, *Луца II/1-2* (1985) 25-72.

У дјелимично прерађеном облику укључено (без одјелка о хомеровској психолошкој терминологији, стр. 26-32) у: *Mythos, physis, psyche* 1991 [54] стр. 48-70, 155-161, 163-179, 211-234, 287-292, 299-309, односно (са одјелком о хомеровској психолошкој терминологији) у другом издању

(2002) [152] стр. 48-80, 162-169, 170-185, 214-236, 286-291, 298-308.

Одјељак о хомеровској психолошкој терминологији (стр. 26-32) прештампан у: *Хермесова крила* 1994 [75] стр. 35-49: „Хомеровска психолошка терминологија“, а потом у: *Mythos, physis, psyche*, друго издање, 2002 [152] стр. 64-73.

1986.

[18] „Helensko teo-kosmo-gonsko pjesništvo: Prilog proučavanju ishodišta helenske filosofije“, *Зборник радова професора и сарадника Насиљавничкој факултету у Никшићу* 9 (1986) 143-174.

У прерађеном облику укључено у: *Mythos, physis, psyche* 1991 [54] стр. 72-102, односно у другом издању (2002) [152] стр. 110-136.

1987.

[19] „Paradigmatičnost i tautegoričnost pjesništva“, *Filozofska istraživanja* 23 [4] (1987) 1207-1210.

Излагање на симпосиону „Философија и поезија“ одржаном 27. фебруара 1987. на Филозофском факултету у Никшићу.

Прештампано у: *Хермесова крила* 1994 [75] стр. 25-33; *Пред лицем Друјој* 2002 [154] стр. 142-147; *Мити и философија* 2012 [281] стр. 94-99; *Присујности транценденције* 2013 [295] стр. 248-253.

Објављено на енглеском под насловом „The Paradigmatic and Tautegoric Nature of Poetry“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 250-255. на њемачком [20] [83]

1988.

[20] „Paradigmatität und Tautegorität des Dichtertums“, *Synthesis philosophica* 6 [2] (1988) 597-602.

Прештампано у: *Amicus Hermes* 1996 [83] стр. 27-34.

на српском [19] [75] [154] [281] [295], енглеском [296]

[21] „Оглед о јавности“, Емисија ТВ Титогоград „Живот књиге“ (21. јул 1988); штампано у: *Зон йолийикон* 1994 [74] стр. 154-155.

приказ: Ljubomir Tadić, *Ogled o javnosti*, Nikšić: Univerzitetaska riječ 1987, 130 str.

Прештампано у: *Оледање у конјекстиу* 2011 [272] стр. 855-857.

1989.

[22] „Antropološki smisao samosaznanja: Uz apolonski zahtjev ‘Spoznaj samoga sebe!’“, *Luča* VI/1-2 (1989) 254-259.

Излагање у оквиру постдипломског колегијума на Филозофском факултету у Београду јануара 1985.

У значајно прерађеном облику прештампано у: *Хермесова крила* 1994 [75] стр. 167-189, као и у: *Пред лицем Друјој* 2002 [154] стр. 13-31: „Антрополошки смисао самопознања: Уз аполонски захтјев ‘Познај самог себе!’“, а потом у: *Присујности транценденције* 2013 [295] стр. 79-95.

Објављено на енглеском под насловом „Anthropological Sense of Self-Knowledge: Toward the Apollonian Precept ‘Know Thyself!’“ у: *Amicus Hermes* 1996 [83] стр. 126-148, као и у: *Between God and Man* 2002 [153] стр. 13-34: „Anthropological Meaning of Self-Knowledge: Toward the Apollonian Precept ‘Know Thyself!’“, а потом у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 90-104.

[23] „Problemi Platonove pozne filosofije“, *Luča* VI/1-2 (1989) 271-276.

рецензија: Damir Barbarić, *Politika Platonovih Zakona: Uvod u studij Platona*, Zagreb: Centar za povijesne znanosti – Odjel za povijest filozofije 1986, 103 str.

Прештампано у: *Хермесова крила* 1994 [75] стр. 87-101: „О Платоновој позној философији (једна рецензија)“, *Оледање у конјекстиу* 2009 [245] стр. 562-571; 2011 [272] стр. 984-993.

[24] „Problem svijeta u filozofiji“, *Luča* VI/1-2 (1989) 276-279.

Приказ темата у часопису *Filozofska istraživanja* 20 [1] (1987) 3-183.

Прештампано у: *Оледање у конјекстиу* 2009 [245] стр. 638-642; 2011 [272] стр. 1072-1076.

[25] „Godišnjak za povijest filozofije“, *Luča* VI/1-2 (1989) 279-280.

синопсис: *Godišnjak za povijest filozofije* (Zagreb: Odjel za povijest filozofije Centra za povijesne znanosti) 1 (1983), 2 (1984), 3 (1985), 4 (1986).

[26] „Synthesis philosophica“, *Luča* VI/1-2 (1989) 281-284.

синопсис: *Synthesis philosophica* (Zagreb: Hrvatsko filozofsko društvo i Savez filozofskih društava Jugoslavije) 1-2 (1986), 3 (1987), 4 (1988).

[27] „О самопостављању политичког апсолута“, *Универзитетска ријеч*, год. XIX, бр. 237-238 (април 1989) 6-7.

Излагање на скупу „Јавност и политика“ одржаном 10. јануара 1989. на Филозофском факултету у Никшићу.

Објављено са испуштањима; интегрално у: *Зон йолийикон* 1994 [74] стр. 44-54. Одјељак „Три парадигме политичке слободе“ (стр. 46-48) објављен је засебно [48].

Прештампано у: *Оіледање у конітекстіу* ²2011 [272] стр. 589-597.

на словеначком [35]

[28] „Партија, држава, грађанин и оно између њих“, *Универзитетска ријеч*, год. XIX, бр. 239-240 (мај 1989) 6 [изводи]; такође у: *Комунист*, год. XLVII, бр. 1671 (Титоград, 19. мај 1989) 14 [са скраћивањима].

Интегрално објављено у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 55-63; прештампано у: *Оіледање у конітекстіу* ²2011 [272] стр. 724-731.

[29] „Уз тему ‘Политички плурализам‘“, *Пракса* 2-3 (1989) 85-91.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 64-72; *Оіледање у конітекстіу* ²2011 [272] стр. 732-739.

[30] „Боље је устав писати мастилом него крвљу: Куда плови АВНОЈева барка?“ [интервју], *Дуја*, бр. 407 (од 30. септембра до 14. октобра 1989) 14-17, 24.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 73-94; *Оіледање у конітекстіу* ²2011 [272] стр. 707-723.

[31] „За ustavno priznavanje političkog Drugog“ [intervju], *Laus*, br. 108 (listopad 1989) 4-5.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 105-113; *Оіледање у конітекстіу* ²2011 [272] стр. 748-754.

[32] „Рибари људских душа“, *Универзитетска ријеч*, год. XIX, бр. 249-250 (децембар 1989) 3.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 114-116.

[33] „Марксизам, марксизам, између осталог“, *Универзитетска ријеч*, год. XIX, бр. 249-250 (децембар 1989) 4; такође у: *Просвјетни рад*, бр. 1 (1. јануар 1990) 3.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 117-119.

1990.

Видјети [33] 1990.

[34] „Ни марксиста ни антимарксиста“, *Побједа*, год. XLVI, бр. 8679 (30. јануар 1990) 2; такође у: *Просвјетни рад*, бр. 6 (15. март 1990) 9; са додатком „Post post scriptum“ у: *Универзитетска ријеч*, год. XX, бр. 253-254 (април 1990) 26-27.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 120-125.

[35] „О samovzpostavitvi političnega absoluta“, 2000, št. 48/49 (1990) 60-65.

на српском [27]

[36] „Демократски форум“, *Овдје*, год. XXII, бр. 248 (јануар 1990) 21.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 141-142; *Оіледање у конітекстіу* ²2011 [272] стр. 767-768.

[37] „Суверенитет, позиција, опозиција – годину дана послјије или Јануар по други пут у Црној Гори“, *Овдје*, год. XXII, бр. 248 (јануар 1990) 22.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 135-141; *Оіледање у конітекстіу* ²2011 [272] стр. 762-767.

[38] „Животна средина аутономије универзитета“, *Овдје*, год. XXII, бр. 249 (фебруар 1990) 8.

Излагање на трибини Liberalitas Academica са темом „Шта је то аутономија универзитета“, одржаној 11. децембра 1989. у Подгорици.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 219-225; *Оіледање у конітекстіу* ²2011 [272] стр. 135-139.

[39] „Право и милост: Фрагменти о држави, грађанину, демократији, репресији“, *Универзитетска ријеч*, год. XX, бр. 251-252 (март 1990) 14-15; такође у: *Овдје*, год. XXII, бр. 252 (3. мај 1990) 6-7.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 95-104; *Оіледање у конітекстіу* ²2011 [272] стр. 740-747.

[40] „Одбрана против аутономије“, *Овдје*, год. XXII, бр. 250 (март 1990) 18.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 130-131.

[41] „Како се брани Одбрана или Ништа нас не смије изненадити“, *Овдје*, год. XXII, бр. 250 (март 1990) 18.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 131-134.

[42] „Демократија и ‘демократије‘“, *Демократска ријеч*, год. I, бр. 1 (5. октобар 1990) 1.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 156-159; *Оіледање у конітекстіу* ²2011 [272] стр. 690-693.

[43] „О тзв. ‘Савезу реформских снага‘“, *Демократска ријеч*, год. I, бр. 1 (5. октобар 1990) 6.

Објављено са испуштањима; интегрално у: *Зоон њолићкикон* 1994 [74] стр. 160-163; прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2011 [272] стр. 755-758.

[44] „Држава: национална или грађанска?“, *Демокрајска ріјеч*, год. I, бр. 2 (19. октобар 1990) 1.

Прештампано у: *Зоон њолићкикон* 1994 [74] стр. 164-168; *Оіледање у конііексіу* 2011 [272] стр. 699-702.

[45] „Бирачи и бирачко право“, *Демокрајска ріјеч*, год. I, бр. 2 (19. октобар 1990) 5.

Прештампано у: *Зоон њолићкикон* 1994 [74] стр. 169-172; *Оіледање у конііексіу* 2011 [272] стр. 769-772.

[46] „Повратак у Вавилон“, *Демокрајска ріјеч*, год. I, бр. 3 (2. новембар 1990) 8; такође у: *Луца IX/1* (1992) 4-6: „Комунікација као філософски і југословенски проблем“.

Уводна ріјеч за разговор „О могућностима комуникације као філософском і југословенском проблему“ одржаном 17. јануара 1990. у Будви.

Прештампано у: *Зоон њолићкикон* 1994 [74] стр. 143-149; *Оіледање у конііексіу* 2011 [272] стр. 604-609; „Повратак у Вавилон: О комуникацији као філософском і југословенском проблему“ на њемачком 1993 [70]

[47] „Савјест против Хајдегера“, *Овдје*, год. XXII, бр. 259-260 (7. новембар 1990) 2.

Прештампано у: *Зоон њолићкикон* 1994 [74] стр. 180-182; *Оіледање у конііексіу* 2011 [272] стр. 217-219.

[48] „Три политичка узора“, *Демокрајска ріјеч*, год. I, бр. 4 (16. новембар 1990) 3.

Одјелјак „Три парадигме политичке слободе“ из [27] = *Зоон њолићкикон* 1994 [74] стр. 46-48; *Оіледање у конііексіу* 2011 [272] стр. 590-592.

[49] „О јавности“, *Демокрајска ріјеч*, год. I, бр. 5 (3. децембар 1990) 6.

Прештампано у: *Зоон њолићкикон* 1994 [74] стр. 150-151; *Оіледање у конііексіу* 2011 [272] стр. 610-611; „Смисао јавног комуницирања“.

[50] „Страх од промјена і бјекство од аргумената“, *Никиићке новине*, год. XXIV, бр. 1077 (20. децембар 1990) 7; такође у: *Демокрајска ріјеч*, год. II, бр. 8 (23. април 1991) 4.

Прештампано у: *Зоон њолићкикон* 1994 [74] стр. 173-175; *Оіледање у конііексіу* 2011 [272] стр. 773-775.

[51] „Thales і Anaksimandros: Uz problem роčetka (grčke) філософије“, *Филозофска истраживања* 37 [4] (1990) 889-911.

Адаптирано из: *Mythos, physis, psyche* 1991 [54] стр. 131-154, 319-329, односно у другом издању (2002) [152] стр. 140-162, 317-326.

[52] „Bibliographia Hegeliana: Hegel і grčka філософија“, *Филозофска истраживања* 37 [4] (1990) 1157-1191.

библиографија садржи 583 јединице

[53] „Bibliographia Nietzscheana: Nietzsche і grčka kultura“, *Филозофски годишњак* 3 (1990) 291-310.

библиографија садржи 176 јединица

1991.

Видјети [50] 1991.

[54] *Mythos, physis, psyche: Ogleđanje u pred-sokratovskoj „ontologiji“ і „psihologiji“*, Nikšić: Univerzitetска ріјеч, Beograd: Филозофско друштво Србије 1991, 434 стр. ISBN 86-427-0284-2

друго издање 2002 [152]

Sadržaj (стр. 5-6):

Na роčetku (7-8)

1. Uvođenje kao polazište (9-37) [16]

2. Prvi put Thales (38-70) [17]

3. *Mythos*: njegova utroba і njegov porod (71-130) [4] [18] [281]

4. Ponovo Thales, а potom Anaksimandros і Anaximenes (131-162) [17] [51] [281]

5. *Psyche*: orfičari, pitagorovci, Empedokles (163-192) [17]

6. *Physis* і *psyche*: *crux Heraclitea* (193-234) [3] [17]

7. *Genesis* ili ono što nije: Parmenides (235-256) [9]

8. *Physis* і ‘sastojci’: Empedokles і Anaxagoras (257-286) [9]

9. Diogenes u међу-времену: *psyche* і ponovo vazduh (287-292) [9] [17]

10. *Physis* – *psyche*: *crux Democritea* (293-318) [3] [9] [17]

11. Ishođenje kao stanovište (Panorama theseon) (319-347) [51]

12. *Mythos, physis, psyche*: Ein Sichversuchen an der vorsokratischen „Ontologie“ und „Psychologie“ (348-362) [83] (на српском [78])

Literatura (363-385)

Index locorum (386-405)

Index nominum (406-416)

Index rerum (417-424)

Index verborum (425-434)

рец.:

Mihailo Đurić, *Филозофски годишњак* 4 (1991) 185-193 = М. Ђурић, *Изабрани сјисци*, књ. X: *Савремена српска філозофија*, Београд: Службени лист СРЈ, Терсит 1997, 180-194 = М. Ђурић, *Сабрани сјисци*, књ. 10: *Савремена српска філозофија*, Београд: Службени гласник, Правни факултет 2009, 133-143.

Slobodan Žunjić, *Filozofski godišnjak* 4 (1991) 194-199 = S. Žunjić, *Temida filozofije: Iz filozofske kritike*, Beograd: Otačnik 2013, 12-20.

Tomislav Kargačin, *Gledišta XXXII/5-6* (1991) 170-175.
Витомир Митевски, *Жива антика* 41-42 (1992) 127-129.

P. Villalba, *Faventia* 14/1 (1992) 99-100.

M. R. Wright, *Phronesis* 38 (1993) 109.

Александар М. Петровић, *Источник* 5 (1993) 130-133.

Плија Марић, *Gledišta XXXVII/1-2* (1996) 186-191 = И. Марић, *Философија на Истоку Европе: Огледа из византијске, руске и српске философије*, Београд: Плато 2002, 336-345.

ауторов самоприказ на њемачком 1993 [69]

[55] „Bibliographia Heideggeriana: Heidegger i grčko mišljenje“, *Filozofski godišnjak* 4 (1991) 249-278.

библиографија садржи 312 јединица

[56] „Геометрија и демократија“, *Демократска ријеч*, год. II, бр. 7 (5. март 1991) 3.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 176-179; *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 600-603.

[57] „Смрт фашизму – слобода штампи“, *Покрећ*, год. 50, бр. 202 (17. април 1991) 18 (цензурисано!); интегрално: „Смрт фашизму – слобода штампи“ са додатком „Писмо главном и одговорном уреднику *Покрећа*“ у: *Овдје*, год. XXIII, бр. 269 (април 1991) 53-54+55.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 182-187+188.

[58] „Слуге злих господара“, *Овдје*, год. XXIII, бр. 271 (јун-јул 1991) 60-61; такође у: *Покрећ*, год. 50, бр. 208 (10. јул 1991) 44-45.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 189-194.

[59] „Демократске институције и грађанска мобилизација“, *Овдје*, год. XXIII, бр. 274 (октобар 1991) 3-4; такође у: *Лица* IX/1 (1992) 27-29: „Demokratske institucije i građanska mobilizacija“.

Саопштење за прву сесију Љетње школе за философију и друштвену теорију „Будвански дијалози“, одржану од 18. до 25. маја 1991. у Будви на тему „Смисао промјена у Источној Европи“.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 195-200; *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 694-698.

1992.

Видјети [46] 1992, [59] 1992.

[60] „Држава као циљ и као претпоставка“, *Овдје*, год. XXIV, бр. 277 (јануар 1992) 28-29; такође у: Зборник радова на тему: *Перспективе Црне Горе у савременом процеси-ма*, Титоград: Републички савјет за развој 1992, 261-265.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 201-210; *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 779-787.

[61] „Црна Референдумска Гора“, *Подјега*, год. XLVIII, бр. 9401 (3. фебруар 1992) 4.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 211-213; *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 788-790.

[62] „Универзитет између идеје и закона“, *Подјега*, год. XLVIII, бр. 9443, 9444, 9445, 9446 (16, 17, 18, 19. март 1992) 10, 11, 11, 13.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 231-241; одјелак „Шта је то аутономија универзитета?“ (стр. 233-236) прештампан засебно [82]. Такође у: *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 140-148.

[63] „Теорија кризе“, *Подјега*, год. XLVIII, бр. 9462 (4. април 1992) 14.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 254-255; *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 212-213.

приказ: E. Huserl, *Kriza evropskih nauka i transcendentnalna fenomenologija*, prev. Z. Đinđić, Gornji Milanovac: Dečje novine 1991, 463 str.

[64] „Криза теорије“, *Подјега*, год. XLVIII, бр. 9462 (4. април 1992) 14.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 256-257; *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 213-214.

приказ: Ž. Bodrijar, *Simbolička razmena i smrt*, prev. M. Marković, Gornji Milanovac: Dečje novine 1991, 277 str.

[65] „Дерида, Одговорност, Други“, *Подјега*, год. XLVIII, бр. 9476 (18. април 1992) 13.

Прештампано у: *Зоон њолићикон* 1994 [74] стр. 257-259; *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 214-216: „Одговорност и Други“.

Приказ предавања Жака Дерида „Давати смрт – тајне европске одговорности“ (Београд, 6. април 1992).

[66] „Туђа Европа и Домаћа Власт“, *Демократска ријеч*, год. III, бр. 10 (26. мај 1992)

2; такође у: *Лица IX/1* (1992) 29-30: „Tuđa Evropa i Domaća Vlast“.

Прештампано у: *Зоон њолиџикон* 1994 [74] стр. 260-262; *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 598-599.

[67] „RAT(i)RATio(nalnost): Између racionalnog nasilja i nasilne racionalnosti“, *Лица IX/2* (1992) 4-11; такође: „RAT(и)RATio(налност): Између рационалног насиља и насилне рационалности“, *Овдје*, год. XXV, бр. 299-300 (новембар-децембар 1993) 40-43; као и: „RAT (i) RATIO(nalnost)“, *Dialogue*, vol. 3, N° 10 (juin 1994) 94-99.

Саопштење за другу сесију „Будванских дијалога“ (Communicatio Mediterranea), одржану од 28. до 30. септембра 1992. на Филозофском факултету у Никшићу на тему „Рат, рационалност, ирационалност“.

Прештампано у: *Зоон њолиџикон* 1994 [74] стр. 266-281, као и у: *Историја, Одговорности, Светлости* 1997 [113] стр. 47-65; *Пред лицем Друјој* 2002 [154] стр. 316-331; *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 646-660: „Рат и рационалност“; *Историја : Насиље : Теорија* 2012 [283] стр. 82-99; *Присујности њрансценденције* 2013 [295] стр. 179-192.

Објављено на енглеском под насловом „War and Rationality“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 182-194.

на француском [79] [83]

[68] „Држава или Нација – одаберите сами!“, *Подјега*, год. XLVIII, бр. 9586 (8. август 1992) 9; такође у: *Овдје*, год. XXIV, бр. 284-285 (август-септембар 1992) 40.

Изговорено на трибини „Фронесис“ одржаној 25. децембра 1991. на Филозофском факултету у Никшићу.

Прештампано у: *Зоон њолиџикон* 1994 [74] стр. 214-218; *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 703-706.

1993.

Видјети [67] 1993.

[69] „Selbstanzeige: Mythos, physis, psyche“, *Archiv für Begriffsgeschichte* 36 (1993) 339-340.

Самоприказ на њемачком књиге *Mythos, physis, psyche* 1991 [54].

[70] „Rückkehr nach Babylon: Über die Kommunikation als philosophisches und jugoslawisches Problem“, *Dialogue*, vol. II, N° 6 (juin 1993) 100-102.

на српском 1990 [46]

[71] „Парадоксија спознања“, *Подјега*, год. XLIX, бр. 9872 (29. мај 1993) 11.

Неауторизовани изводи из предавања на Цетињу 24. маја 1993. у оквиру првог кирилметодијевског симпозиона на тему „Логос у грчкој философији и хришћанству“ у организацији Цетињске Митрополије и Филозофског факултета у Никшићу.

[72] „Парадоксија мистичког богопознања“, *Беседа III/1-4* (1993[1994]) 215-226.

Излагање на скупу „Скривени Бог“ одржаном 21. маја 1993. у Студентском културном центру у Београду и на првом кирилметодијевском симпозиону „Логос у грчкој философији и хришћанству“ 24. маја 1993. на Цетињу.

Прештампано у: *Хермесова крила* 1994 [75] стр. 191-212; *Пред лицем Друјој* 2002 [154] стр. 41-57; *Присујности њрансценденције* 2013 [295] стр. 104-119.

на енглеском [76] [153] [296] и њемачком [77] [83]

[73] „Покајање као преумљење“, *Подјега*, год. XLIX, бр. 9914 (10. јул 1993) 10.

Прештампано у: *Зоон њолиџикон* 1994 [74] стр. 251-253; *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 860-862.

приказ: Митрополит Амфилохије, *Враћање душе у чистиоју: Беседе, разговори, њолеги*, Никшић, Подгорица, Приштина, Београд 1992, 288 стр.

1994.

Видјети [67] 1994.

[74] *Зоон њолиџикон: Примјери из личне леђијимације*, Подгорица: Унирекс 1994, 288+8* стр. ISBN 86-427-0320-2

Садржај (стр. 7-10):

Гдје је која тема (11)

Гдје је која илустрација (12)

1. Антипролог: Сумња у предговор (13-18) [118] [272]

2. Зоон политикон (19-43) [272]

3. О самопостављању политичког апсолута (44-54) [27] [48] [272]

4. Партија, држава, грађанин и оно између њих (55-63) [28] [272]

5. Уз тему „Политички плурализам“ (64-72) [29] [272]

6. Боље је устав писати мастилом него крвљу: Куда плови АВНОЈева барка? (73-94) [30] [272]

7. Право и милост: Фрагменти о држави, грађанину, демократији, репресији (95-104) [39] [272]

8. За уставно признавање политичког Другог (105-113) [31] [272]

9. „Марксизам“, „Одбрана“ и последњи дани (114-134) [32] [33] [34] [40] [41]

10. Суверенитет, позиција, опозиција – годину дана послје или Јануар по други пут у Црној Гори (135-142) [36] [37] [272]
11. Повратак у Вавилон: О комуникацији као философском и југословенском проблему (143-149) [46] [272] (на њемачком [70])
12. О јавном комуницирању (150-155) [21] [49] [272]
13. Демократија и „демократије“ (156-159) [42] [272]
14. О тзв. „Савезу реформских снага“ (160-163) [43] [272]
15. Држава: национална или грађанска? (164-168) [44] [272]
16. Бирачи и бирачко право (169-172) [45] [272]
17. Страх од промјена и дјекство од аргумената (173-175) [50] [272]
18. Геометрија и демократија (176-179) [56] [272]
19. Савјест против Хајдегера (180-194) [47] [57] [58] [272]
20. Демократске институције и грађанска мобилизација (195-200) [59] [272]
21. Држава као циљ и као претпоставка (201-210) [60] [272]
22. Црна Референдумска Гора (211-213) [61] [272]
23. Држава или Нација – одаберите сами! (214-218) [68] [272]
24. Животна средина аутономије универзитета (219-230) [38] [272]
25. Универзитет између идеје и закона (231-245) [62] [272]
26. Наука о вјери: култура и право (246-253) [81] [113] [116] [245] [272] [276]
27. Хусерл, Бодријар, Дерида – у одвојеној посјети нама (254-260) [63] [64] [65] [272]
28. Туђа Европа и Домаћа Власт (260-262) [66] [272]
29. Касандра зове (263-265) [272]
30. РАТ(и)РАТ(и)о(налност): Између рационалног насиља и насилне рационалности (266-281) [67] [74] [113] [154] [272] [283] [295] (на француском [79] [83], енглеском [296])
- Подаци о претходним објављивањима (283-288)
- Ратко Р. Божовић: Наш зоон политикон (1*-3*)
- Желидраг Никчевић: Граматика одговорности (4*-8*)
- рец.:
- Ратко Р. Божовић, *Зоон ѿолийшкон*, стр. 1*-3* = *Подјега*, 1996.
- Желидраг Никчевић, *Зоон ѿолийшкон*, стр. 4*-8* = Ж. Никчевић, *Ойшис*, Ријека Црнојевића: Ободско слово 1994, 174-182.
- Зоран Лакић, *Истѿоријски зайиси* год. LXVII, бр. 3-4 (1994) 179-180.
- Miroslav Ivanović, *Sociološki pregled* XXVIII/4 (1994) 549-550.
- В[ладимир] Ђ[урђевић], *Демокраишија* бр. 2 (јун/јул 1995) 31: „Филозофско суочавање са временом“.
- Милош Крстонијевић, *Подјега*, год. LI, бр. 10621 (6. јул 1995) 12.
- Предраг Голубовић, *Срјска ѿолийшчка мисао* год. II, бр. 4 (1995) 206-208.
- [75] *Хермесова крила*, Београд: ПЛАТΩ 1994, 232 стр.
- Садржај (стр. 5):
- Хермесова крила (7-14) [154] [295] (на енглеском [83] [296])
- Читање (као) дијалог (15-24) [80] [154] [295] (на француском [83], енглеском [296])
- Парадигматичност и таутегоричност пјесништва (25-33) [19] [154] [281] [295] (на њемачком [20] [83], енглеском [296])
- Хомеровска психолошка терминологија (35-49) [17] [152]
- appendix bibliographica: Problemata psychologica ante Socratem (50-70) [133]
- библиографија садржи 272 јединице
- Онтолошки карактер ране грчке философије (71-85) [78] [154] [295] (на њемачком [54] [83] [152], енглеском [296])
- О Платоновој позној философији (једна рецензија) (87-101) [23] [245]
- Маркс с Аристотеловим кључем у погрешној брави (103-114) [5] [154] [295] (на њемачком [83], енглеском [296])
- Проблемски сноп метафизике свјетлости (115-141) [8] [154] [295] (на француском [83] [221], енглеском [296])
- аналитички библиографски додатак: φῶς νοητόν (142-166) [154] (на француском [83])
- Антрополошки смисао самопознања: Уз аполонски захтјев „Познај себе самог!“ (167-189) [22] [154] [295] (на енглеском [83] [153] [296])
- Парадоксија мистичког богопознања (191-212) [72] [154] [295] (на енглеском [76] [153] [296], њемачком [77] [83])
- Index locorum (214-223)
- Index nominum (224-227)
- Index rerum (228-231)
- рец.:
- Dejan Lučić, *Theoria* XXXVIII/4 (1995) 151-153.
- Ненад Даковић, *Полийшика* год. XCI, бр. 29366 (22. јул 1995) 19.
- Соња Томовић, *Подјега*, год. LII, бр. 10827 (3. фебруар 1996) 11.
- Anne Sheppard, *Phronesis* 41 (1996) 231.
- Вера Георгиева, *Жива анишика* 46 (1996) 134-136.
- [76] „The Paradox of the Mystical Knowledge of God“, in: K. I. Boudouris, ed., *Philosophy and Orthodoxy*, Athens: International Center for Greek Philosophy and Culture 1994, 270-288.
- Прочитано на Петој међународној конференцији о грчкој философији са темом „Философија и православље“, одржаној од 22. до 28. августа 1993. на грчким острвима Самосу и Патмосу

у организацији Међународног друштва за грчку философију.

Прештампано у: *Between God and Man* 2002 [153] стр. 45-65; *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 112-125.

на српском [72] [75] [154] [295] и њемачком [77] [83]

[77] „Die Paradoxie der mystischen Gotteserkenntnis“, *Orthodoxes Forum* 8 (1994) 189-199.

Прештампано у: *Amicus Hermes* 1996 [83] стр. 149-171, као и у: W. Braun, F. Decher, W. Gantke, A. W. Kucera, M. Kühnlein, B. Šjaković (Hgg.), *Neuere Reflexionen zur Religionstheorie und religiösen Erkenntnis*, Cuxhaven & Dartford: Traude Jung-hans Verlag 1997, 59-68.

на српском [72] [75] [154] [295] и енглеском [76] [153] [296]

[78] „Ontološki karakter rane grčke filosofije“, *Theoria* XXXVII/2 (1994) 59-67.

Прештампано у: *Хермесова крила* 1994 [75] стр. 71-85, као и у: *Пред лицем Друјој* 2002 [154] стр. 198-208: „Онтолошки карактер ране хеленске философије“; потом у: *Присујиносћ ѿрансценденције* 2013 [295] стр. 272-281.

Објављено на њемачком у: *Mythos, physis, psyche* 1991 [54] стр. 348-362, односно у другом издању (2002) [152] стр. 344-357; прештампано под насловом „Der ontologische Charakter der frühgriechischen Philosophie“ у: *Amicus Hermes* 1996 [83] стр. 35-51; на енглеском под насловом „The Ontological Character of Early Greek Philosophy“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 275-284.

[79] „Guerre et rationalité“, *Dialogue*, vol. 3, N° 12 (décembre 1994) 45-52.

Прештампано у: *Amicus Hermes* 1996 [83] стр. 187-208.

Објављено на енглеском под насловом „War and Rationality“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 182-194.

на српском [67] [74] [113] [154] [272] [295]

[80] „Читање (као) Дијалог“, у: А. Јерков и др., прир., *Посјумодерна на шрију*, Подгорица: Октоих 1994, 52-58.

Издавање на скупу „Изазови постмодерне рецепције: Романа читања“ одржаном 14. и 15. маја 1993. у Подгорици.

Прештампано у: *Хермесова крила* 1994 [75] стр. 15-24; *Пред лицем Друјој* 2002 [154] стр. 135-141; *Присујиносћ ѿрансценденције* 2013 [295] стр. 242-247.

Објављено на француском под насловом „Lecture (en tant que) Dialogue“ у: *Amicus Hermes* 1996 [83] 17-26; на енглеском под насловом „Reading (as) Dialogue“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 244-249.

[81] „Наука о вјери: култура и право“, *Просвјетни рад*, бр. 5-6 (15. мај 1994) 10; такође у: *Свешћора*, год. III, бр. 28 (јуни 1994) 54-55.

Издавање за округлим столом 19. фебруара 1992. у Подгорици.

Прештампано у: *Зоон ѿолишћикон* 1994 [74] стр. 246-251; дјелимично (стр. 248-251) прештампано у [84]; укључено у [113] [116]; прерађено у: *Ојледање у конћексћу* 2009 [245] стр. 81-85; ²2011 [272] стр. 478-482: „Вјеронаука као култура и као право“; укључено у [276].

1995.

[82] „Шта је то аутономија универзитета?“, *Индекс* (фебруар-март 1995) 10.

Одјељак текста „Универзитет између идеје и закона“ 1992 [62], прештампан из: *Зоон ѿолишћикон* 1994 [74] стр. 231-241: 233-236 = *Ојледање у конћексћу* ²2011 [272] стр. 140-148: 142-144.

1996.

Видјети [115] 1996.

[83] *Amicus Hermes: Aufsätze zur Hermeneutik der griechischen Philosophie*, Podgorica: Oktoih 1996, 224 S. ISBN 86-7659-083-4

Садржај/Inhalt (стр. 5):

Danksagung (6)

Hermes' Wings (9-16) [296] (на српском [75] [154] [295])

Lecture (en tant que) Dialogue (17-26) (на српском [75] [80] [154] [295], енглеском [296])

Paradigmatät und Tautegorität des Dichtertums (27-34) [20] (на српском [19] [75] [154] [295], енглеском [296])

Der ontologische Charakter der frühgriechischen Philosophie (35-51) [54] [152] (на српском [75] [78] [154] [295], енглеском [296])

Marx mit dem aristotelischen Schlüssel im falschen Schloß (52-62) (на српском [5] [75] [154] [295], енглеском [296])

Le faisceau de problèmes de la métaphysique de la lumière (63-93) [221] (на српском [8] [75] [154] [295], енглеском [296])

appendix bibliographica analytica φως νοητόν (94-125) (на српском [75] [154])

Anthropological Sense of Self-Knowledge: Toward the Apollonian Precept „Know Thyself!“ (126-148) [153] [296] (на српском [75] [154] [295])

Die Paradoxie der mystischen Gotteserkenntnis (149-171) [77] (на српском [72] [75] [154] [295], енглеском [76] [153] [296])

Богопознание и преодоленије дистанције (172-184) (на српском [85] [154] [295], енглеском [153] [296])

Guerre et rationalité (187-208) [79] (на српском [67] [154] [295], енглеском [153] [296])

Nachweise (209-210)

Index locorum (211-219)

Index nominum (220-223)

рец.:

Jacques Schouwey, *Revue de théologie et de philosophie* 128 (1996) 292-293.

Gorazd Kocijančič, *Tretji dan XXVI* (227) 8/9 (sept.-okt. 1997) 145.

André Motte, *Kernos* 11 (1998) 411-412.

P. Yannopoulos, *Byzantion* 68.2 (1998) 568-569.

[84] „Vjersko obrazovanje kao pravo“, *Index* (februar 1996) 52-53.

Одјелак текста „Наука о вјери: култура и право“ 1994 [81], прештампан из: *Зоон њолиџикон* 1994 [74] стр. 246-251; 248-251 = *Огледање у конџекстју* 2009 [245] стр. 82-85; 2011 [272] стр. 479-482.

[85] „Познање Бога и превладавање дистанције“, у: *Појам Боја у филозофији*, прир. М. А. Перовић, Нови Сад: Културни центар, Катедра за филозофију 1996, 133-141; такође у: *Отачник*, год. I, бр. 1 (1996) 123-130; *Луча XIII/1-2* (1996) 115-119: „О богопознању у грчкој филозофији и у хришћанству“.

Изалагање на симпозиону „Појам Бога у филозофији“ 19. јула 1995. у Новом Саду и потом 7. новембра 1995. на Филозофском факултету у Никшићу у оквиру разговора на тему „Филозофија и теологија“ поводом студентске посјете манастирима Манасија и Раваница.

Прештампано у: *Историја, Одговорност, Светлост* 1997 [113] стр. 119-130, као и у: *Пред лицем Другој* 2002 [154] стр. 32-40: „Превладавање дистанције: О богопознању у хеленској филозофији и хришћанству“; *Присујносџ ѓрансценденције* 2013 [295] стр. 96-103.

Објављено на руском под насловом „Богопознање и преодоленије дистанције“ у: *Amicus Hermes* 1996 [83] 172-184; на енглеском под насловом „Knowing God and Overcoming the Distance“ у: *Between God and Man* 2002 [153] 35-44; *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 105-111.

[86] „Историја, моћ, идентитет“, у: *Филозофија као дијагноза времена*, Сремски Карловци: Филозофско друштво Србије, Крвовови 1996, 66-76; такође у: *Крвовови*, год. X, бр. 36/37/38 (1996) 13-18; *Историјски записи*, год. LXIX, бр. 1 (1996) 33-45.

Изалагање на скупу „Филозофија као дијагноза времена“ 23. септембра 1995. у Сремским Карловцима. Прочитано 27. марта 1996. у оквиру Collegium publicum катедри за филозофију и историју на Филозофском факултету у Никшићу.

Прештампано у: *Историја, Одговорност, Светлост* 1997 [113] стр. 9-27; *Пред лицем Другој* 2002 [154] стр. 227-241; *Историја : Насиље : Тео-*

рија 2012 [283] стр. 9-25; *Присујносџ ѓрансценденције* 2013 [295] стр. 123-135.

на енглеском [285] [296]

[87] „Mythos: Selektivna hronološko-tematska bibliografija o teorijama mita i helenskom mitotvorstvu“: *Мити: Зборник радова*, Нови Сад: Филозофски факултет 1996, 755-783.

библиографија садржи 630 јединица

Проширено у: *Bibliographia Praesocratica* 2001 [133] стр. 152-188, а потом у: *Мити и филозофија* 2012 [281] стр. 131-448.

[88] „Philosophy of the History of Philosophy: Chronological Bibliography“, *Луча XIII/1-2* (1996) 211-243.

библиографија садржи 837 јединица

Проширено у: *Bibliographia Praesocratica* 2001 [133] стр. 91-118.

[89] „*Historisches Wörterbuch der Philosophie*, hg. v. J. Ritter, K. Gründer, Bd. 8 (R-Sc), Basel 1992“, *Луча XIII/1-2* (1996) 156-157. (рецензија)

Прештампано у: *Огледање у конџекстју* 2009 [245] стр. 507-510; 2011 [272] стр. 929-932.

[90] „L. Zhmud, *Wissenschaft, Philosophie und Religion im frühen Pythagoreismus*, Berlin 1997“, *Луча XIII/1-2* (1996) 158-159. (рецензија)

Прештампано у: *Огледање у конџекстју* 2009 [245] стр. 526-529; 2011 [272] стр. 948-951.

[91] „В. Митевски, *Хераклиј*, Скопје 1997“, *Луча XIII/1-2* (1996) 159-161. (рецензија)

Прештампано у: *Огледање у конџекстју* 2009 [245] стр. 530-532; 2011 [272] стр. 952-954.

[92] „Parmenid, *Fragmenti*, uvod, prevod in razlaga G. Kocijančič, Maribor 1995“, *Луча XIII/1-2* (1996) 161. (приказ)

Прештампано у: *Огледање у конџекстју* 2009 [245] стр. 476-477; 2011 [272] стр. 900-901.

[93] „H. P. Engelhard, *Die Sicherung der Erkenntnis bei Parmenides*, Stuttgart-Bad Cannstatt 1996“, *Луча XIII/1-2* (1996) 161-163. (рецензија)

Прештампано у: *Огледање у конџекстју* 2009 [245] стр. 534-537; 2011 [272] стр. 956-959.

[94] „H. Kessler, Hg., *Sokrates – Gestalt und Idee*, Heitersheim 1993; H. Kessler, Hg., *Sokrates – Geschichte, Legende, Spiegelungen*, Kusterdingen 1995 = *Sokrates-Studien I-II*“, *Луча XIII/1-2* (1996) 163-164. (синопсис)

Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 542-544; ²2011 [272] стр. 964-966.

[95] „C. Schefer, *Platon und Apolon: Vom Logos zurück zum Mythos*, Sankt Augustin 1996“, *Луча XIII/1-2* (1996) 165. (приказ)

Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 556-557; ²2011 [272] стр. 978-979.

[96] „H. Flashar, Hg., *Die Philosophie der Antike*, Bd. 4/1-2: *Die hellenistische Philosophie*, Basel 1994“, *Луча XIII/1-2* (1996) 167-169. (рецензија)

Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 585-588; ²2011 [272] стр. 1007-1010.

[97] „U. Schnelle, *Einleitung in das Neue Testament*, Göttingen ²1996“, *Луча XIII/1-2* (1996) 170. (приказ)

Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 593-594; ²2011 [272] стр. 1015-1016.

[98] „G. Strecker, *Literaturgeschichte des Neuen Testaments*, Göttingen 1992“, *Луча XIII/1-2* (1996) 170-171. (приказ)

Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 594-595; ²2011 [272] стр. 1016-1017.

[99] „H. Conzelmann, *Grundriß der Theologie des Neuen Testaments*, Tübingen ⁵1992; H. Conzelmann, A. Lindemann, *Arbeitsbuch zum Neuen Testaments*, Tübingen ¹¹1995“, *Луча XIII/1-2* (1996) 171-172. (приказ)

Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 595-597; ²2011 [272] стр. 1017-1019.

[100] „M. Marcovich, ed., *Iustini Martyris Apologiae pro Christianis*, Berlin 1994“, *Луча XIII/1-2* (1996) 174. (рецензија)

Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 450; ²2011 [272] стр. 850.

[101] „Johannes von Damaskos, *Philosophische Kapitel*, übersetzt v. G. Richter, Stuttgart 1982“, *Луча XIII/1-2* (1996) 175-176. (приказ)

Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 608-609; ²2011 [272] стр. 1030-1031.

[102] „T. Nikolaou, *Askese, Mönchtum und Mystik in der Orthodoxen Kirche*, St. Ottilien 1995“, *Луча XIII/1-2* (1996) 179-180. (приказ)

Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 605-606; ²2011 [272] стр. 1027-1028.

[103] „J. Martin, B. Quint, Hgg., *Christentum und antike Gesellschaft*, Darmstadt 1990“, *Луча XIII/1-2* (1996) 180-181. (приказ)

Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 598-600; ²2011 [272] стр. 1020-1022.

[104] „H. C. Brennecke, E. L. Grasmück, C. Marksches, Hgg., *Logos: Festschrift für Luisse Abramovski*, Berlin, New York 1993“, *Луча XIII/1-2* (1996) 181-183. (синопсис)

Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 600-603; ²2011 [272] стр. 1022-1025.

[105] „M. Wacht, Hg., *Panchaia: Festschrift für Klaus Thraede*, Münster 1995“, *Луча XIII/1-2* (1996) 183-184. (синопсис)

Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 603-604; ²2011 [272] стр. 1025-1026.

[106] „G. Kocijančič, *Posredovanja: Uvod v kršćansko filozofiju*, Celje 1996“, *Луча XIII/1-2* (1996) 184-185. (приказ)

Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 477-479; ²2011 [272] стр. 901-903.

[107] „Georgios Gemistos Plethon, *Politik, Philosophie und Rhetorik im spätbyzantinischen Reich*, übersetzt v. W. Blum, Stuttgart 1988“, *Луча XIII/1-2* (1996) 185. (приказ)

Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 609; ²2011 [272] стр. 1034-1035.

[108] „E. Heintel, *Gesammelte Abhandlungen*, Bd. 5-6: *Zur praktischen Vernunft I-II*, Stuttgart-Bad Cannstatt 1996“, *Луча XIII/1-2* (1996) 186-190. (рецензија)

Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 626-633; ²2011 [272] стр. 1059-1067.

[109] „D. Klein, J. Reikerstorfer, Hgg., *Philosophia perennis: Erich Heintel zum 80. Geburtstag*, I-II, Frankfurt/M 1993“, *Луча XIII/1-2* (1996) 190-193. (синопсис)

Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 633-638; ²2011 [272] стр. 1067-1071.

[110] „Држава и црква или Државно-црквено право: J. Listl, D. Pirson, Hgg., *Handbuch des Staatskirchenrechts der Bundesrepublik Deutschland*, I-II, Berlin ²1994-1995“, *Луча XIII/1-2* (1996) 193-199. (рецензија)

Прерађено у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 15-30; ²2011 [272] стр. 379-394.

[111] „*Orthodoxes Forum* 10 (1996) Н. 1, 2“, *Луча XIII/1-2* (1996) 199-200. (синопсис)

Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 607; ²2011 [272] стр. 1029.

[112] „*Neue Zeitschrift für Systematische Theologie und Religionsphilosophie* 36 (1994), 37 (1995), 38 (1996)“, *Луча XIII/1-2* (1996) 200-201. (синопсис)

1997.

Видјети [77] 1997.

[113] *Историја, Одговорности, Светости*, Подгорица: Октоих 1997, 156 стр. ISBN 86-7659-104-0

Садржај (стр. 5):

Историја, моћ, идентитет (9-27) [86] [154] [283] [295] (на енглеском [285] [296])

„Отворено друштво“, затворена интерпретација историје, одговорност (29-45) [114] [154] [283] [295] (на енглеском [275] [296])

Рат и рационалност (47-65) [67] [74] [154] [272] [283] [295] (на француском [79] [83], енглеском [296])

О светости и Одговорности (67-75) [126] [154] [295] (на енглеском [137] [153] [296])

библиографски додатак о Светости (77-97) [127] [154]

библиографски додатак о Одговорности (99-117) [128] [154]

Познање Бога и превладавање дистанције (119-130) [85] [154] [295] (на руском [83], енглеском [153] [296])

Држава, црква, вјеронаука (131-143) [116] [245] [272]

Свети Сава или О незаслуженом дару (145-154) [115] [245] [272]

рец.:

Дивна Вуксановић, „Одговорност и изазови времена“, *Лейпциг Мајице српске* књ. 462, св. 5 (новембар 1998) 736-738.

[114] „‘Отворено друштво’, затворена интерпретација историје, одговорност“ (9. мај 1997).

Саопштење на међународном научном скупу „Отворено друштво – могућности и перспективе: Анализа доприноса Карла Попера идеји отвореног друштва“, одржаном у Подгорици 8. и 9. маја 1997. (Најављени зборник саопштења није објављен.)

Објављено у: *Историја, Одговорности, Светости* 1997 [113] стр. 29-45; прештампано у: *Пред лицем Другој* 2002 [154] стр. 242-255; *Историја : Насиље : Теорија* 2012 [283] стр. 26-41; *Присућности трансценденције* 2013 [295] стр. 136-147.

на енглеском [275] [296]

[115] „Свети Сава или О незаслуженом дару“, *Светишора*, год. VI, бр. 56-57 (Велики пост 1997) 14-16; такође у: *Књижевне новине*, год. XLIX, бр. 946/947 (15. I и 1. II 1997) 9; *Сиварање*, год. LI, бр. 8-12 (август-децембар 1996 [април 1997]) 990-996; *Хришћанска мисао*, год. V, бр. 1-3 (1997) 28-29; *Светосавски зборник*, бр. 1 (2011) 93-97.

Изговорено на Светосавској академији одржаној 26. јануара 1997. у Дому омладине у Подгорици.

Прештампано у: *Историја, Одговорности, Светости* 1997 [113] стр. 145-154; *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 296-302; ²2011 [272] стр. 276-282.

[116] „Држава, црква, вјеронаука“, *Овђе*, год. XXIX, бр. 343-344-345 (јул-август-септембар 1997) 3-5; такође у: *Жички благовесник*, бр. 4 (Крстовдан 1997) 9-15 = *Жички благовесник*, специјални број посвећен враћању веронауке у школе (Сретење 2001) 18-25; *Саборности*, год. III, бр. 1-2 (1997) 95-102; *Искон*, бр. 4 (Свети Прохор 1997) 21-23; *Васишћање и образовање*, бр. 4 (1997) 27-31: „О вјеронауци и њеном контексту“; *Мир Василевић, Зоран Милошевић, прир., Православна веронаука у Рејублицы Српској*, Сарајево: Дабар 2001, 36-46: „Држава, црква, вјеронаука“.

Излагање у расправи о вјеронауци 24. априла 1997. у Подгорици. Предавање у Краљеву 21. јануара 1998. у оквиру „Светосавских духовних вечери“ у организацији Светосавске омладинске заједнице Краљева.

Прештампано у: *Историја, Одговорности, Светости* 1997 [113] стр. 131-143; *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 15-21, 28-30, 81-85; ²2011 [272] стр. 379-385, 392-394, 478-482.

[117] „Орфеј и орфизам: Хронолошка библиографија изворних текстова и критичке литературе“, *Источник*, бр. 24 (зима 1997) 140-154.

библиографија садржи 372 јединице

Проширено у: *Bibliographia Praesocratica* 2001 [133] стр. 188-206.

[118] „Sumnja u predgovor“, *Kontakt*, br. 7 (Oktobar 1997).

Прештампано из: *Зон политикон* 1994 [74] стр. 13-18 = *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 685-689.

1998.

[119] „Боемија“, *Овђе*, год. XXX, бр. 355-360 (јул-децембар 1998) 163.

Ријеч у ноћном програму Радија Црне Горе 11. јула 1998. око 1 сат и 30 минута.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 399-401; ²2011 [272] стр. 680-682.

[120] „Његошев дијалог са антиком (Мирон Флашар, *Његош и антика*, Црногорска академија наука и умјетности, Подгорица 1997)“.

Лейоис Майице српске, књ. 462, св. 4 (октобар 1998) 523-526 = *Луца XX/2* (2003) 324-325.

Слово на представљању књиге у Црногорској академији наука и умјетности, Подгорица 28. мај 1998.

Прештампано у: *Оіледање у конітекстіу* 2009 [245] стр. 360-363; ²2011 [272] стр. 364-367: „Ње-гош и антика“.

1999.

[121] „Аутономија и одговорност“, у: *Филозофски сусрећи: Моїућностии ауїнономије у савременом свеїшу* (Смедеревска Паланка, 1-4. 10. 1998), Београд: Удружење студената филозофије Југославије 1999, 67-74.

Укључено у: *Пред лицем Друїої* 2002 [154] стр. 58-67: „Светост, Одговорност, Аутономност“; такође у [282] [295].

[122] „Свети Сава или О идентитету и јединству“, *Дан*, год. I, бр. 25 (30. и 31. јануар 1999) 12-13.

Светосавска бесједа држана 25. јануара 1999. у Котору. Основа за [140].

[123] „Плакати, етикете, моћ“, *Глас Црноїор(а)ца*, год. СХХVI, бр. 67 (20. август 1999) 8-9; такође у: *Књижевна реч*, год. ХХIX, бр. 510 (април 2000) 58-59.

Прештампано у: *Оіледање у конітекстіу* 2009 [245] стр. 395-398; ²2011 [272] стр. 631-634.

[124] „Интелектуалци, експертвалци, тржиште: Кондуктер у костиму дворске луде“, *Глас Црноїор(а)ца*, год. СХХVI, бр. 68 (21. август 1999) 10-11; такође у: *Књижевност*, бр. 10 (1999) = *Међународно їисмо*, бр. 6 (1999) 1720-1726: „Интелектуалци, експертвалци, тржиште“.

Прештампано у: *Оіледање у конітекстіу* 2009 [245] стр. 386-394; ²2011 [272] стр. 622-630.

2000.

Видјети [123] 2000.

[125] *Криїтика балканистїичкої дискурса: Прилої феноменолоїји „друїоїстїи“ Балкана*, Никшић: Јасен 2000, 65 стр.

Садржај (стр. 5):

Увод (7-12)

„Другост“ Балкана и објект „Балкан“ (12-20)

„Балканизација“ и ванбалкански интереси (20-25)

Стигматизација Балкана и стереотипи (25-29)

Идентитет и хетерофилија (30-34)

Колонизатор као цивилизатор (34-44)

Фрагментација и реорганизација простора:

контекст етничких сукоба (45-58)

У име Балкана (58-60)

ЕвроБалкан (60-64)

Напомена (64-65)

Излагање на међународном студијском симпозиону „Друго Балкана“ одржаном 26. и 27. новембра 1999. у Горици, Италија, у организацији Студијско-истраживачког форума за културу (Forum Studi e Ricerche per la Cultura, Gorizia); магнетограм је емитовао Радио „Светигора“ фебруара 2000. Предавање одржано 5. марта 2000. у Епархијском дому у Требињу, 27. новембра 2000. на Филозофском факултету у Никшићу, 30. маја 2002. на Филолошком факултету у Београду.

Друго издање 2001 [132]; прештампано у: *Пред лицем Друїої* 2002 [154] стр. 282-315; четврто издање на српском 2009 [244], пето издање 2012 [284]; прештампано у: *Истїорија : Насиље : Теорија* 2012 [283] стр. 42-81; *Присуїностї їрансценденције* 2013 [295] стр. 148-178.

Објављено на италијанском 2001 [134], словеначком 2001 [135], енглеском 2004 [216], 2013 [296], њемачком 2004 [217], француском 2010 [256], руском 2015 [314].

рец.:

Богдана Кољевић, „Балканска голгота“, *Полиїтика* год. ХСVII, бр. 31380 (10. март 2001), Култура-уметност-наука, стр. VI.

Саша Радојчић, *Златина їреда* год. I, бр. 2 (2001) 58. Владимир Димитријевић, „Дискурс који бомбардује“, *Свеїїора* год. XI, бр. 125-126 (Васкрс-Духови 2002) 52-54 = *Двери српске* бр. 14 (Крстовдан 2002) 21-23.

Душан Крцуновић, „Феноменологија другости Балкана“, *Филозофски їодишњак* год. II, бр. 2 (Бања Лука 2004) 633-639.

[126] „О Светости и Одговорности“, у: еп. Јоаникије (Мићовић), Б. Шијаковић, С. Лаушевић, јрм. Јован (Ђулибрк), ур., *Свеїостї и Одїоворностї*, Цетиње: Светигора 2000, 77-83.

Саопштење на трећем кирилметодијевском симпозиону одржаном 24. и 25. маја 1997. у Никшићу и манастиру Острогу на тему „Светост и одговорност“.

Објављено у: *Истїорија, Одїоворностї, Свеїостї* 1997 [113] стр. 67-75; прештампано у: *Пред лицем Друїої* 2002 [154] стр. 58-64; *О иаїшњи и иамћењу* 2012 [282] стр. 9-20; *Присуїностї їрансценденције* 2013 [295] стр. 13-18.

на енглеском [137] [153] [296]

[127] „Библиографски додаток о Светости“, у: еп. Јоаникије (Мићовић), Б. Шијаковић, С. Лаушевић, јрм. Јован (Ђулибрк), ур., *Свеїостї и Одїоворностї*, Цетиње: Светигора 2000, 235-252.

Објављено у: *Историја, Одговорности, Светлости* 1997 [113] стр. 77-97: библиографски додаток о Светости; проширено у: *Пред лицем Дружио* 2002 [154] стр. 68-93: „ἱερὸν ἄγιον: Библиографија о Светости“.

библиографија садржи 387 јединица

[128] „Библиографски додаток о Одговорности“, у: еп. Јоаникије (Мишовић), Б. Шијаковић, С. Лаушевић, јрм. Јован (Ђулибрк), ур., *Светлости и Одговорности*, Цетиње: *Светишора* 2000, 253-268.

Објављено у: *Историја, Одговорности, Светлости* 1997 [113] стр. 99-117: библиографски додаток о Одговорности; проширено у: *Пред лицем Дружио* 2002 [154] стр. 256-281: „homo respondens: Библиографија о Одговорности“.

библиографија садржи 388 јединица

[129] „О Жртви и Памћењу“, *Видослов*, год. VII, бр. 21 (Преображење 2000) 100-106; такође у: *Истичник*, бр. 35/36 (2000) 115-120; *Луча*, год. X, бр. 2-3 (Суботица, мај 2001) 49-55; *Жички благовесник*, бр. 17 (Видовдан, март-јуни 2001) 16-19; *Две хиљаде година хришћанства: Духовности, култура и историја*, Научни скуп, Деспотовац 21-22. 8. 2000, гл. ур. Мирослав Пантић, Деспотовац: Народна Библиотека „Ресавска школа“ 2001, 17-23; еп. Јоаникије (Мишовић), С. Лаушевић, јрм. Јован (Ђулибрк), Ђ. Б. Брајовић, ур., *Ошкривење, Сиварање, Разарање / Христово расиђе и жртва / Кривица и њокајање*, Никшић, Цетиње 2002, 44-48.

Предавање уочи Видовдана 27. јуна 1999. у Епархијском дому у Требињу; излагање на шестом кирилometодијевском симпозиону одржаном 27. и 28. маја 2000. (Подгорица, Цетиње, Режевићи) на тему „Христово распеће и жртва“; бесједа пред црквом Ризе Пресвете Богородице у Бијелој (Херцег Нови) на свете мученике и бесребренике Козму и Дамјана 1./14. јула 2000; излагање на научном скупу „Две хиљаде година хришћанства“ одржаном 21. и 22. августа 2000. у Деспотовцу, у манастиру Манасија. Током излагања текст је губио на схоластичком а добијао на омилитичком карактеру; у овој разапетости неправедно је остављен.

Прештампано у: *Пред лицем Дружио* 2002 [154] стр. 94-101; *Брија за Жриву* 2011 [273] стр. 43-58; *О њаињи и њамћењу* 2012 [282] стр. 27-40; *Присуйности ѡрансценденције* 2013 [295] стр. 22-28.

на енглеском [139] [153] [296]

[130] „Деликт против цркве“, *Дан*, год. II, бр. 360 (16. јануар 2000) 13; такође у: *Истичок*, бр. 49 (фебруар 2000) 13: „Погубно безакоње!“.

Неауторизовани изводи из излагања на симпозиону „Духовно и политичко биће Црне Горе“, одржаном 15. јануара 2000. у Манастиру Острог. Одломак прештампан у зборнику *Духовно и њолишничко биће Црне Горе*, Подгорица: Културни центар Свети Сава, Никшић: Духовни центар Исаија од Оногошта, 2002, 164-166: „Деликвент против цркве“. У ауторизованој форми објављено у: *Оледање у конијекстију* 2009 [245] стр. 61-67; 2011 [272] стр. 455-461: „Држава против Цркве: Црна Гора у транзицији идентитета“.

[131] „Продати се или се предати“, *Глас Црногор(а)ца*, год. CXXVII, бр. 173 (30. март 2000) 10-12; такође у: *Дан*, год. II, бр. 435 (31. март 2000) 12-13: „Фантастична морална супериорност бандита“.

Неауторизовано излагање за округлим столом са темом „24. март 1999. – годину послије: Насиље у име хуманости?“, који је у организацији Друштва филозофа и социолога Црне Горе одржан 24. марта 2000. у Никшићу. У ауторизованој форми објављено у: *Оледање у конијекстију* 2009 [245] стр. 407-414; 2011 [272] стр. 666-673: „Насиље у име хуманости? 24. март 1999. – годину послије“; *Историја: Насиље: Теорија* 2012 [283] стр. 115-124.

2001.

Видјети [116] 2001, [129] 2001.

[132] *Кришника балканисичичкој дискурса: Прилој феноменолојији „дружиости“ Балкана*, друго издање, Никшић: Јасен 2001, 65 стр.

Садржај као [125]

Прво издање 2000 [125]; прештампано у: *Пред лицем Дружио* 2002 [154] стр. 282-315; четврто издање на српском 2009 [244], пето издање 2012 [284]; прештампано у: *Историја: Насиље: Теорија* 2012 [283] стр. 42-81; *Присуйности ѡрансценденције* 2013 [295] стр. 148-178. Одломци из другог издања објављени под насловом „Критика балканистичког дискурса“ у *Крајина*, год. IV, бр. 13-14 (зима-прољеће 2004-2005) 187-188.

Објављено на италијанском 2001 [134], словеначком 2001 [135], енглеском 2004 [216], 2013 [296], њемачком 2004 [217], француском 2010 [256], руском 2015 [314].

рец.: ad [125]

[133] *Bibliographia praesocratica: A Bibliographical Guide to the Studies of Early Greek Philosophy in its Religious and Scientific Contexts with an Introductory Bibliography on the Historiography of Philosophy (over 8,500 Authors, 17,664 Entries from 1450 to 2000)*, Par-

is: Les Belles Lettres 2001, 704 p. ISBN 2-251-18002-8

такође: Sankt Augustin: Academia Verlag 2003. ISBN 3-89665-310-5

Садржај/Contents (стр. 7-19):

Alphabetical Index of Titles (Names, Topics, Greek Terms, Indexes) (20-25)

List of Illustrations (26)

Foreword (27-30)

Avant-propos (31-34)

Уводно слово (35-38)

Waiting for Easter, 55 Years after 1944 (39-41)

En attendant Pâques, 55 ans après 1944 (42-44)

Чекајући Васкрс, 55 година послије 1944 (45-47)

List of Abbreviations (49-90)

Historiography and Philosophy of the History of Philosophy (91-118)

Bibliographies (119-127)

Encyclopaedies and Lexicons (128-129)

Anthologies of Critical Essays (129-131)

Collectanea (131-138)

In honorem (138-148)

Congress, Conference and Symposium Proceedings (148-151)

From Myth to Philosophy

Theories of Myth (152-169)

Greek Mythmaking and Religion (169-188)

Orpheus and Orphism (188-206)

Homer (207-211)

Hesiod (211-217)

Theogonies, Greek and Oriental (217-222)

From Myth to Philosophy (222-233)

Source Books in Presocratic Philosophy (234-239)

Presocratics in the Context of (Greek) Philosophy (240-265)

Early Greek Philosophy (266-277)

Problems and Concepts:

Cosmology and Natural Philosophy (287-306)

Theology and Ontology (307-319)

History and Historiography (319-321)

Anthropology and Psychology (322-341)

Ethics and Politics (342-356)

Aesthetics and Poetics (357-359)

Logic and Epistemology (360-374)

Sciences (375-391)

Hippocrates of Cos (391-397)

Philosophers and Doctrines:

The Ionians resp. Milesians (398-400)

Thales of Miletus (400-405)

Anaximander of Miletus (405-412)

Anaximenes of Miletus (412-413)

Pythagoras of Samos and the Pythagoreans (414-443)

Alcmaeon of Croton (443-444)

Philolaus of Croton (445-446)

Archytas of Tarentum (446-459)

Xenophanes of Colophon (460-467)

Heraclitus of Ephesus (468-518)

The Eleatics (519-521)

Parmenides of Elea (522-547)

Zeno of Elea (548-561)

Melissus of Samos (561-562)

Empedocles of Acragas (563-579)

Anaxagoras of Clazomenae (580-588)

Diogenes of Apollonia (589-590)

The Atomists (591-595)

Leucippus of Miletus (596)

Democritus of Abdera (597-619)

Presocratics in Intellectual Tradition (620-642)

Index of Topics (643-645)

Index of Greek Terms (646-647)

Index of Topical Names (648-652)

Index of Authors (653-700)

библиографија садржи 17664 јединице

Уводно слово „Bibliographia contextat“ (стр. 35-38) прештампано у: *Mythos, physis, psyche*, друго издање, 2002 [152] стр. 358-363, а меморабилно слово (стр. 45-47) у: *Пред лицем Друїої* 2002 [154] 332-336; *Оіледање у конітекстіу* 2009 [245] стр. 402-406; ²2011 [272] стр. 661-665; *Истїорија : Насилье : Теорија* 2012 [283] стр. 109-114; *Присуйності тїрансценденције* 2013 [295] стр. 200-203; енглеска верзија меморабилног слова (стр. 39-41) прештампана у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 202-205.

рец.:

Витомир Митевски, *Жива анїїка* 51 (2001) 90-91.

Kostas Athanasopoulos, *Elliniki Filosofiki Epitheorisi* 19, 56 (maios 2002) 199-200.

Ксенија Марицки Гађански, „Капитално издање: Bogoljub Šijaković, *Bibliographia praesocratica...*“, *Зборник Маїице срїске за класичне сїудїје* 4-5 (2002-2003) 187-191.

Carl Joachim Classen, *Gnomon* 75.4 (2003) 355-356.

Jaap Mansfeld, „Book Notes: Presocratics“, *Phronesis* 48.2 (2003) 164-173; 164.

M. Stemich, *Museum Helveticum* 60.4 (2003) 262.

Krzysztof Narecki, „Wokół książki Bogoljuba Šijakovića *Bibliographia praesocratica*“, *Studia Antyczne i Mediewistyczne* 36 (2003) 219-227.

Душан Крцуновић, *Луча XX/1* (2003) 289-293.

Richard McKirahan, *Journal of the History of Philosophy* 42.2 (2004) 217.

Yvon Lafrance, *Dialogue* 43.4 (Montréal 2004) 797-800.

Livio Rossetti, *Humanitas* 58 (Coimbra 2006) 555-561; 556-557.

Livio Rossetti, *Bollettino della Società Filosofica Italiana* n. 189 (settembre-dicembre 2006) 83-88; 84-85.

Livio Rossetti, *Зборник Маїице срїске за класичне сїудїје* 8 (2006) 195-197.

ауторов самоприказ на енглеском 2003 [167]

[134] „Discorso balcanistico e fenomenologia dell' 'alterità' ovvero 'I Balcani ai popoli balcanici!'“, in: *L'Altro dei Balcani: Acta del convegno internazionale*, Gorizia 26.-27. novembre 1999, Gorizia: Forum Studi e Ricerche per la Cultura 2001, 93-137.

Објављено на српском [125] [132] [154] [244] [283] [284] [295], словеначком 2001 [135], енглеском 2004 [216] [296], њемачком 2004 [217], француском 2010 [256], руском [314].

[135] „Balkanistični diskurz in fenomenologija ‘drugosti’ Balkana ali ‘Balkan balkanskim narodom!’“, v: *Drugo Balkana: Zbornik mednarodnega simpozija*, Gorica 26.-27. novembra 1999, Gorica: Študijsko Raziskovalni Forum za Kulturo 2001, 89-132.

Објављено на српском [125] [132] [154] [244] [283] [284] [295], италијанском 2001 [134], енглеском 2004 [216] [296], њемачком 2004 [217], француском 2010 [256], руском [314].

[136] „Antibalkanski stereotipi“, *Danas*, god. V, br. 1350-1351 (subota-nedelja, 9-10. jun 2001), dodatak Knjiga, str. XV, XVI i XVII.

Одломци из књиге *Кришћика балканистичкој дискурса* 2001 [132].

[137] „On Holiness and Responsibility“, *Diotima*, Vol. II, No. 1 (Spring 2001) 59-63.

Прештампано у: *Between God and Man* 2002 [153] стр. 67-76; *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 21-27.

на српском [113] [126] [154] [295]

[138] „Editorial“, *Philotheos* 1 (2001) 4.

[139] „On Sacrifice and Memory“, *Philotheos* 1 (2001) 288-293.

Прештампано у: *Between God and Man* 2002 [153] стр. 77-87; *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 30-37.

на српском [129] [154] [273] [295]

[140] „Свети Сава или О идентитету и јединству“, *Савиндан*, год. XI, бр. 11 (27. јануар 2001) 2-3; такође у: *Свевиђе*, бр. 5 (фебруар 2003) 5-6.

Светосавска бесједа држана у прилагођеним верзијама 25. јануара 1999. у Котору (в. [122]), 2. фебруара 2001. у Паризу, 26. јануара 2003. у Беранама, 1. фебруара 2003. у Истарском народном казалишту у Пули у организацији Српске православне црквене општине Пулске и Перојске.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 303-308; ²2011 [272] стр. 283-288.

на француском [141]

[141] „Saint Sava ou de l'identité et de l'unité“, *Fe Transmesa e Santa Tradicion / Foi Transmise et Sainte Tradition*, N° 112 (2ème Trimestre 2001) 9-12.

на српском [140] [245] [272]

[142] „Мирослав Марковић и његов завјетни дар“, у: Мирослав Марковић, *Стигује о религији антике*, Никшић: Српско друштво за хеленску философију и културу, Јасен 2001, 133-135.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 447-448, 451-452; ²2011 [272] стр. 847-848, 851-852.

[143] „Библиографија радова Мирослава Марковића“, у: Мирослав Марковић, *Стигује о религији антике*, Никшић: Српско друштво за хеленску философију и културу, Јасен 2001, 136-151.

Библиографија је преузета (додате су неколике редакцијске допуне) у: *Жива антика* 52.1-2 (2002) 21-36.

библиографија садржи 332 јединице

[144] „Riječ na otvaranju skupa“ [o delu akademika Ljubomira Tadića], *Iskustva*, god. III, br. 9/10 (januar-juni 2001) 11-13.

Уводно слово за научни скуп „Поредак и слобода“ поводом дјела академика Љубомира Тадића, 3. и 4. новембар 2000, Философски факултет у Никшићу.

Прерађено у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 453-455; ²2011 [272] стр. 853-855.

[145] „[Горазд Коцијанчич]“, у: Горазд Коцијанчич, *Посредовања: Увод у хришћанску философију*, Никшић: Јасен 2001, 399-400: „О аутору“.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 474-476; ²2011 [272] стр. 898-900.

[146] „[Јоханес Фабијан]“, у: Јоханес Фабијан, *Вријеме и Друго: Како антиројологија ирава свој иредмеј*, Никшић: Јасен 2001, 209-210: „О аутору“.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 490-491; ²2011 [272] стр. 914-915.

[147] „Веронаука као култура“, *Полишика*, год. ХСVII, бр. 31338 (21. јануар 2001), Култура-уметност-наука, стр. III; такође у: *Видослов*, год. VIII, бр. 22 (Божјић 2001) 118-119; одавде преузето у: *Пустийше их, и не бранише им: Зборник радова о веронауци*, ур. Радомир В. Поповић, Београд: Хришћанска мисао 2001, 17-20.

Адаптирани одјељак из: „Држава, црква, вјеронаука“ 1997 [116] = *Историја, Одговорност, Свећност* 1997 [113] стр. 137-143; садржано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 81-85; ²2011 [272] стр. 478-482.

[148] „Држава – гарант верских права и слобода“, у: *Војска и вера*, Зборник радова са округлог стола о теми „Регулисање верских питања у Војсци Југославије“, прир. Борислав Д. Гроздић, Славољуб М. Марковић, Београд 2001, 17-19; такође у: *Војска*, год. X, бр. 467 (Београд, 11. 1. 2001) 24: „Одбрана националног идентитета“.

Издавање за округлим столом одржаним 28. децембра 2000. у Дому Војске Југославије у Београду.

Прерађено у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 100-104; 2011 [272] стр. 497-501: „Војно свештенство, одговорност, интегритет“.

[149] „Црква и народ су једно“ [интервју], *Вечерње новости*, год. XLVIII (6, 7. и 8. јануар 2001) 2.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 124-127; 2011 [272] стр. 521-524.

[150] „Коштуница није православни фундаменталиста“ [интервју], *Блиц*, бр. 1410 (6-8. јануар 2001), Божићни додаток, стр. III.

Редакција је интервју скратила и насловила. У изворном облику објављено у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 128-134; 2011 [272] стр. 525-531: „Црква и вјерска слобода данас“.

[151] „Нема борбе за превласт“ [интервју], *Полијтика*, год. XCVII, бр. 31320 (9. јануар 2001) 6.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 118-123; 2011 [272] стр. 515-520: „Држава и Црква: самосталност и сарадња“.

2002.

Видјети [129] 2002, [130] 2002, [143] 2002.

[152] *Mythos, physis, psyche: Огледање у њедокративској „онџолоџији“ и „џсихолоџији“*, друго издање, поправљено и допуњено, Београд/Никшић: Јасен, Подгорица: Универзитет Црне Горе 2002, 440 стр. ISBN 86-7681-008-7

прво издање 1991 [54]

Садржај (стр. 7-8):

Уз друго издање (6)

На почетку (9-10)

1. Увођење као полазиште (11-38) [16]

2. Први пут Талес (39-80) [17]

3. Mythos: његова утроба и његов пород (81-139) [4] [18] [281]

4. Поново Талес, а потом Анаксимандар и Анаксимен (140-169) [17] [51] [281]

5. Psyche: орфичари, питагоровци, Емпедокле (170-197) [17]

6. Physis и psyche: crux Heraclitea (198-236) [3] [17]

7. Genesis или оно што није: Парменид (237-257) [9]

8. Physis и ‘састојци’: Емпедокле и Анаксагора (258-285) [9]

9. Диоген у међу-времену: psyche и поново ваздух (286-291) [9] [17]

10. Physis – psyche: crux Democritea (292-316) [3] [9] [17]

11. Исхођење као становиште (Panorama thesion) (317-343) [51]

12. Mythos, physis, psyche: Ein Sichversuchen an der vorsokratischen „Ontologie“ und „Psychologie“ (344-357) [83] (на српском [78])

Bibliographia praesocratica (358-363) [133] (на енглеском и француском [133] стр. 27-30, 31-34)

Литература (364-392)

Index locorum (393-411)

Index nominum (412-421)

Index rerum (422-429)

Index verborum (430-439)

рец.: ad [54]

[153] *Between God and Man: Essays in Greek and Christian Thought*, Sankt Augustin: Academia Verlag 2002, 127 p. ISBN 3-89665-218-4

Садржај/Contents (стр. 7):

Foreword (9-12)

Anthropological Meaning of Self-Knowledge: Toward the Apollonian Precept „Know Thyself!“ (13-34) [83] [296] (на српском [22] [75] [154] [295])

Knowing God and Overcoming the Distance (35-44) [296] (на српском [85] [154] [295], руском [83])

The Paradox of the Mystical Knowledge of God (45-65) [76] [296] (на српском [72] [75] [154] [295], њемачком [77] [83])

On Holiness and Responsibility (67-76) [137] [296] (на српском [113] [126] [154] [295])

On Sacrifice and Memory (77-87) [139] [296] (на српском [129] [154] [273] [295])

On Nature of Evil (89-104) [296] (на српском [154] [158] [295])

Guilt and Repentance (105-118) [157] [296] (на српском [154] [156] [295], бугарском [223])

Index of Passages (119-124)

Index of Names (125-127)

[154] *Пред лицем Друјој: Фуја у оледима*, Београд: ЈП Службени лист СРЈ, Никшић: Јасен 2002, 336 стр. ISBN 86-355-0563-8

Садржај (стр. 7-8):

Прослов (9-10)

Пред лицем Друјој:

Антрополошки смисао самопознања: Уз аполонски захтјев „Познај самог себе!“ (13-31) [22] [75] [295] (на енглеском [83] [153] [296])

Превладавање дистанције: О богопознању у хеленској философији и хришћанству (32-40) [85] [113] [295] (на руском [83], енглеском [153] [296])

- Парадоксија мистичког богопознања (41-57) [72] [75] [295] (на енглеском [76] [153] [296], њемачком [77] [83])
- Светост, Одговорност, Аутономност (58-67) [113] [121] [126] [282] [295] (на енглеском [137] [153] [296])
- ἱερὸν ἄγιον: Библиографија о Светости (68-93) [127]
- О Жртви и Памћењу (94-101) [129] [273] [282] [295] (на енглеском [139] [153] [296])
- О природи зла (102-114) [158] [282] [295] (на енглеском [153] [296])
- Кривица и Покајање (115-125) [156] [282] [295] (на енглеском [153] [157] [296], бугарском [223])
- Пред лицем Тексија:*
- Хермес и херменеутика (129-134) [75] [295] (на енглеском [83] [296])
- Читање (као) Дијалог (135-141) [75] [80] [295] (на француском [83], енглеском [296])
- Парадигматичност и таутегоричност pjesništva (142-147) [19] [75] [281] [295] (на њемачком [20] [83], енглеском [296])
- Проблемски сноп метафизике свјетлости (148-168) [8] [75] [295] (на француском [83] [221], енглеском [296])
- φῶς νοητόν: Библиографија о Метафизици свјетлости (169-197) [75] (на француском [83])
- Онтолошки карактер ране хеленске философије (198-208) [75] [78] [295] (на њемачком [54] [83] [152], енглеском [296])
- Карл Маркс с Аристотеловим кључем у погрешној држави (209-216) [5] [75] [295] (на њемачком [83], енглеском [296])
- Пред лицем Историје:*
- Откривење, Стварање, Разарање (219-226) [155] [272] [283] [295] (на енглеском [296])
- Историја, моћ, идентитет (227-241) [86] [113] [283] [295] (на енглеском [285] [296])
- „Отворено друштво“, затворена интерпретација историје, одговорност (242-255) [113] [114] [283] [295] (на енглеском [275] [296])
- homo respondens: Библиографија о Одговорности (256-281) [128]
- Критика балканистичког дискурса: Прилог феноменологији „другости“ Балкана (282-315) [125] [132] [244] [283] [284] [295] (на италијанском [134], словеначком [135], енглеском [216] [296], њемачком [217], француском 2010 [256], руском [314])
- Рат и рационалност (316-331) [67] [74] [113] [272] [283] [295] (на француском [79] [83], енглеском [296])
- Memorabilia: Чекајући Васкрс, 55 година послије 1944. (332-336) [133] [245] [272] [283] [295] (на енглеском и француском [133] стр. 39-41, 42-44, на енглеском [296])
- [155] „Откривење, Стварање, Разарање“, у: еп. Јоаникије (Мићовић), С. Лаушевић, јрм. Јован (Ђулибрк), Ђ. Б. Брајовић, ур., *Откривење, Стварање, Разарање / Христово рас-*
- иће и жртва / Кривица и покајање*, Никшић, Цетиње 2002, 15-17.
- Излагање на петом кирилметодијевском симпозиону одржаном 24. маја 1999. у Подгорици и у манастиру Дајбаде на тему „Откривење, Стварање, Разарање“.
- Прештампано у: *Пред лицем Друјої* 2002 [154] стр. 219-226; *Оіледање у контексту* 2011 [272] стр. 639-645; *Историја : Насиље : Теорија* 2012 [283] стр. 100-108; *Присујносії транценденције* 2013 [295] стр. 193-199.
- на енглеском [296]
- [156] „Кривица и Покајање“, у: еп. Јоаникије (Мићовић), С. Лаушевић, јрм. Јован (Ђулибрк), Ђ. Б. Брајовић, ур., *Откривење, Стварање, Разарање / Христово расиће и жртва / Кривица и покајање*, Никшић, Цетиње 2002, 99-104.
- Излагање на седмом кирилметодијевском симпозиону 25. маја 2001. у Котору на тему „Кривица и покајање“, предавање 23. јануара 2002. у Суботици у организацији Српског културног центра „Свети Сава“, 12. марта 2002. на Универзитету у Будимпешти, 8. априла 2002. у Дому Светог Василија у Никшићу, 25. априла 2002. на Медицинском факултету у Бањој Луци; 22. априла 2005. у Дому свете Текле у Сарајеву на позив Хришћанског културног центра.
- Прештампано у: *Пред лицем Друјої* 2002 [154] стр. 115-125; *О љајњи и љамћењу* 2012 [282] стр. 91-108; *Присујносії транценденције* 2013 [295] стр. 47-55.
- на енглеском [153] [157] [296], бугарском [223]
- [157] „Guilt and Repentance“, *Philotheos 2* (2002) 240-246.
- Прештампано у: *Between God and Man* 2002 [153] стр. 105-118; *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 57-65.
- на српском [154] [156] [295], бугарском [223]
- [158] „О природи зла“, *Књижевни гласник*, br. 12/13/14 (мај-октобар 2002) 44-48.
- Излагање на скупу Филозофског друштва Србије „Слобода и зло“ 18. септембра 1999. у Сремским Карловцима, потом на симпозиону „Зло и спасење“ у оквиру тридесетих књижевних сусрета „Пјесничка ријеч на извору Пиве“ 22. јула 2000. у Плужинама; предавање на Филозофском факултету у Никшићу 18. априла 2002. у Епархијском дому у Требињу 25. маја 2002. и у Матици српској у Новом Саду 7. новембра 2002.
- Прештампано у: *Пред лицем Друјої* 2002 [154] стр. 102-114; *О љајњи и љамћењу* 2012 [282] стр. 69-90; *Присујносії транценденције* 2013 [295] стр. 36-46.

Објављено на енглеском под насловом „On Nature of Evil“ у: *Between God and Man* 2002 [153] стр. 89-104; *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 46-56.

[159] „О науци и религији у савременом свијету живота“, у: *Наука, религија, друштво*, ур. В. Јеротић, Ђ. Коруга, Д. Раковић, Београд 2002, 3-6 = *Рачански зборник* 12 (2007) 17-22.

Излагање на семинару и округлом столу „Наука, религија, друштво“ 12. априла 2002. у Београду и на округлом столу „Религија и савремени свет“ у склопу дванаестих духовних свечаности „Дани Раче крај Дрине“ одржаних од 5. до 8. октобра 2006. у Бајиној Башти.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 151-155; ²2011 [272] стр. 32-36.

[160] „О миру и правди у свијету у ком заједно живимо“, *Видослов*, год. IX, бр. 26 (Васкрс 2002) 59-65.

Излагање на „Конференцији за мир“ 6. априла 2002. у Требињу у организацији Епархије захумско-херцеговачке и приморске.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 162-169; ²2011 [272] стр. 93-100.

[161] „О Видовдану и видовданској етици“, *Беседа*, г. II, бр. 2 (Љубљана, 2002) 31-47.

Видовданска бесједа одржана 28. јуна 2001. у Љубљани у организацији Друштва Српска заједница.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 331-345; ²2011 [272] стр. 323-337.

[162] „Слово Светом Симеону“ (24. фебруар 2002).

Бесједа на Светосимеоновској академији 24. фебруара 2002. у Подгорици, Немањин Град на Рибници.

Штампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 328-330; ²2011 [272] стр. 313-315.

[163] „Василије Татакис“, у: Василије Татакис, *Византијска философија*, друго издање приредио Б. Шијаковић, Београд, Никшић: Јасен 2002, 455-457.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 464-467; ²2011 [272] стр. 888-891.

[164] „Линос Г. Бенакис“, у: Василије Татакис, *Византијска философија*, друго издање приредио Б. Шијаковић, Београд, Никшић: Јасен 2002, 457-458.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 467; ²2011 [272] стр. 891.

[165] „Клаус Елер (Klaus Oehler)“, у: Василије Татакис, *Византијска философија*, друго издање приредио Б. Шијаковић, Београд, Никшић: Јасен 2002, 457.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 483-485; ²2011 [272] стр. 907-909.

[166] „Овако се чува православље“ [интервју], *Слобода*, год. 50, бр. 1808 (25. јули 2002) 6.

2003.

Видјети [120] 2003, [140] 2003.

[167] „Selbstanzeige: *Bibliographia praesocratica*“, *Archiv für Begriffsgeschichte* 45 (2003) 268-270.

Самоприказ на енглеском књиге *Bibliographia praesocratica* 2001 [133].

[168] „Уз питање Платоновог неписаног учења“, *Луча XX/2* (2003) 5-7.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 269-273; ²2011 [272] стр. 195-199; „Plato redivivus: О Платоновом неписаном учењу“, такође у: *Присујиносћ ѿрансценденције* 2013 [295] стр. 282-286.

Објављено на енглеском под насловом „Plato redivivus: On Plato's Unwritten Doctrines“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 285-289.

[169] „Поздравно слово...“, у зборнику: *Свети Григорије Палама у историји и садашњости*, Србиње-Острог-Требиње 2001 [2003], 18-19.

[170] „Европски интегритет као идентитет“, *Хришћанство и евројске интeграције*, ур. Р. Биговић, Београд: Хришћански културни центар, Konrad-Adenauer-Stiftung 2003, 109-114.

Излагање на конференцији „Хришћанство и европске интеграције“ одржаној 8. и 9. фебруара 2003. у Београду у организацији Хришћанског културног центра и Konrad-Adenauer-Stiftung.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 156-161; ²2011 [272] стр. 87-92; „Европски интегритет као хришћански идентитет“.

[171] „Homo ratiens: Философија као мудрост из патње“ (23. мај 2003).

Излагање 23. маја 2003. на Философском факултету у Никшићу у оквиру деветог Кирило-методијевског симпозиона са темом „Патња и мудрост“ (Никшић, Србиње, Требиње, 23, 24. и 25. мај 2003), у организацији Одсека за философију Философског факултета у Никшићу, Бо-

- гословије Светог Петра Цетињског на Цетињу и Духовне академије Светог Василија Острошког у Србињу; потом 5. октобра 2011. у Београду у разговору посвећеном теми „Испаштање“ поводом 20 година часописа *Источник*.
- Штампано у: *Огледање у конијекстију* ²2011 [272] стр. 15-22; *Источник*, бр. 79-80 (2011) 23-30; прештампано у: *О њајнији и њамћењу* 2012 [282] стр. 109-123; *Присујиносић ѡрансценденције* 2013 [295] стр. 56-63.
- на енглеском [296] [297]
- [172] „Напомене о Левинасу и онтологији“, *Саборносић*, год. IX, бр. 1-4 (2003) 79-91, 94-96 (дискусија).
- Издавање на теолошком симпозиону „Онтологија и етика“ одржаном од 9. до 12. октобра 2003. у Пожаревцу.
- Прештампано у: *Огледање у конијекстију* 2009 [245] стр. 274-282; ²2011 [272] стр. 220-228: „Етика и онтологија: напомене о Левинасу“.
- [173] „Национално изјашњење као право, слобода и одговорност“, *Свевиће*, бр. 11 (Митровдан 2003) 25-28; такође у: *Свеићиора*, год. XII, бр. 142 (Лучиндан 2003) 19-22; год. XII, бр. 143 (Ваведење 2003) 11-13 = *Права Срба у Црној Гори*, приредио Желидраг Никчевић, Београд: ИГАМ 2006, 121-133.
- Као реаговање објављено у: *Publika* год. III, бр. 618 (Podgorica, 8. septembar 2003) 6: „Demokratско право Crnogorca da se izjasni kao Srbin“, редакција је текст скратила, цензурисала и насловила.
- Прештампано у: *Огледање у конијекстију* 2009 [245] стр. 415-426; ²2011 [272] стр. 820-831.
- [174] „Niko nema pravo da izmisli drugačiju prošlost jer ne postoji pravo na laganje“ (intervju), *Revija D*, год. II, бр. 66 (Podgorica, 25. septembar 2003) 8.
- На основу [173].
- [175] „*Historisches Wörterbuch der Philosophie*, hg. v. J. Ritter, K. Gründer, G. Gabriel, Bd. 9-11, Basel 1996-2001“, *Луча XX/2* (2003) 301-303. (рецензија)
- Прештампано у: *Огледање у конијекстију* 2009 [245] стр. 507-512; ²2011 [272] стр. 929-934.
- [176] „W. D. Rehfus, Hg., *Handwörterbuch Philosophie*, 2003“, *Луча XX/2* (2003) 303. (рецензија)
- Прештампано у: *Огледање у конијекстију* 2009 [245] стр. 513-514; ²2011 [272] стр. 935-936.
- [177] „*Das Wissen der Griechen: Eine Enzyklopädie*, hg. v. J. Brunschwig und G. Lloyd unter Mitarbeit von P. Pellegrin, 2000“, *Луча XX/2* (2003) 303-304. (рецензија)
- Прештампано у: *Огледање у конијекстију* 2009 [245] стр. 520-523; ²2011 [272] стр. 942-945.
- [178] „K. Schefold, *Die Bildnisse der antiken Dichter, Redner und Denker*, 1997“, *Луча XX/2* (2003) 305. (приказ)
- Прештампано у: *Огледање у конијекстију* 2009 [245] стр. 523-524; ²2011 [272] стр. 945-946.
- [179] „A. G. Μπενάκης, *Αρχαία ελληνική φιλοσοφία*, 2004; *Βυζαντινή φιλοσοφία | Texts and Studies on Byzantine Philosophy*, 2002; *Μεταβυζαντινή φιλοσοφία*, 2001“, *Луча XX/2* (2003) 305-306. (рецензија)
- Прештампано у: *Огледање у конијекстију* 2009 [245] стр. 467-470; ²2011 [272] стр. 891-894.
- [180] „W. Röd, *Der Weg der Philosophie von den Anfängen bis ins 20. Jahrhundert*, I-II 1994-1996“, *Луча XX/2* (2003) 306-307. (приказ)
- Прештампано у: *Огледање у конијекстију* 2009 [245] стр. 515-516; ²2011 [272] стр. 937-938.
- [181] „W. Röd, *Die Philosophie der Antike 1: Von Thales bis Demokrit*, ²1988; A. Graeser, *Die Philosophie der Antike 2: Sophistik und Sokratik, Plato und Aristoteles*, ²1993; M. Hossenfelder, *Die Philosophie der Antike 3: Stoa, Epikureismus und Skepsis*, ²1995; W. L. Gombocz, *Die Philosophie der ausgehenden Antike und des frühen Mittelalters*, 1997“, *Луча XX/2* (2003) 307-308. (приказ)
- Прештампано у: *Огледање у конијекстију* 2009 [245] стр. 517-519; ²2011 [272] стр. 939-941.
- [182] „*Qu'est-ce que la Philosophie Présocratique? / What is Presocratic Philosophy?*, édité par A. Laks et C. Lougnet, 2002“, *Луча XX/2* (2003) 308. (приказ)
- Прештампано у: *Огледање у конијекстију* 2009 [245] стр. 525-526; ²2011 [272] стр. 947-948.
- [183] „C. H. Kahn, *Pythagoras and the Pythagoreans*, 2001“, *Луча XX/2* (2003) 308-309. (приказ)
- Прештампано у: *Огледање у конијекстију* 2009 [245] стр. 529-530; ²2011 [272] стр. 951-952.
- [184] „M. Marcovich, *Heraclitus* 1967, 2001“, *Луча XX/2* (2003) 309. (приказ)
- Прештампано у: *Огледање у конијекстију* 2009 [245] стр. 449; ²2011 [272] стр. 849.
- [185] „S. N. Mouraviev, *Heraclitea*, 1999-2003“, *Луча XX/2* (2003) 309-310. (приказ)

- Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 532-534; ²2011 [272] стр. 954-956.
- [186] „K. Döring, H. Flashar, G. B. Kerferd, C. Oser-Grote, H.-J. Waschkie, *Sophistik · Sokrates · Sokratik · Mathematik · Medizin*, 1998“, *Луча XX/2* (2003) 310-312. (рецензија)
Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 538-542; ²2011 [272] стр. 960-964.
- [187] „H. Kessler, Hg., *Sokrates-Studien III-V*, 1997-2001“, *Луча XX/2* (2003) 312-313. (синопсис)
Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 544-546; ²2011 [272] стр. 966-968.
- [188] „T. Kobusch, B. Mojsisch, Hg., *Platon: Seine Dialoge in der Sicht neuer Forschungen*, 1996; *Platon in der abendländischen Geistesgeschichte: Neue Forschungen zum Platonismus*, 1997“, *Луча XX/2* (2003) 313-314. (приказ)
Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 547-548, 575-576; ²2011 [272] стр. 969-970, 997-998.
- [189] „K. Albert, M. Erler, G. Figal, J. Halfwassen, V. Höhle, M. Migliori, K. Oehler, G. Reale, W. Schwabe, *Platonisches Philosophieren*, 2001“, *Луча XX/2* (2003) 314-315. (приказ)
Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 549-550; ²2011 [272] стр. 971-972.
- [190] „G. Reale, *Per una nuova interpretazione di Platone: Rilettura della metafisica dei grandi dialoghi alla luce delle „Dottrine non scritte“*, ²⁰1997 (1984); *Zu einer neuen Interpretation Platons: Eine Auslegung der Metaphysik der großen Dialoge im Lichte der „ungeschriebenen Lehren“*, 1993, ²2000; *Toward a New Interpretation of Plato*, 2002“, *Луча XX/2* (2003) 315-316. (рецензија)
Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 550-553; ²2011 [272] стр. 972-975.
- [191] „C. Schefer, *Platons unsagbare Erfahrung*, 2001“, *Луча XX/2* (2003) 316. (приказ)
Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 555-556; ²2011 [272] стр. 977-978.
- [192] „Ч. Д. Копривица, *Идеје и начела: Исцртавање Плаііонове онііолоііје*, 2005“, *Луча XX/2* (2003) 316-317. (рецензија)
Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 553-555; ²2011 [272] стр. 975-977.
- [193] „E. E. Pender, *Images of Persons Unseen: Plato's Metaphors for the Gods and the Soul*, 2000“, *Луча XX/2* (2003) 317. (приказ)
- Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 557-558; ²2011 [272] стр. 979-980.
- [194] „F. L. Lisi, ed., *Plato's Laws and its Historical Significance*, 2001“, *Луча XX/2* (2003) 317-318. (приказ)
Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 571-573; ²2011 [272] стр. 993-995.
- [195] „S. Scolnicov, L. Brisson, eds., *Plato's Laws: From Theory into Practice*, 2003“, *Луча XX/2* (2003) 318-319. (приказ)
Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 573-575; ²2011 [272] стр. 995-997.
- [196] „G. Reale, S. Scolnicov, eds., *New Images of Plato: Dialogues on the Idea of the Good*, 2002“, *Луча XX/2* (2003) 319-320. (приказ)
Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 558-560; ²2011 [272] стр. 980-982.
- [197] „T. A. Szlezák, *Die Idee des Guten in Platons Politeia*, 2003“, *Луча XX/2* (2003) 320. (приказ)
Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 561-562; ²2011 [272] стр. 983-984.
- [198] „F. Renaud, *Die Resokratisierung Platons: Die platonische Hermeneutik Hans-Georg Gadamer's*, 1999“, *Луча XX/2* (2003) 321. (приказ)
Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 577-578; ²2011 [272] стр. 999-1000.
- [199] „P. Schulthess, *Am Ende Vernunft – Vernunft am Ende? Die Frage nach dem logos bei Platon und Wittgenstein*, 1993“, *Луча XX/2* (2003) 321. (приказ)
Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 578-579; ²2011 [272] стр. 1000-1001.
- [200] „Aristotele, *Metafisica*, a cura di G. Reale, I-III 1993“, *Луча XX/2* (2003) 321-322. (приказ)
Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 580-581; ²2011 [245] стр. 1002-1003.
- [201] „I. Bell, *Metaphysics as an Aristotelian Science*, 2004“, *Луча XX/2* (2003) 322. (приказ)
Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 582; ²2011 [245] стр. 1004.
- [202] „W. Theobald, *Hypolepsis: Mythische Spuren bei Aristoteles*, 1999“, *Луча XX/2* (2003) 322-323. (приказ)
Прештампано у: *Оіледање у конііексіу* 2009 [245] стр. 583-584; ²2011 [272] стр. 1005-1006.
- [203] „E. Sonderegger, *Proklos – Grundkurs über Einheit: Grundzüge der neuplatonischen*

- Welt*, 2004“, *Луча XX/2* (2003) 323. (приказ)
Прештампано у: *Оіледање у коніјексџу* 2009 [245] стр. 589-590; ²2011 [272] стр. 1011-1012.
- [204] „W. Beierwaltes, *Platonismus im Christentum* 1998, ³2004“, *Луча XX/2* (2003) 323-324. (приказ)
Прештампано у: *Оіледање у коніјексџу* 2009 [245] стр. 590-592; ²2011 [272] стр. 1012-1014.
- [205] „O. Höffe, *Kants Kritik der reinen Vernunft: Die Grundlegung der modernen Philosophie*, 2003, ³2004“, *Луча XX/2* (2003) 325-326. (приказ)
Прештампано у: *Оіледање у коніјексџу* 2009 [245] стр. 610-611; ²2011 [272] стр. 1038-1039.
- [206] „P. Koslowski, *Philosophien der Offenbarung: Antiker Gnostizismus, Franz von Baader, Schelling*, 2001, ²2003“, *Луча XX/2* (2003) 326-327. (приказ)
Прештампано у: *Оіледање у коніјексџу* 2009 [245] стр. 611-613; ²2011 [272] стр. 1042-1044.
- [207] „R. Adolphi, J. Jantzen, Hg., *Das antike Denken in der Philosophie Schellings*, 2004“, *Луча XX/2* (2003) 327-328. (синопсис)
Прештампано у: *Оіледање у коніјексџу* 2009 [245] стр. 613-616; ²2011 [272] стр. 1044-1046.
- [208] „J. Jantzen, Hg., *Die Realität des Wissens und das wirkliche Dasein: Erkenntnisbegründung und Philosophie des Tragischen beim frühen Schelling*, 1998“, *Луча XX/2* (2003) 328. (синопсис)
Прештампано у: *Оіледање у коніјексџу* 2009 [245] стр. 616-617; ²2011 [272] стр. 1046-1047.
- [209] „J. Pieper, *Werke in acht Bänden*, 1-7, 1995-2002“, *Луча XX/2* (2003) 328-330. (приказ)
Прештампано у: *Оіледање у коніјексџу* 2009 [245] стр. 621-626; ²2011 [272] стр. 1054-1059.
- [210] „G. Wieland, Hg., *Religion als Gegenstand der Philosophie*, 1997“, *Луча XX/2* (2003) 330. (приказ)
Прештампано у: *Оіледање у коніјексџу* 2009 [245] стр. 644-645; ²2011 [272] стр. 1078-1079.
- [211] „J. J. Puthenkalam, *The Collision of Cultures? Dialogue Between Globalization and Cultures*, 2001“, *Луча XX/2* (2003) 330-331. (приказ)
Прештампано у: *Оіледање у коніјексџу* 2009 [245] стр. 645-646; ²2011 [272] стр. 1079-1080.
- [212] „W. Schweidler, Hg., *Wiedergeburt und kulturelles Erbe / Reincarnation and Cultural Heritage*, 2001“, *Луча XX/2* (2003) 321-322. (синопсис)
Прештампано у: *Оіледање у коніјексџу* 2009 [245] стр. 646-648; ²2011 [272] стр. 1080-1081.
- [213] „W. Schweidler, Hg., *Zeit: Anfang und Ende / Time: Beginning and End*, 2004“, *Луча XX/2* (2003) 331-332. (синопсис)
Прештампано у: *Оіледање у коніјексџу* 2009 [245] стр. 643-644; ²2011 [272] стр. 1076-1077.
- [214] „N. Bolz, A. Münkler, Hg., *Was ist der Mensch?*, München: Wilhelm Fink 2003“, *Луча XX/2* (2003) 332. (приказ)
Прештампано у: *Оіледање у коніјексџу* 2009 [245] стр. 648-649; ²2011 [272] стр. 1081-1083.
- [215] „Богдан М. Лудардић, Николај А. Берђајев: *Између Ungrundа и Оца*, Београд 2003“, *Бојословље*, год. XLVIII (LXII), св. 1-2 (2003) 299-301.
Нередиговано усмено излагање на представљању књиге у Дому Ђуре Јакшића, Скадарлија, Београд, 23. април 2003. У редигованој форми штампано у: *Оіледање у коніјексџу* 2009 [245] стр. 618-620; ²2011 [272] стр. 1048-1050.

2004.

[216] *A Critique of Balkanistic Discourse: Contribution to the Phenomenology of Balkan 'Otherness'*, Toronto: Serbian Literary Company 2004, 100 p. ISBN 0-9730264-4-8

Садржај/Contents (стр. 100):

Preface (8-9)

Introduction (10-15)

The „Otherness“ of the Balkans and the Balkans as an Object (18-27)

„Balkanization“ and Outerbalkan Interests (30-35)
Stereotypes and the Stigmatization of the Balkans (38-42)

Identity and Heterophilia (44-48)

Colonizer as Civilizer (50-63)

Fragmentation and Reorganization of the Space: the Context of the Ethnic Conflicts (66-81)

In the name of the Balkans (84-87)

Euro-Balkans (90-94)

About the author (96-97)

List of illustrations (98-99)

Прештампано у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 153-181.

Објављено на српском [125] [132] [154] [244] [283] [284] [295], италијанском 2001 [134], словеначком 2001 [135], њемачком 2004 [217], француском 2010 [256], руском [314].

[217] „Kritik des balkanistischen Diskurses: Ein Beitrag zur Phänomenologie der 'Andersheit' des Balkans“, *Philotheos* 4 (2004) 119-144.

Објављено на српском [125] [132] [154] [244] [283] [284] [295], италијанском 2001 [134], словеначком 2001 [135], енглеском 2004 [216] [296], француском 2010 [256], руском [314].

[218] „Оправдавање поретка моћи“, *Принцип*, год. I, бр. 3 (март 2004) 32-35 ≈ „Глобализација, култура, медији“, *Православље*, год. 38, бр. 910 (15. фебруар 2005) 17-19.

Изалагање „Медији и интелектуалци у доба глобализације“ на скупу *Глобализација и медији* одржаном на Крфу 24/25. јануара 2004. поводом формирања мреже новинара Западног Балкана. Такође излагање „Глобализација, култура, медији“ на Сабору православних новинара 9. новембра 2004. на Православном богословском факултету у Београду.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 378-385; ²2011 [272] стр. 614-621: „Медији и интелектуалци у доба глобализације“.

на македонском [237]

[219] [Говорите ли швајцарски?] „Слово у одбрану српског језика“, *Свевиће*, бр. 19 (октобар 2004) 105-106 = *Расијеће језика српскоја*, бр. 2 (Никшић 2005) 60-61.

Изговорено 5. октобра 2004. у Никшићу на протестном скупу за одбрану српског језика, као и 23. октобра 2004. на Сајму књига у Београду. У форми интервјуа објављено под редакцијским насловом „Матерњи је језик батине“ у: *Дан* год. VI, бр. 2073 (9. новембар 2004) 32-33 = *Расијеће језика српскоја*, Никшић: Актив професора и наставника српског језика и књижевности, 2004, 12.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 427-431; ²2011 [272] стр. 832-836: „Слово у одбрану српског језика у Црној Гори“.

2005.

Видјети [132] 2005, [218] 2005, [219] 2005, [225] 2005.

[220] „Светосавски историјски низ“, *Голија*, год. I, бр. 2 (О Савину дану 2005) 20-23 = *Светосавски зборник*, бр. 2 (2012) 34-37.

Светосавска бесједа одржана 27. јануара 2004. на Светосавској академији у Херцег Новом (у спомен на двјестогодишњицу Првог српског устанка) у организацији Српског просвјетног и културног друштва „Просвјета“.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 309-314; ²2011 [272] стр. 289-294.

[221] „La Métaphysique de la Lumière“, *Philothéos* 5 (2005) 124-138.

Ранија верзија објављена на француском под насловом „Le faisceau de problèmes de la métaphy-

sique de la lumière“ у: *Amicus Hermes* 1996 [83] 63-93; на енглеском под насловом „The Problem-Beam of the Metaphysics of Light“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 256-274.

на српском [8] [75] [154] [295]

[222] „Васкрс Епархије будимљанско-никшићке“, *Свевиће*, год. IV, бр. 24 (Блага Марија 2005) 7.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 364-365; ²2011 [272] стр. 373-374.

[223] „Вина и покајание“, превод от срѣбски Даниела Минчева, *Християнство и Култура*, год. IV, бр. 3(15) (2005) 36-43.

на српском [154] [156] [295], енглеском [153] [157] [296]

[224] „Јарослав Пеликан“, у: Јарослав Пеликан, *Мелодија теологије: Философски речник*, Београд, Никшић: Јасен 2005, 234-235.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 471-473; ²2011 [272] стр. 895-897.

2006.

Видјети [173] 2006, [238] 2006.

[225] „Оријентир и тачка ослонца“, *Православље*, год. 39, бр. 934 (15. фебруар 2006) 14-15 = *Лейтмотив Мајице српске*, год. 182, књ. 477, св. 3 (март 2006) 419-423 = *Бојословље*, год. LXIV, св. 1-2 (2005) 173-176.

Светосавска бесједа на Православном богословском факултету у Београду, Савиндан 2006.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 323-327; ²2011 [272] стр. 303-307: „Свети Сава – оријентир и тачка ослонца“.

[226] „Држава и Црква: одвојене надлежности и упућеност на сарадњу“, *Светишора*, год. XV, бр. 164 (март 2006) 17-18.

Изалагање на међународној конференцији „Држава и Црква у свијету који се мијења: трагање за путевима партнерства ради рјешавања савремених проблема“, одржаној на Цетињу од 14. до 16. фебруара 2006. у организацији Међународног фонда јединства православних народа.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 70-74; ²2011 [272] стр. 464-468: „О начелима правног односа државе и цркве у Црној Гори данас“.

на руском [227]

[227] [„Государство и Церковь в изменяющемся мире“, *Документы и материалы Международных конференций в Женеве (2005 г.) и Цетинье (2006 г.)*, ред. В. А. Алек-

сеев, Москва: Международный Фонд единства православных народов 2006, 145-327: Материалы Международной конференции „Государство и Церковь в изменяющемся мире: поиск путей партнерства для решения современных проблем“ (Цетинье, 14-16 февраля 2006 года), 226-229.

Излагање на Међународној конференцији „Држава и Црква у свијету који се мијења: трагање за путевима партнерства ради рјешавања савремених проблема“ („Государство и Церковь в изменяющемся мире: поиск путей партнерства для решения современных проблем“) одржаној од 14. до 16. фебруара 2006. на Цетињу у организацији Међународног фонда јединства православних народа (Москва).

На српском [226], прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 70-74; ²2011 [272] стр. 464-468: „О начелима правног односа државе и цркве у Црној Гори данас“.

[228] [Улога и мјесто лаика у Цркви], *Улога и мјесто интелектуалаца, лаика и жене у Цркви*, Зборник радова, Београд: Православни пастирско-саветодавни центар Архиепископије београдско-карловачке 2006, 127-140.

Излагање на трибини „Улога лаика у Цркви“ одржаној у организацији Архиепископије београдско-карловачке 10. марта 2004. у Коларцу у Београду.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 110-117; ²2011 [272] стр. 507-514: „Улога лаика у Цркви“.

2007.

Видјети [159] 2007.

[229] „Философија у контексту хришћанске културе: Философија као наставни предмет на Православном богословском факултету у Београду – проблемски аспекти истраживања“, *Српска теологија у двадесетом веку: Истичивачки проблеми и резултати*, књ. 1, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 26. октобар 2006), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2007, 53-62 = *Богословље*, год. LXV, св. 1 (2006) 53-62.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 241-252; ²2011 [272] стр. 174-185.

[230] „О правном односу државе и Цркве“, *Уставни феноцид над Србима: Српски народ у новом уставу Црне Горе*, Зборник радова са научног скупа у Подгорици 16. и 17.

новембра 2006, Подгорица: Српско народно вијеће Црне Горе, 2007, 120-121.

Садржано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 70-74; ²2011 [272] стр. 464-468: „О начелима правног односа државе и цркве у Црној Гори данас“.

[231] „Однос Цркве и државе у Србији данас“, *Православље*, год. 41, бр. 964 (15. мај 2007) 18-20.

Реферат на Осмој конференцији Српске православне епархије средњоевропске, Евангелистичке цркве Немачке и Немачке бискупске конференције на тему „Однос између цркве и државе“ одржаној у Берлину 27. и 28. априла 2007.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 47-52; ²2011 [272] стр. 411-416: „Духовни контекст односа цркве и државе у Србији данас“.

на њемачком [232]

[232] „Kirche und Staat in Serbien heute“, *Übersetzung aus dem Serbischen: Stefan Kube, G2W Glaube in der 2. Welt*, Jg. 35, Nr. 11 (2007) 18-19.

на српском [231]

[233] „Pogovor“, у: Verner Jeger, *Teologija ranih grčkih filozofa*, preveo s engleskog B. Gligorić, navode i izraze s grčkog, latinskog i nemačkog preveo B. Šijaković, Београд: *Službeni glasnik* 2007, 207-209 = „Beleška o autoru“, у: Verner Jeger, *Rano hrišćanstvo i grčka paideja*, prev. B. Gligorić, Београд: *Službeni glasnik* 2007, 79-81.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 443-446; ²2011 [272] стр. 843-846: „Вернер Јегер: хеленство, хришћанство, хуманизам“.

[234] „Слово за КосМет српског народа“, *Голија*, год. IV, бр. 8 (о Николдану 2007) 24. Изговорено на академији посвећеној Косову и Метохији 10. јуна 2000. у Београду, на Тргу Републике, у организацији „Глас Српкиње“. Није објављено у цјелини.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 346-349; ²2011 [272] стр. 338-341: „Слово за Косово“.

[235] „Универзитет и теологија: Идеја универзитета и положај теологије у систематици универзитетских знања (нацрт)“, *Српска теологија у двадесетом веку: Истичивачки проблеми и резултати*, књ. 2, Зборник радова научног скупа (ПБФ Бео-

град, 24. и 25. мај 2007), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2007, 43-49.

Прештампано у: *Оіледање у конітекстіу* 2009 [245] стр. 231-240; развијена верзија у: *Универзитет и српска теологија* 2010 [257] стр. 7-33, ²2014 [305] стр. 7-35; прештампано у: *Оіледање у конітекстіу* ²2011 [272] стр. 152-173; *Присујносіт ітрансценденције* 2013 [295] стр. 211-233.

Развијена верзија објављена на енглеском [286] [296] [306].

[236] [„О књижи и језику који разбиструју стварност“], у: Владика Јован (Пурић), *Светија служба I: Глас у іујсіињи*, Изабрane бeседе, Нови Сад: Orpheus 2007, 271-278.

Нередиговано излагање на промоцији књиге еп. Јована (Пурића) *Лесівиња іајноводсітвеноі іуіјована* (Тврдош, Цетиње, Врњци 2004) одржаној у Подгорици 7. маја 2004.

У редигованој форми штампано у: *Оіледање у конітекстіу* ²2011 [272] стр. 1035-1037.

2008.

[237] „Глобализација, култура, медиуми“, прев. Бранко Трајкоски, *Содорносіт*, год. VIII, бр. 22-24 (2008) 16-19.

на српском [218] [245] [272]

[238] „За библіографију српске теологије“, *Српска теологија у двадесетом веку: Исітраживачки іроблеми и резулііаіти*, књ. 3, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 28. децембар 2007), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2008, 210-219 = *Боіословље*, год. LXV, св. 2 (2006) 15-22 = *Библіографија српске теологије* 1 (2009) 15-22.

Прештампано у: *Оіледање у конітекстіу* 2009 [245] стр. 253-268; ²2011 [272] стр. 248-269 (проширено): „Библіографија у теологији: Импулси за Библіографију српске теологије“.

[239] [„Религиозне традиције как важний фактор современного миротворчества“], *Документы и материалы Международных конференций в Астане (2007 г.) и Баня-Луке (2008 г.)*, ред. В. А. Алексеев, Москва: Международный Фонд единства православных народов 2008, 143-343: Материалы Международной конференции „Религиозные традиции как важный фактор современного миротворчества“ (Баня-Лука, 27-28 февраля 2008 года), 311-313.

Излагање на Међународној конференцији „Вјерске традиције као важан фактор савременог

миротворства“ („Религиозные традиции как важный фактор современного миротворчества“) одржаној 27. и 28. фебруара 2008. у Бaњалуци у организацији Међународног фонда јединства православних народа (Москва) и Интерпарламентарне скупштине православља.

На српском у: *Оіледање у конітекстіу* 2009 [245] стр. 170-172; ²2011 [272] стр. 101-103: „О религији и миротворству данас“.

[240] [„Наш проблем је практичне природе“], *Како до заштіиіте ідентііііейіа српскоі народа у Црној Гори*, Зборник радова са савјетовања у Подгорици 7. и 8. маја 2008. године, Подгорица: Књижевна заједница Српског народног вијећа, 2008, 75-78.

Нередиговано усмено излагање 7. маја 2008. у Подгорици на савјетовању „Како до заштите идентитета српског народа у Црној Гори“. У редигованој форми у: *Оіледање у конітекстіу* 2009 [245] стр. 432-435; ²2011 [272] стр. 837-840: „Срби у Црној Гори данас: борба за признање у ‘Српској Спарти’“.

[241] „Свети Сава – оријентир у Христу“, *Беседа*, г. VIII, бр. 10-11 (Љубљана, 2008) 8-14.

Светосавска бесједа одржана 26. јануара 2008. у Љубљани у организацији Друштва Српска заједница.

[242] *Енциклопедија српскоі народа*, Београд: Завод за уџбенике 2008 [30 одредница]: *Боіословље* (113в); Глумач, Душан (234б); Григорије Палама, Св. (254б-в); Дионисије Ареопагит, Св. (291в); Доброклонски, Александар Павлович (295в); Ердељан, Милош (353в); Ждребаоник (360в); Зењковски, Василије (390в-391а); Исаија Инок (422б); Јован Дамаскин, Св. (450в-451а); Лоренц, Борислав (592в); Марковић, Мирослав (622в); Најдановић, Димитрије (711а); Перовић, Лазар (819в-820а); Перој (820б-в); Пламенац, Јован Џон (846б); Поповић, Лазо (871а); Превлака (887а-б); Савић-Ребац, Аница (976в); Софроније Подгоричанин (1026б); Спекторски, Евгеније (1030б); Страхиња из Будимља (1107а); Тадић, Љубомир (1116б); *Теолошки іоіледи* (1124в); Троицки, Сергије Викторович (1148б-в); *Филоіеос* (1195в-1196а); Флоровски, Георгије (1197а-б); *Хриіћанска мисао* (1225а); Чарнић, Емилијан (1249а); Чичовачки, Предраг (1256а).

Укључено у: *Оіледање у конітекстіу* 2009 [245] стр. 350-354, 447-448, 454-455, 462-463, 492-501, 504; ²2011 [272] стр. 368-372, 847-848, 854-855, 866-887, 916-923, 926.

32. Апсолутизација другости и релативизација вриједности (286-289)
III Живо предање:
33. О Светосавској бесједи (293-295) [263]
 34. Свети Сава или О незаслуженом дару (296-302) [113] [115]
 35. Свети Сава или О идентитету и јединству (303-308) [140] (на француском [141])
 36. Светосавски историјски низ (309-314) [220]
 37. О светосавској просвијећености и племени-ности (25. 1. 2005) (315-322)
 38. Свети Сава – оријентир и тачка ослонаца (323-327) [225]
 39. Слово Светом Симеону (328-330) [162]
 40. О Видовдану и видовданској етици (331-345) [161]
 41. Слово за Косово (346-349) [234]
 42. Узорно усвајање предања и знакови иденти-тета (350-354) [242]
 43. Христос у Његошовом дјелу (355-359) [253] [295] (на енглеском [296])
 44. Његош и антика (360-363) [120]
 45. Васкрс Епархије будимљанско-никшићке (364-365) [222]
 46. Требињско Преображење (19. 8. 2008) (366-367)
IV Ојледало – глобално и локално:
47. Слобода, достојанство, добро: Природно пра-во и антропологија (3. 11. 2000) (371-377) [282] [295] (на енглеском [296])
 48. Медији и интелектуалци у доба глобализа-ције (378-385) [218] (на македонском [237])
 49. Интелектуалци, експерталци, тржиште (386-394) [124]
 50. Плакати, етикете, моћ (395-398) [123]
 51. Боемија (399-401) [119]
 52. Memorabilia: Чекајући Васкрс, 55 година по-слије 1944. (402-406) [133] [154] [283] [295] (на француском [133], енглеском [133] [296])
 53. Насиље у име хуманности? 24. март 1999. – го-дину после (407-414) [131] [283]
 54. Национално изјашњење као право, слобода и одговорност (415-426) [173]
 55. Слово у одбрану српског језика у Црној Гори (427-431) [219]
 56. Срби у Црној Гори данас: борба за признање у „Српској Спарти“ (432-435) [240]
 57. Саслуживање кроз олтарски прозор (17. 12. 2000) (436-438)
 58. Реци НЕ! (15. 5. 2006) (439-440)
V Personalia:
59. Вернер Јегер: хеленство, хришћанство, ху-манизам (443-446) [233]
 60. Мирослав Марковић и његов завјетни дар (447-452) [100] [142] [184] [242]
 61. Љубомир Тадић: Поредак и слобода (453-455) [144] [242]
 62. Митрополит Амфилохије: враћање душе у чистоту (29. 9. 2004) (456-458)
 63. Руђер Јосип Бошковић (459-461)
 64. Јован Петров Пламенац (John Plamenatz) (462-463) [242]
 65. Василије Татакис и Лино Бенакис: истори-чари византијске философије (464-470) [163] [164] [179]
 66. Јарослав Пеликан: повратак православном исто(чни)ку (471-473) [224]
 67. Горазд Коцијанчич: мислити као хришћан-нин (474-479) [92] [106] [145]
 68. Финк, Блуменберг, Елер (480-485) [11] [12] [165]
 69. Нестле, Роуз, Греј (486-489) [7] [10] [13]
 70. Јоханес Фабијан: критика друштвене теори-је као праксе овладавања (490-491) [146]
 71. Евгеније Спекторски, Георгије Флоровски (492-493) [242]
 72. Професори Православног богословског фа-култета: сагласје разних гласова (Доброклон-ски, Троицки, Зењковски, Лоренц, Најдановић, Глумац, Ердџан, Чарнић) (494-498) [242]
 73. Лазар Перовић и Лазо Поповић: философи-ја у Богословско-учитељској школи на Цетињу (499-500) [242]
 74. Аница Савић-Ребац, Милош Ђурић (501-502) [242]
 75. Ђорђе Вид Томашевић, Предраг Чичовачки (503-504) [242]
VI Лектира:
76. Философска лексикографија (507-514) [89] [175] [176]
 77. Историја философије (515-519) [180] [181]
 78. Хеленска философија (520-524) [177] [178]
 79. Предсократовци (525-537) [90] [91] [92] [93] [182] [183] [185]
 80. Софисти и Сократ (538-546) [94] [186] [187]
 81. Платон (547-579) [23] [95] [188] [189] [190] [191] [192] [193] [194] [195] [196] [197] [198] [199]
 82. Аристотел (580-584) [200] [201] [202]
 83. Хеленистичка философија (585-588) [96]
 84. Новоплатонизам (589-592) [203] [204]
 85. Новозавјетне студије (593-597) [97] [98] [99]
 86. Антика и хришћанство, патристичка и ви-зантисјска мисао (598-609) [101] [102] [103] [104] [105] [107] [111]
 87. Њемачки идеализам (610-617) [205] [206] [207] [208]
 88. Савремена мисао: личности и проблеми (618-649) [24] [108] [109] [209] [210] [211] [212] [213] [214] [215]
 Именски азбучник | Index nominum (651-664)
 О аутору (665)
- [246] „Вјероучитељ као ученик Христов и као узор“, *Богословље* LXVIII/1 (Београд 2009) 83-88.
- Предавање на семинару за вјероучитеље у Ре-публици Српској одржаном 1. септембра 2005. у Бањи Врућици.
- Прештампано у: *Ојледало у конјекстију* 2009 [245] стр. 94-99; ²2011 [272] стр. 491-496; укључе-но у [276].

[247] „Пред лицем Другог“, у: Марина Рајевић-Савић, *Док анђели спавају*, Београд: Службени гласник 2009, књ. 2, 366-399.

Разговор са госпођом Марином Рајевић-Савић у ауторској ТВ-емисији „Док анђели спавају“ на београдској Телевизији „Студио Б“ 25. децембра 2005.

Прештампано у: *Огледање у конјекстју* 2009 [245] стр. 173-196; ²2011 [272] стр. 111-134.

[248] „Хришћанство и философија“, у: Владета Јеротић, Александар Гајшек, *Атаје* 4, Београд: Драслар партнер, Православни пастирско-саветодавни центар Архиепископије београдско-карловачке 2009, 43-75.

Разговор са господином Александром Гајшеком и његовим сталним гостом-домаћином академиком Владетом Јеротићем на тему „Хришћанство и философија“ у ауторској ТВ-емисији „Агапе“ на београдској Телевизији „Студио Б“ 25. марта 2007.

Прештампано у: *Огледање у конјекстју* 2009 [245] стр. 210-230; ²2011 [272] стр. 59-79.

[249] „Дужност Државе да призна Цркву и њено право на самоодређење“, *Правни положај цркава и вјерских заједница у Црној Гори данас*, Зборник радова Међународног научног скупа (Бар, 23-25. мај 2008), прир. Б. Шијаковић, Никшић: Bona fides 2009, 38-42.

Прештампано у: *Огледање у конјекстју* 2009 [245] стр. 75-80; ²2011 [272] стр. 469-474.

на енглеском [250]

[250] „The Obligation of the State to Recognize the Church and its Right to Self-Determination“, *Legal Position of Churches and Religious Communities in Montenegro Today*, Proceedings of the International Conference (Bar, Montenegro, May 23-25, 2008), ed. by B. Šijaković, Nikšić: Bona fides 2009, 38-42.

на српском [245] [249] [272]

[251] „Испод минимума међународних стандарда и гаранција“, *Положај и перспективе српског народа у земљама окружења*, прир. М. Јакшић и С. Ђуретић, Београд: Службени гласник 2009, 93-94.

Обраћање учесницима Друге конференције „Положај и перспективе српског народа у земљама окружења“ одржане 11. новембра 2008. у Београду у организацији Министарства за дијаспору.

[252] „Сусретање: вјера и знање, религија и философија“, *Лейбойс Мајице српске*, год. 185, књ. 484, св. 3 (септембар 2009) 284-292.

Светосавска бесједа на тему „Религија и философија“ одржана 26. јануара 2009. у Свечаној сали Матице српске у Новом Саду.

Прештампано у: *Огледање у конјекстју* 2009 [245] стр. 197-205; ²2011 [272] стр. 23-31.

[253] „Христос у Његошовом дјелу“, *Српски јуџ* бр. 2 (јесен 2009) 101-104 = *Његошев зборник Мајице српске* 1 (2010) 43-47.

Саопштење на научном скупу „Дело Петра II Петровића Његоша“ одржаном у организацији Његошевог одбора Матице српске 20. и 21. марта 2009. у Новом Саду у Матици српској.

Прештампано у: *Огледање у конјекстју* 2009 [245] стр. 355-359; ²2011 [272] стр. 359-363; *Присујиносћ ирансценденције* 2013 [295] стр. 302-306.

Објављено на енглеском под насловом „Christ in the Work of Petar II Petrović Njegoš“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 305-309.

[254] „Цркви је место уз народ“ [интервју], *Вечерње новостии*, год. LVI (18. и 19. април 2009) 7.

Прештампано у: *Огледање у конјекстју* 2009 [245] стр. 144-148; ²2011 [272] стр. 541-545.

[255] „[Живот као Подвиг и Задатак]“, *Православље*, год. 42, бр. 1025 (1. децембар 2009) 70.

Посвећено Патријарху Павлу (1914-2009).

Прештампано у: *Огледање у конјекстју* ²2011 [272] стр. 321-322.

2010.

Видјети [253] 2010.

[256] *La critique du discours balkanistique: Contribution à la phénoménologie de l'«altérité» des Balkans*, Lausanne: L'Age d'Homme 2010, 92 стр. ISBN 978-2-8251-4094-9

Садржај / Table des matières (стр. 91):

Avant-propos (9-10)

Introduction (11-15)

L'«altérité» des Balkans et les «Balkans» en tant qu'objet (17-25)

«Balkanisation» et intérêts extrabalkaniques (27-31)

Stigmatisation des Balkans et stéréotypes (33-37)

Identité et hétérophilie (39-43)

Le colonisateur en civilisateur (45-58)

Fragmentation et réorganisation de l'espace : le contexte des conflits ethniques (59-73)

Au nom des Balkans (75-77)

Eurobalkans (79-83)

Index des noms de personnes (85-86)

À propos de l'auteur (87-88)

Description des illustrations (89)

Објављено на српском [125] [132] [154] [244] [283] [284] [295], италијанском 2001 [134], словеначком 2001 [135], енглеском 2004 [216] [296], њемачком 2004 [217], руском 2015 [314].

[257] *Универзитет и српска теологија: Историјски и просветни контексти оснивања Православне богословске факултета у Београду: Истраживања, документација, библиографија*, Београд: ПБФ 2010, 180 стр. ISBN 978-86-7405-080-4 (коаутор Александар Раковић)

Садржај (стр. 5):

Богољуб Шијаковић: *Универзитет и теологија: Православни богословски факултет у културно-историјском и проблемско-системском контексту образовања* (7-33) (укључује [235])

Шта је образовање? (10-11)
ΠΑΙΔΕΙΑ између хеленства и хришћанства (11-16)
UNIVERSITAS од манастира ка факултетима (16-18)

Универзитет између идеје и кризе (19-22)

Богословски факултет или духовна академија? (22-24)

Ход по трњу ка првој српској високој философско-теолошкој школи (24-33)

Александар Раковић: *Високо образовање Српске православне цркве 1899-1936: њушеви и раскрића* (35-118)

Предговор (37-39)

Кратак осврт на школовање српских теолога у 19. веку и почетком 20. века (40-42)

Дуг пут до Православног богословског факултета у Београду 1899-1920 (43-76)

Карловачка богословија на домак факултетског статуса 1914-1920 (77-84)

Кратко постојање Источно-православног богословског факултета у Загребу 1920-1924. (86-105)

Богословски факултет и/или духовна академија 1922-1936. (106-110)

Накнадно признање факултетског ранга Карловачкој богословији и Задарској богословији 1925-1933 (111-114)

Закључак (115-118)

Документација

Универзитет Краља Александра I (123-124)

Теолошки факултет или духовна академија? (125-127)

Богословски факултет (127-128)

Теолошки факултет (129-130)

Да ли је теологија наука? (130-133)

Је ли потребан теолошки факултет (133-135)

Богословски факултет (135-137)

Извештај комисије за оснивање Богословског факултета (137-138)

Издвојено мишљење проф. др Бранислава Петронијевића (139-140)

Допис ректора Београдског универзитета Ђорђа Станојевића министру просвете Љубомиру Давидовићу (140-141)

Теолошки факултет на Београдском универзитету (142-143)

Богословски факултет Београдског универзитета (143-145)

Теологија и Универзитет (145-146)

Дебата о Православном богословском факултету у Београду у Привременом народном представништву Краљевству Срба, Хрвата и Словенаца, 11. јул 1919. (147-157)

Елаборат за покретање питања о подизању православне српске Богословије у Сремским Карловцима на степен самосталног православног српског богословског факултета (157-167)

Библиографија и рејистар имена

Библиографија (171-174)

Регистар имена (175-178)

Прештампано (стр. 7-33) у: *Оптедање у контексту* 2011 [272] стр. 152-173; *Присујности трансценденције* 2013 [295] стр. 211-233.

Друго, допуњено издање 2014 [305].

на енглеском [306], а стр. 7-33 као [286] и у [296] рец.

Данко Страхинић, *Теолошки њоплеги*, г. 41, бр. 2 (2011) 181-183.

Darko Tanasković, *Blic knjiga*, god. III, br. 117 (30. januar 2011) 1.

[258] „Напомене о верској слободи и њеном правном контексту“, у: *Правни њоложај цркава и верских заједница и стицање својства њравној лица*, Зборник радова са стручног скупа, Београд: Заштитник грађана 2010, 198-204.

Учешће у стручној расправи „Правни положај цркава и верских заједница и стицање својства правног лица“, одржаној у Београду 28. априла 2009. у организацији Заштитника грађана.

Објављено у: *Оптедање у контексту* 2009 [245] стр. 53-60; 2011 [272] стр. 417-424.

[259] „Лазо Поповић као философски писац“, *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки њроблеми и резултати*, књ. 6, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 29. мај 2009), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2010, 94-103.

Прештампано у: *Оптедање у контексту* 2011 [272] стр. 872-885 (проширено).

[260] „Науке о религији и питање њихових идејних и методолошких претпоставки“, *Српска теологија данас 2009*, књ. 1, Зборник радова првог годишњег симпозиона одржаног на Православном богословском факултету у Београду 29. и 30.

маја 2009, прир. Б. Шијаковић, Београд: Институт за теолошка истраживања ПБФ 2010, 521-525.

Прештампано у: *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 80-86.

[261] „Хеленски дарови из хришћанских руку“, *Анџичка култура, евројско и српско наслеђе*, Београд: Друштво за античке студије Србије, Институт за теолошка истраживања ПБФ, 2010, 491-495.

Објављено у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 206-209; ²2011 [272] стр. 55-58; *Присујности њрансценденције* 2013 [295] стр. 298-301.

на енглеском [262] [296]

[262] „Hellenic Gifts out of Christian Hands“, *Philotheos* 10 (2010) 153-156.

Прештампано у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 301-304.

на српском [261] [245] [272] [295]

[263] „О светосавској бесједи“, *Даница* 2011, год. 18 (2010) 361-364.

Објављено у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 293-295; ²2011 [272] стр. 273-275.

[264] „Светосавље“, *Србија – Културна сјона Истјока и Зајада*, Нови Сад: Матица српска 2010, 159-160.

Укључено у [277] = *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 308-311.

на енглеском [265], њемачком [266]

[265] „Svetosavlje“, *Serbia – The Cultural Bridge Between East and West*, Novi Sad: Matica srpska 2010, 159-160.

на српском [264], њемачком [266]

[266] „Svetosavlje“, *Serbien – Kulturelle Brücke zwischen Ost und West*, Novi Sad: Matica srpska 2010, 173-175.

на српском [264], енглеском [265]

[267] „Слово о Светом Петру Цетињском“ (31. октобар 2010).

Бесједа на Академији поводом 180 година од упокојења Светог Петра Цетињског 31. октобра 2010. у Подгорици, Храм Христовог Васкрсења.

Штампано у: *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 316-320.

[268] „Уз први број *Исламобалканике*“, *Исламобалканика* 1 (2010) 7-8.

Прештампано у: *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 109-110 (проширено).

[269] „Политика не бира патријарха“ [интервју], *Вечерње новостии*, год. LVII (19. јануар 2010) 2.

Прештампано у: *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 546-547.

[270] „Више поштујмо живот“ [интервју], *Вечерње новостии*, год. LVII (3. и 4. април 2010) 3.

Прештампано у: *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 548-549.

[271] „Srbi Jevrejima trajni prijatelji!“ [интервју], *Jevrejski pregled*, год. XIX (LV), br. 5 (мај 2010) 17.

2011.

Видјети [115] 2011, [171] 2011.

[272] *Огледање у контексту: О знању и вјери, њредању и идентитетју, цркви и држави*, друго, проширено издање, Београд: Службени гласник 2011, 1178 стр. ISBN 978-86-519-0374-1

прво издање 2009 [245]

Садржај (стр. 7-12):

Прослов (5-6)

И Знање и вјера:

1. Homo patiens: Философија као мудрост из патње (15-22) [171] [282] [295] (на енглеском [296] [297])
2. Сусретање: вјера и знање, религија и философија (23-31) [245] [252]
3. О науци и религији у савременом свијету живота (32-36) [159] [245]
4. Ништа се не може родити ако већ није било зачето (37-40) [1]
5. Философија, мит, култура (26. 5. 2010) (41-46) [281]
6. Философија и религија: мислим, дакле вјерујем (18. 10. 2010) (47-54)
7. Хеленски дарови из хришћанских руку (55-58) [245] [261] [295] (на енглеском [262] [296])
8. Хришћанство и философија (59-79) [248]
9. Науке о религији и питање њихових идејних и методолошких претпоставки (80-86) [260]
10. Европски интегритет као хришћански идентитет (87-92) [170] [245]
11. О миру и правди у свијету у ком заједно живимо (93-100) [160] [245]
12. О религији и миротворству данас (101-103) [239] [245]
13. О миру, правди и љубави: Србија и Индонезија у међувјерском дијалогу (104-108) [287] (енглески [279])
14. „Исламобалканика“: сусрет у заједничком простору (109-110) [268]
15. Пред лицем Другог (111-134) [245] [247]

16. Животна средина аутономије универзитета (135-139) [38] [74]
17. Универзитет између идеје и закона (140-151) [62] [74]
18. Универзитет и теологија: Православни богословски факултет у културно-историјском и проблемско-систематском контексту образовања (152-173) [235] [245] [257] [295] [305] (на енглеском [286] [296] [306])
19. Философија у контексту хришћанске културе: Философија као наставни предмет на Православном богословском факултету у Београду (174-185) [229] [245]
20. Парменид: естетски и антрополошки момент у онтолошком контексту (1975) (186-194)
21. Plato redivivus: О Платоновом неписаном учењу (195-199) [168] [245] [295] (на енглеском [296])
22. Аристотел и Хегел: паралела о настанку филозофирања (1977) (200-203)
23. Ренесансно заснивање ауторитета модерне науке (1976) (204-211)
24. Хусерл, Бодријар, Дерида – у одвојеној посјети нама (212-216) [63] [64] [65] [74]
25. Савјест против Хајдегера (217-219) [47] [74]
26. Етика и онтологија: напомене о Левинасу (220-228) [172] [245]
27. Мартин Бубер и хасидизам: Уз дијалогику дјела Ја и Ти (1978) (229-232)
28. Слово о два значења теологије (6. 6. 2009) (233-235) [245]
29. Symbolon: семантички оквир проблема (1977) (236-240)
30. Естетски вриједносни феномен (1978) (241-247) [2]
31. Библиографија у теологији: Импулси за Библиографију српске теологије (248-269) [238] [245]
- II Живо предање:*
32. О Светосавској бесједи (273-275) [245] [263]
33. Свети Сава или О незаслуженом дару (276-282) [113] [115] [245]
34. Свети Сава или О идентитету и јединству (283-288) [140] [245] (на француском [141])
35. Светосавски историјски низ (289-294) [220] [245]
36. О светосавској просвијећености и племенитости (25. 1. 2005) (295-302) [245]
37. Свети Сава – оријентир и тачка ослонца (303-307) [225] [245]
38. Суштина Светосавља и његов суштински значај за нас (308-312) [264] [277] [295] (на енглеском [265] [296], њемачком [266])
39. Слово Светом Симеону (313-315) [162] [245]
40. Слово о Светом Петру Цетињском (316-320) [267]
41. Патријарх Српски Павле: Живот као Подвиг и Задатак (321-322) [255]
42. О Видовдану и видовданској етици (323-337) [161] [245]
43. Слово за Косово (338-341) [234] [245]
44. Слово на Сретење 2010. (342-344)
45. Брига за Жртву: Памћење Имена и Спомен Српске Жртве (345-358) [273] [295] (на енглеском [296])
46. Христос у Његошевем дјелу (359-363) [245] [253] [295] (на енглеском [296])
47. Његош и антика (364-367) [120] [245]
48. Узорно усвајање предања и знакови идентитета (368-372) [242] [245]
49. Васкрс Епархије будимљанско-никшићке (373-374) [222] [245]
50. Требињско Преображење (19. 8. 2008) (375-376) [245]
- III Црква и држава: за државно-црквено право:*
51. Држава и црква: рехабилитовање проблематике државно-црквеног права (379-395) [110] [113] [116] [245]
52. Закон о вјерској слободи (2001-2002) (396-410) [245]
53. Духовни контекст односа цркве и државе у Србији данас (411-416) [231] [245] (на њемачком [232])
54. О вјерској слободи и њеном правном контексту (417-424) [245] [258]
55. Вјера и право: Пет година Закона о црквама и верским заједницама (425-428) [288]
56. Држава и црква у Србији (429-454) [290]
57. Држава против Цркве: Црна Гора у транзицији идентитета (455-463) [130] [245]
58. О начелима правног односа државе и цркве у Црној Гори данас (464-468) [226] [245] (на руском [227])
59. Дужност државе да призна цркву и њено право на самоодређење (469-474) [249] [245] (на енглеском [250])
60. Саслуживање кроз олтарски прозор (17. 12. 2000) (475-477) [245]
61. Вјеронаука као култура и као право (478-490) [81] [113] [116] [245] [276]
62. Вјероучитељ као ученик Христов и као узор (491-496) [246] [245] [276]
63. Војно свештенство, одговорност, интегритет (497-501) [148] [245]
64. О структури конститутивног правног акта Српске Православне Цркве (15. 10. 2003) (502-506) [245]
65. Улога лаика у Цркви (507-514) [228] [245]
66. Држава и Црква: самосталност и сарадња (515-520) [151] [245]
67. Црква и народ су једно (521-524) [149] [245]
68. Црква и вјерска слобода данас (525-531) [150] [245]
69. Одговорност и брига вјерујућих за цркву и државу (532-540) [241] [245]
70. Цркви је мјесто уз народ (541-545) [245] [254]
71. Патријарха не могу да бирају политичари (546-547) [269]
72. Више поштујмо живот! (548-549) [270]

- IV Otleдалo – глобално и локално:*
73. Знање и идентитет (553-559) [289]
74. О памћењу и заборава: Идентитет између онтологије и дискурса (560-567) [273] [282] [295] (на енглеском [296] [308])
75. Слобода, достојанство, добро: Природно право и антропологија (3. 11. 2000) (568-574) [245] [282] [295] (на енглеском [296])
76. Фрагменти бриге за полис (575-588) [74]
77. О самопостављању политичког апсолута (589-597) [27] [48] [74] (на словеначком [35])
78. Туђа Европа и Домаћа Власт (598-599) [66] [74]
79. Геометрија и демократија (600-603) [56] [74]
80. Повратак у Вавилон: О комуникацији као философском и југословенском проблему (604-609) [46] [74] (на њемачком [70])
81. О јавном комуницирању (610-613) [49] [74]
82. Медији и интелектуалци у доба глобализације (614-621) [218] [245] (на македонском [237])
83. Интелектуалци, експертуралци, тржиште (622-630) [124] [245]
84. Плакати, етикете, моћ (631-634) [123] [245]
85. Апсолутизација другости и релативизација вриједности (635-638)
86. Откривење, Стварање, Разарање (639-645) [154] [155] [283] [295] (на енглеском [296])
87. Рат и рационалност (646-660) [67] [74] [113] [154] [283] [295] (на француском [79] [83], енглеском [296])
88. Memorabilia: Чекајући Васкрс, 55 година послје 1944. (661-665) [133] [154] [245] [283] [295] (на енглеском [133] [296], француском [133])
89. Насиље у име хуманости? 24. март 1999. – годину послје (666-673) [131] [245] [283]
90. О есхатологичности историје (23. 5. 2004) (674-676) [283] [295] (на енглеском [296])
91. Чему *Луца*? (677-679) [15] [274]
92. Боемија (680-682) [119] [245]
- V Зоон ѿолийикон:*
93. Антипролог: Сумња у предговор (685-689) [74] [118]
94. Демократија и „демократије“ (690-693) [42] [74]
95. Демократске институције и грађанска мобилизација (694-698) [59] [74]
96. Држава: национална или грађанска? (699-702) [44] [74]
97. Држава или Нација – одаберите сами! (703-706) [68] [74]
98. Боље је устав писати мастилом него крвљу: Куда плови АВНОЈева барка? (707-723) [30] [74]
99. Партија, држава, грађанин и оно између њих (724-731) [28] [74]
100. Уз тему „Политички плурализам“ (732-739) [29] [74]
101. Право и милост: Фрагменти о држави, грађанину, демократији, репресији (740-747) [39] [74]
102. За уставно признавање политичког Другог (748-754) [31] [74]
103. О тзв. „Савезу реформских снага“ (755-758) [43] [74]
104. Касандра зове (759-761) [74]
105. Суверенитет, позиција, опозиција – годину дана послје или Јануар по други пут у Црној Гори (762-768) [36] [37] [74]
106. Бирачи и бирачко право (769-772) [45] [74]
107. Страх од промјена и бјекство од аргумената (773-775) [50] [74]
108. Црногорски силогизам (776-778) [74]
109. Држава као циљ и као претпоставка (779-787) [60] [74]
110. Црна Референдумска Гора (788-790) [61] [74]
111. Речи НЕ! (15. 5. 2006) (791-792) [245]
112. Насиље над идентитетом у Црној Гори: Разговор у „Знаку препоречном“ (12. 4. 2000) (793-819)
113. Национално изјашњење као право, слобода и одговорност (820-831) [173] [245]
114. Слово у одбрану српског језика у Црној Гори (832-836) [219] [245]
115. Срби у Црној Гори данас: борба за признање у „Српској Спарти“ (837-840) [240] [245]
- VI Personalia:*
116. Вернер Јегер: хеленство, хришћанство, хуманизам (843-846) [233] [245]
117. Мирослав Марковић и његов завјетни дар (847-852) [100] [142] [184] [242] [245]
118. Љубомир Тадић: Поредак, слобода, јавност (853-857) [21] [144] [242] [245]
119. Митрополит Амфилохије: враћање душе у чистоту (858-862) [73] [245]
120. Руђер Јосип Бошковић (863-865) [245]
121. Лазар Т. Перовић као философски и теолошки писац (866-871) [242] [280]
122. Лазо Поповић као философски писац (872-885) [242] [259]
123. Јован Петров Пламенац (John Plamenatz) (886-887) [242] [245]
124. Василије Татакис и Лино Бенакис: историјари византијске философије (888-894) [163] [164] [179] [245]
125. Јарослав Пеликан: повратак православном исто(чни)ку (895-897) [224] [245]
126. Горазд Коцијанчић: мислити као хришћанин (898-903) [92] [106] [145] [245]
127. Финк, Блуменберг, Елер (904-909) [11] [12] [165] [245]
128. Нестле, Роуз, Греј (910-913) [7] [10] [13] [245]
129. Јоханес Фабијан: критика друштвене теорије као праксе овладавања (914-915) [146] [245]
130. Евгеније Спекторски, Георгије Флоровски (916-917) [242] [245]
131. Професори Православног богословског факултета: сагласје разних гласова (Доброклонски, Троицки, Зењковски, Лоренц, Најдановић, Глумац, Ердџан, Чарнић) (918-922) [242] [245]
132. Аница Савић-Ребац, Милош Ђурић (923-924) [242] [245]
133. Ђорђе Вид Томашевић, Предраг Чичовачки (925-926) [242] [245]

VII Лектира:

134. Философска лексикографија (929-936) [89] [175] [176] [245]
 135. Историја философије (937-941) [180] [181] [245]
 136. Хеленска философија (942-946) [177] [178] [245]
 137. Предсократовци (947-959) [90] [91] [92] [93] [182] [183] [185] [245]
 138. Софисти и Сократ (960-968) [94] [186] [187] [245]
 139. Платон (969-1001) [23] [95] [188] [189] [190] [191] [192] [193] [194] [195] [196] [197] [198] [199] [245]
 140. Аристотел (1002-1006) [200] [201] [202] [245]
 141. Хеленистичка философија (1007-1010) [96] [245]
 142. Новоплатонизам (1011-1014) [203] [204] [245]
 143. Новозавјетне студије (1015-1019) [97] [98] [99] [245]
 144. Антика и хришћанство, патристичка и византијска мисао (1020-1037) [101] [102] [103] [104] [105] [107] [111] [236] [245]
 145. Њемачки идеализам (1038-1047) [205] [206] [207] [208] [245]
 146. Савремена мисао: личности и проблеми (1048-1083) [6] [24] [108] [109] [209] [210] [211] [212] [213] [214] [215] [245]
 Именски азбучник | Index nominum (1085-1112)
 Предметни азбучник (1113-1176)
 О аутору (1177-1178)

[273] *Брија за Жртву: Памћење Имена и Сјомен Српске Жртве*, Београд: Издање аутора 2011, 78 стр. ISBN 978-86-915019-0-7

Садржај (стр. 7):

- [Уводно слово] (5-6)
 Меморијална установа Спомен Српске Жртве (9-24) [272] [282]
 Брига за Жртву и Памћење Имена (25-41) [272] [282] [295] (на енглеском [296])
 О Жртви и Памћењу (43-58) [129] [154] [282] [295] (на енглеском [139] [153] [296])
 О памћењу и забору: Идентитет између онтологије и дискурса (59-76) [272] [282] [295] (на енглеском [296] [308])
 О аутору (77-78)

[274] *Библиографија часописа „Луча“ (1984-2005)*, Библиографија српске философије, књ. 3, Београд: Институт за теолошка истраживања Православног богословског факултета 2011, 110 стр. ISBN 978-86-7405-091-0

Садржај (стр. 5-8):

- Уводно слово (9-10) (садржи [15])
 Општи опис (11-12)
 Садржај свесака (1984-2005) (13-27)
 Обрада библиографских јединица (28-90)
 Философија (28-74)
 Социологија (75-90)
 Регистри (91-110)

[275] „‘Open Society’, Closed Interpretation of History, Responsibility“, *Philotheos* 11 (2011) 202-209.

Прештампано у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 142-152.

на српском [113] [114] [154] [295]

[276] „Христос као Учитељ, веронаука као право“, *Вероучијелъ у школи* 1 (2011) 9-15.

Обједињени и незнатно преобликовани чланци [246] и [81], прештампани из: *Ојлегање у конџекстју* 2009 [245] стр. 81-85, 94-99; ²2011 [272] стр. 478-482, 491-496.

[277] „Суштина Светосавља и његов суштински значај за нас“, *Голија*, год. VIII, бр. 15 (о Видовдану 2011) 26-27 ≈ „О Светом Сави и Светосављу“, *Светосавски зборник*, бр. 1 (2011) 7-8.

Издавање на академији „Свети Сава и Светосавље“ која је у организацији Голијског сабора културе одржана 10. јуна 2011. у Никшићу; у адаптираној форми као уводник за први број *Светосавског зборника*. За основу је узет чланак „Светосавље“ [264].

Прештампано у: *Ојлегање у конџекстју* ²2011 [272] стр. 308-311; *Присујношћ ђрансценденције* 2013 [295] стр. 207-210.

Објављено на енглеском под насловом „The Essence of St. Sava’s Legacy and its Essential Significance for Us“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] стр. 209-212.

[278] [„The Role of Religious Communities in Promoting Mutual Respect, Understanding and Peace: Recognizing Common Concerns“, *First Indonesia-Serbia Bilateral Interfaith Dialogue* (Belgrade, April 6-10, 2011), Beograd: Embassy of the Republic of Indonesia 2011, 55-56.

Енглески сиже издавање на међународној конференцији „Међуверски дијалог Србије и Индонезије“ („Interfaith Dialogue Serbia – Indonesia“) одржаној од 7. до 9. априла 2011. у Палати Србија (Београд) у организацији Министарства вера и дијаспоре Владе Републике Србије и Министарства спољних послова и Министарства вера Републике Индонезије.

[279] „Лазар Т. Перовић као философски и теолошки писац“, *Српска теологија у двадесетом веку: Исџраживачки ђроблеми и резултати*, књ. 10, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 27. и 28. мај 2011), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2011, 198-202.

Прештампано у: *Ојлегање у конџекстју* ²2011 [272] стр. 866-871.

[280] „За библиографију српске философије“, *Библиографија српске философије* 1 (2011) 4.

2012.

Видјети [220] 2005.

[281] *Мит и философија: Онтолошки пошеницијал мита и почетак хеленске философије. Теорије мита и хеленско митотворство: Библиографија*, Београд: Институт за теолошка истраживања Православног богословског факултета 2012, 452 стр. ISBN 978-86-7405-123-8

Садржај (стр. 5-6):

Предговор (9)

1. Философија, мит, култура (Увод) (11-17) [272]
 2. Онтолошки потенцијал мита (18-46) [4] [54] [152]
 3. Теокосмогонски извори хеленске философије (47-76) [18] [54] [152]
 4. Primum ontologicum: Митотворно онтологизовање и философска рационалност in statu nascendi (77-93) [51] [54] [152]
 5. Парадигматичност и таутегоричност pjesništva (Екскурс) (94-99) [19] [75] [154] [295] (на њемачком [20] [83], енглеском [296])
- Myth and Philosophy: The Ontological Potentiality of Myth and the Beginning of Greek Philosophy (Summary 100-104)
 Mythos und Philosophie: Die ontologische Potentialität des Mythos und der Anfang der griechischen Philosophie (Zusammenfassung 105-110)
 Литература (111-118)
 Index locorum (119-124)
 Index nominum (125-128)

Теорије мита и хеленско митотворство: Библиографија | Theories of Myth and Greek Mythmaking: A Bibliography [87] [133] (проширено)

Садржај | Contents (133-135)

Скраћенице (137-167)

Теорије мита (169-210)

Хеленско митотворство и религија (211-423)

Орфеј и орфизам (257-340) [117] [133] (проширено)

Хомер (340-350)

Хесиод (350-363)

Теогоније: хеленске и источњачке (363-374)

Од мита до философије (375-393)

Платон и мит (394-414)

Азбучник аутора (424-448)

Подаци о текстовима (449-450)

О аутору (451-452)

Библиографија садржи 4318 јединица

[282] *О иајњи и иаћењу: Изабрани „антролошки“ есеји*, Београд: Чигоја 2012, 172 стр. ISBN 978-86-7558-901-3

Садржај (стр. 5):

О томе (7)

1. Светост, Одговорност, Аутономност (9-25) [113] [121] [126] [154] [295] (на енглеском [137] [153] [296])
 2. О Жртви и Памћењу (27-40) [129] [154] [273] [295] (на енглеском [139] [153] [296])
 3. Брига за Жртву: Памћење Имена и Спомен Српске Жртве (41-68) [272] [273] [295] (на енглеском [296])
 4. О природи зла (69-90) [154] [158] [295] (на енглеском [153] [296])
 5. Кривица и Покајање (91-108) [154] [156] [295] (на енглеском [153] [157] [296], бугарском [223])
 6. Homo patiens: Философија као мудрост из патње (109-123) [171] [272] [295] (на енглеском [296] [297])
 7. О памћењу и заборау: Идентитет између онтологије и дискурса (125-140) [272] [273] [295] (на енглеском [296] [308])
 8. Слобода, достојанство, добро: Природно право и антропологија (141-154) [245] [272] [295] (на енглеском [296])
- Подаци о текстовима (155-156)
 О аутору (157-158)
 Поговор (Буро Шушњић) (159-171)

рец.:

Ђуро Ђушњић, „Osvrt na knjigu Bogoljuba Šijakovića“, Pravo i društvo br. 2 (2012) 175-180 = [282] 159-171.

[283] *Историја: Насиље: Теорија: Изабрани „историософски“ есеји*, Београд: Архипелаг 2012, 136 стр. ISBN 978-86-523-0039-6

Садржај (стр. 5):

О томе (7-8)

1. Историја, моћ, идентитет (9-25) [86] [113] [154] [295] (на енглеском [285] [296])
2. „Отворено друштво“, затворена интерпретација историје, одговорност (26-41) [113] [114] [154] [295] (на енглеском [275] [296])
3. Критика балканистичког дискурса: Прилог феноменологији 'другости' Балкана (42-81) [125] [132] [154] [244] [284] [295] (на италијанском [134], словеначком [135], енглеском [216] [296], њемачком [217], француском [256], руском 2015 [314])
4. Рат и рационалност (82-99) [67] [74] [113] [154] [272] [295] (на француском [79] [83], енглеском [296])
5. Откривење, Стварање, Разарање (100-108) [154] [155] [272] [295] (на енглеском [296])
6. Memorabilia: Чекајући Васкрс, 55 година после 1944. (109-114) [133] [154] [245] [272] [295] (на енглеском и француском [133] стр. 39-41, 42-44, на енглеском [296])
7. Насиље у име хуманости? 24. март 1999. – годину после (115-124) [131] [245] [272]
8. О есхатологичности историје (125-127) [272] [295] (на енглеском [296])

Подаци о текстовима (128-129)

О аутору (130-131)

Азбучник имена (132-134)

Азбучник географских назива (135)

[284] *Критика балканистичкој дискурса: Прилој феноменолојији „друјосији“ Балкана*, пето издање на српском, Београд: Службени гласник 2012, 96 стр. ISBN 978-86-519-1517-1

Садржај као [244]

Прво издање 2000 [125]; друго издање 2001 [132]; прештампано у: *Пред лицем Друјој* 2002 [154] стр. 282-315; четврто издање 2009 [244]; прештампано у: *Историја : Насиље : Теорија* 2012 [283] стр. 42-81; *Присуйносћ тѳрансценденције* 2013 [295] стр. 148-178.

Објављено на италијанском 2001 [134], словеначком 2001 [135], енглеском 2004 [216], 2013 [296], њемачком 2004 [217], француском 2010 [256], руском 2015 [314].

рец.: ad [125]

[285] „History, Power, Identity“, *Смисао: Часојис за друјивене науке Мајице српске – Друјива чланова у Црној Гори* 1-2 (2012) 160-169.

Прештампано у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 129-141.

на српском [86] [113] [154] [283] [295]

[286] „University and Theology: Educational Context of the Intellectual History and the Faculty of Orthodox Theology in Belgrade“, *Philotheos* 12 (2012) 45-60.

Прештампано у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 213-235, као и у: *University and Serbian Theology* (2014) [306] стр. 7-35.

на српском [257] [272] [295]

[287] „О миру, правди и љубави“, у: *Право, вера, култура*, прир. А. Раковић и В. Ђурић, Београд: Православни богословски факултет, Правни факултет, Министарство вера и дијаспоре 2012, 213-216.

Излагање, као и поздравна и закључна рјеч, на међународној конференцији „Међуверски дијалог Србије и Индонезије“ („Interfaith Dialogue Serbia – Indonesia“) одржаној од 7. до 9. априла 2011. у Палати Србија у организацији Министарства вера и дијаспоре Владе Републике Србије и Министарства спољних послова и Министарства вера Републике Индонезије. Сиже излагања објављен је на енглеском [279].

Штампано у: *Ојледање у конјекстију* ²2011 [272] стр. 104-108.

[288] „Вјера и право“, у: *Право, вера, култура*, прир. А. Раковић и В. Ђурић, Београд: Православни богословски факултет, Правни факултет, Министарство вера и дијаспоре 2012, 15-17.

Излагање на међународном научном скупу „Право и вера“ одржаном 18. и 19. маја 2011. на Правном факултету и Православном богословском факултету у Београду поводом пет година од доношења Закона о црквама и верским заједницама.

Штампано у: *Ојледање у конјекстију* ²2011 [272] стр. 425-428.

[289] „Знање и идентитет“, у: *Наука и идентитет*, књ. 6, т. 2: Филозофске и природно-математичке науке, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву 2012, 7-12.

Пленарно предавање на научном скупу „Наука и идентитет“ одржаном 21. и 22. маја 2011. на Филозофском факултету Универзитета у Источном Сарајеву.

Штампано у: *Ојледање у конјекстију* ²2011 [272] стр. 553-559.

[290] „Држава и црква у Србији данас“, у: *Држава и црква у Евројској унији*, прир. Герхард Роберс, прев. Н. Селаковић, А. Катанчевић, Београд: Институт за теолошка истраживања ПБФ 2012, 388-405 (Додатак).

Штампано у: *Ојледање у конјекстију* ²2011 [272] стр. 429-454.

[291] „Херменеутичар Гадамер Платоничар“ у: Ханс-Георг Гадамер, *Дијалој и дијалектика: Шесћ студија о Платону*, изабрао, превео и приредио Б. Шијаковић, Београд: Институт за теолошка истраживања ПБФ 2012, 6-9.

Прештампано у: *Присуйносћ тѳрансценденције* 2013 [295] стр. 287-290.

Објављено на енглеском под насловом „Hermeneutist Gadamer Platonist“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 290-293.

[292] „Институт за теолошка истраживања Православног богословског факултета у Београду: Између идеје и реализације (2008-2012)“, *Српска тѳеолојија у двадесетом веку: Истраживачки проблем и резултати*, књ. 12, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 25. мај 2012), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2012, 191-209.

Прештампано у: *Ојијор забораву* 2016 [324] стр. 217-250.

[293] „Својом културом оплемењивати свијет: Идентитет у дијаспори и Српска Православна Црква“, *Улога Српске православне цркве у очувању идентитетa српске дијаспоре*, Зборник радова округлог стола одржаног у Министарству вера и дијаспоре у Београду 11. маја 2012, прир. Славка Драшковић и Александар Раковић, Београд: Конгрес српског уједињења, Министарство вера и дијаспоре Републике Србије 2012, 11-12.

Прештампано у: *Оштор заборау* 2016 [324] стр. 213-215.

[294] „Izbrana bibliografija predsokratske misli“, у: *Fragmenti predsokratikova* 1-3, izdala Hermann Diels in Walther Kranz; uredil in uvodno besedo napisal Gorazd Kocijančič; prevedli Dašo Benko ... [et al.]; kazalo citiranih del Živa Borak; imensko in krajevno kazalo Živa Borak in Lucijan Bratuš; bibliografija Bogoljub Šijaković, Ljubljana: Studentska založba 2012, 3: 545-584. ISBN 978-961-242-561-6

2013.

[295] *Присујности њрансценденције: Хеленство, Хришћанство, Философија историје*, Београд: Службени гласник, ПБФ 2013, 344 стр. ISBN 978-86-519-1770-0 / 978-86-7405-129-0

Садржај (стр. 7-8):

Прослов (9-10)

Пред лицем Друио

1. Светост, Одговорност, Аутономност (13-21) [113] [121] [126] [154] [282] (на енглеском [137] [153] [296])
2. О Жртви и Памћењу (22-28) [129] [154] [273] [282] (на енглеском [139] [153] [296])
3. Брига за жртву (29-35) [272] [273] [282] (на енглеском [296])
4. О природи зла (36-46) [154] [158] [282] (на енглеском [153] [296])
5. Кривица и Покајање (47-55) [154] [156] [282] (на енглеском [153] [157] [296], бугарском [223])
6. Homo ratiens: Философија као мудрост из патње (56-63) [171] [272] [282] (на енглеском [296] [297])
7. О памћењу и заборау: Идентитет између онтологије и дискурса (64-71) [272] [273] [282] (на енглеском [296])
8. Слобода, достојанство, добро: Природно право и антропологија (72-78) [245] [272] [282] (на енглеском [296])
9. Антрополошки смисао самопознања: Уз аполонски захтјев „Познај самог себе!“ (79-95) [22] [75] [154] (на енглеском [83] [153] [296])
10. Превладавање дистанције: О богопознању у хеленској философији и хришћанству (96-103)

[85] [113] [154] (на руском [83], енглеском [153] [296])

11. Парадоксија мистичког богопознања (104-119) [72] [75] [154] (на енглеском [76] [153] [296], њемачком [77] [83])

Пред лицем Историје

12. Историја, моћ, идентитет (123-135) [86] [113] [154] [283] (на енглеском [285] [296])
 13. „Отворено друштво“, затворена интерпретација историје, одговорност (136-147) [113] [114] [154] [283] (на енглеском [275] [296])
 14. Критика балканистичког дискурса: Прилог феноменологији „другости“ Балкана (148-178) [125] [132] [154] [244] [283] [284] (на италијанском [134], словеначком [135], енглеском [216] [296], њемачком [217], француском [256], руском [314])
 15. Рат и рационалност (179-192) [67] [74] [113] [154] [272] [283] (на француском [79] [83], енглеском [296])
 16. Откривење, Стварање, Разарање (193-199) [154] [155] [272] [283] (на енглеском [296])
 17. Меморabilia: Чекајући Васкрс, 55 година после 1944. (200-203) [133] [154] [245] [272] [283] (на енглеском и француском [133] стр. 39-41, 42-44, на енглеском [296])
 18. О есхатологичности историје (204-206) [272] [283] (на енглеском [296])
 19. Суштина Светосавља и његов суштински значај за нас (207-210) [264] [272] [277] (на енглеском [265] [296], њемачком [266])
 20. Универзитет и теологија: Православни богословски факултет у културно-историјском и проблемско-систематском контексту образовања (211-233) [235] [245] [257] [272] [305] (на енглеском [286] [296] [306])
- Пред лицем Текстиа*
21. Хермес и херменеутика (237-241) [75] [154] (на енглеском [83] [296])
 22. Читање (као) Дијалог (242-247) [75] [80] [154] (на француском [83], енглеском [296])
 23. Парадигматичност и таутегоричност пјесништва (248-253) [19] [75] [154] [281] (на њемачком [20] [83], енглеском [296])
 24. Проблемски сноп метафизике свјетлости (254-271) [8] [75] [154] (на француском [83] [221], енглеском [296])
 25. Онтолошки карактер ране хеленске философије (272-281) [75] [78] [154] (на њемачком [54] [83] [152], енглеском [296])
 26. Plato redivivus: О Платоновом неписаном учењу (282-286) [168] [245] [272] (на енглеском [296])
 27. Херменеутичар Гадамер Платоничар (287-290) [291] (на енглеском [296])
 28. Карл Маркс с Аристотеловим кључем у погрешној брави (291-297) [5] [75] [154] (на њемачком [83], енглеском [296])
 29. Хеленски дарови из хришћанских руку (298-301) [245] [261] [272] (на енглеском [262] [296])

30. Христос у Његошевом дјелу (302-306) [245] [253] [272] (на енглеском [296])
 Подаци о текстовима (309-314)
 О аутору (315-316)
 Index locorum (317-327)
 Именски азбучник | Index nominum (328-338)
 Предметни азбучник | Index rerum (339-344)
 рец.:
 Александра Павићевић, *Луча XXVII/1-2* (2013) 113.
 Aleksandar Kandić, „Povodom knjige Prисutnost transcendencije Bogoljuba Šijaковића“, *Filozofija i društvo* 25.2 (2014) 282-286.
 Предраг Чичовачки, „О филозофији светости и одговорности“, *Лейойис Мајице српске*, г. 192, књ. 497, св. 1-2 (2016) х-у = [296] стр. 9-15 (на енглеском).
- [296] *The Presence of Transcendence: Essays on Facing the Other through Holiness, History and Text*, Los Angeles: Sebastian Press 2013, 347 pp. ISBN 978-1-936773-14-5
- Contents** (p. 7-8):
 Predrag Čičovački: On the Philosophy of Holiness and Responsibility (9-15)
 Foreword (16-18)
Face to Face with the Other
1. Holiness, Responsibility, Autonomy (21-29) [137] [153] (на српском [113] [121] [126] [154] [282] [295])
 2. On Sacrifice and Memory (30-37) [139] [153] (на српском [129] [154] [273] [282] [295])
 3. The Care for the Sanctity of the Victim (38-45) (на српском [272] [273] [282] [295])
 4. On Nature of Evil (46-56) [153] (на српском [154] [158] [282] [295])
 5. Guilt and Repentance (57-65) [153] [157] (на српском [154] [156] [282] [295], бугарском [223])
 6. *Homo patiens*: Philosophy as Wisdom from Suffering (66-73) [297] (на српском [171] [272] [282] [295])
 7. On Memory and Oblivion: Identity between Ontology and Discourse (74-82) [308] (на српском [272] [273] [282] [295])
 8. Freedom, Dignity, Good: Natural Law and Anthropology (83-89) (на српском [245] [272] [282] [295])
 9. The Anthropological Meaning of Self-Knowledge: Toward the Apollonian Precept 'Know Thyself!' (90-104) [83] [153] (на српском [22] [75] [154] [295])
 10. Knowing God and Overcoming the Distance (105-111) [153] (на српском [85] [113] [154] [295], руском [83])
 11. The Paradox of the Mystical Knowledge of God (112-125) [76] [153] (на српском [72] [75] [154] [295], њемачком [77] [83])
Face to Face with History
 12. History, Power, Identity (129-141) [285] (на српском [86] [113] [154] [283] [295])
 13. 'Open Society', Closed Interpretation of History, Responsibility (142-152) [275] (на српском [113] [114] [154] [283] [295])
 14. A Critique of Balkanistic Discourse: Contribution to the Phenomenology of Balkan 'Otherness' (153-181) [216] (на српском [125] [132] [154] [244] [283] [284] [295], италијанском [134], словеначком [135], њемачком [217], француском [256], руском [314])
 15. War and Rationality (182-194) (на српском [67] [74] [113] [154] [272] [283] [295] (на француском [79] [83]))
 16. Revelation, Creation, Destruction (195-201) (на српском [154] [155] [272] [283] [295])
 17. *Memorabilia*: Waiting for Easter, 55 Years after 1944 (202-205) [133] (на српском [133] [154] [245] [272] [283] [295], француском [133])
 18. On the Eschatologicality of History (206-208) (на српском [272] [283] [295])
 19. The Essence of St. Sava's Legacy and its Essential Significance for Us (209-212) [265] (на српском [264] [272] [277] [295], њемачком [266])
 20. University and Theology: The Educational Context of the Intellectual History and the Faculty of Orthodox Theology in Belgrade (213-235) [286] [306] (на српском [235] [245] [257] [272] [295] [305])
Face to Face with Text
 21. Hermes and Hermeneutics (239-243) [83] (на српском [75] [154] [295])
 22. Reading (as) Dialogue (244-249) (на српском [75] [80] [154] [295], француском [83])
 23. The Paradigmatic and Tautegoric Nature of Poetry (250-255) (на српском [19] [75] [154] [281] [295], њемачком [20] [83])
 24. The Problem-Beam of the Metaphysics of Light (256-274) (на српском [8] [75] [154] [295], француском [83] [221])
 25. The Ontological Character of Early Greek Philosophy (275-284) (на српском [75] [78] [154] [295], њемачком [54] [83] [152])
 26. Plato redivivus: On Plato's Unwritten Doctrines (285-289) (на српском [168] [245] [272] [295])
 27. Hermeneutist Gadamer Platonist (290-293) (на српском [291] [295])
 28. Karl Marx with Aristotle's Key in the Wrong Lock (294-300) (на српском [5] [75] [154] [295], њемачком [83])
 29. Hellenic Gifts out of Christian Hands (301-304) [262] (на српском [245] [261] [272] [295])
 30. Christ in the Work of Petar II Petrović Njegoš (305-309) (на српском [245] [253] [272] [295])
 List of Sources (313-317)
 About the Author (318-319)
 Index of Passages (320-331)
 Index of Names (332-341)
 Subject Index (342-347)
 рец.:
 Hanna Reichel, *Theologische Revue* 110 (2014) 498-499.

- [297] „*Homo patiens: Philosophy as Wisdom from Suffering*“, *Philotheos* 13 (2013) 92-97.
Штампано у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] стр. 66-73.
на српском [171] [272] [282] [295]
- [298] „Секуларизам, рационализам, идентитет: Поводом 1700 година од Миланског едикта“, *Српска теологија у двадесетом веку: Исцртајивачки проблеми и резултати*, књ. 13, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 21. децембар 2012), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2013, 139-143; такође у: Конференција „Непролазна вредност и трајна актуелност Миланског едикта: У сусрет великом јубилеју 2013. године“ [Нови Сад, 2-5. мај 2012], књ. 2: *Милански едикт (313-2013): Основ за слободу вероисповести и уверења?*, гл. ур. М. Прљевић, Београд: Асоцијација невладиних организација Југоисточне Европе – CIVIS, 2013, 21-22 (поздравни говор), 152-156 (излагање).
Излагање на међународној конференцији „Милански едикт (313-2013): основ за слободу вероисповести и уверења?“ (у оквиру пројекта „Непролазна вредност и трајна актуелност Миланског едикта – у сусрет великом јубилеју 2013.“) која је одржана у Новом Саду од 2. до 5. маја 2012.
Прештампано у: *Оштор заборава* 2016 [324] стр. 197-204.
на енглеском [299]
- [299] „Secularism, Rationality, Identity“, Conference Everlasting Value and Permanent Actuality of the Edict of Milan – On the Way to the Great Jubilee in 2013 [Novi Sad, Serbia, May 2nd-5th 2012]. Book 2: *The Edict of Milan (313-2013): A Basis for Freedom of Religion or Belief?*, Belgrade: CIVIS 2013, 21-22, 147-151.
на српском [298] [324]
- [300] „Истина и метафора: Превођење метафорике у метафизику као кључ за тумачење Његошевог мишљења“, *Луча XXVII/1-2* (2013) 7-17 = *Његошев зборник Мајнице српске 2* (2014) 321-332 = *Историја српске филозофије: Прилози исцртајивању*, прир. И. Деретић, т. III, Београд: Евро-Бунти 2014, 295-309.
Прештампано у: *Оштор заборава* 2016 [324] стр. 57-72.
- [301] „Држава и Црква у границама права“, *Светишора*, год. XXII, бр. 225 (мај 2013) 52-54.
Прештампано у: *Оштор заборава* 2016 [324] стр. 205-212.
- [302] „Историја и памћење“, *Политика*, год. СХ, бр. 35783 (23. јун 2013), Тема недеље: Видовдан и Срби, стр. 13.
Прештампано у: *Оштор заборава* 2016 [324] стр. 95-98.
на енглеском [317]
- [303] „Мислилац на крилима слободе: Љубомир Тадић (1925-2013)“, *Луча XXVII/1-2* (2013) 115-118.
Прештампано у: *Оштор заборава* 2016 [324] стр. 167-172.
- [304] „Јелена Кончаревић (1942-2013)“, *Луча XXVII/1-2* (2013) 119.

2014.

Видјети [300] 2013.

[305] *Универзитет и српска теологија: Историјски и просветни контекст оснивања Православног богословског факултета у Београду: Исцртајивања, документација, дидлографија, друго, допуњено издање*, Београд: Православни богословски факултет 2014, 182 стр. ISBN 978-86-7405-151-1 (коаутор Александар Раковић)

Садржај као Прво издање 2010 [257]

Објављено (стр. 7-33) у: *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 152-173; *Присућности трансценденције* 2013 [295] стр. 211-233.

на енглеском [306], а стр. 7-33 као [286] и у [296] рец.: ad [257]

[306] *The University and Serbian Theology: The Historical and Educational Context of the Establishment of the Faculty of Orthodox Theology in Belgrade*, Los Angeles: Sebastian Press 2014, 133 pp. ISBN 978-1-936773-17-6 (co-author Aleksandar Raković)

Contents (p. 5):

Bogoljub Šijaković: *University and Theology: The Educational Context of the Intellectual History and the Faculty of Orthodox Theology in Belgrade* (7-35)

What is Education? (10-11)

PAIDEIA between Hellenism and Christianity (11-16)
UNIVERSITAS from the Monasteries toward the Universities (16-18)

The University between the Idea and Crisis (19-22)
The Faculty of Theology or the Spiritual Academy? (22-26)

Walking through Thorns toward the First Serbian Higher Philosophical-Theological School (26-32)

Aleksandar Raković: *Higher Education of the Serbian Orthodox Church 1899–1936: Roads and Crossroads* (37-120)

Preface (39-40)

Brief overview of the education of Serbian theologians in the 19th and early 20th century (41-43)

Long way to the Faculty of Orthodox Theology in Belgrade 1899–1920 (45-78)

Karlovci Seminary one step from the level of the faculty 1914–1920 (79-86)

Short existence of the Faculty of Eastern Orthodox Theology in Zagreb 1920–1924 (88-107)

Faculty of Orthodox Theology and / or spiritual academy 1922–1936 (108-112)

Subsequent recognition of the faculty level to Karlovci Seminary and Zadar Seminary 1925–1933 (113-116)

Conclusion (117-120)

Bibliography, Index

Bibliography: Sources and Literature (125-128)

Index of Names (129-131)

About the authors (132-133)

Објављено (стр. 7-33) као [286] и у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] стр. 213-235.

на српском [257] [305], а стр. 7-35 у [272] [295]

[307] „Философија и теологија у контексту савремености“, *Српска теологија у двадесетом веку: Исцртавачки проблеми и резултати*, књ. 15, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 14. децембар 2013), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2014, 121-126; такође у: *Теологија у јавној сфери*, Зборник радова првог годишњег скупа одржаног у Требињу 8-10. фебруара 2014, прир. Андреј Јефтић, Требиње: Манастир Тврдош 2015, 21-27.

Изалагање на скупу „Теологија у јавној сфери“ одржаном у Требињу од 8. до 10. фебруара 2014.

Прештампано у: *Оштор забораву* 2016 [324] стр. 9-20.

[308] „Identity between Memory and Oblivion, between Ontology and Discourse“, *Philotheos* 14 (2014) 304-310.

Објављено у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] стр. 74-82.

на српском [272] [273] [282] [295]

[309] „Светозар Стојановић и антрополошке претпоставке философије политике“, у: *Историја српске филозофије: Прилози исцртавању*, прир. И. Деретић, т. III, Београд: Евро-Ђунти 2014, 598-605; такође у: *Mirjana Radojičić, prir., Svetozar Stojanović: ličnost i delo*, Београд: Institut za filozo-

fiju i društvenu teoriju 2015, 49-55. ISBN 978-86-82417-82-8

Прештампано у: *Оштор забораву* 2016 [324] стр. 187-194.

[310] „W. Beierwaltes, *Platonismus im Christentum*, Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann 1998, ²2001, ³2014“, *Philotheos* 14 (2014) 370-371. (review)

на српском [311]

[311] „W. Beierwaltes, *Platonismus im Christentum*, Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann 1998, ²2001, ³2014“, *Теолошки погледи*, XLVII 2 (2014) 473-475. (приказ)

на енглеском [310]

[312] „H. Beck, *Dialogik – Analogie – Trinität: Ausgewählte Beiträge und Aufsätze des Autors zu seinem 80. Geburtstag*, Frankfurt am Main, Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien: Peter Lang 2009“, *Philotheos* 14 (2014) 372-373. (review)

на српском [313]

[313] „H. Beck, *Dialogik – Analogie – Trinität: Ausgewählte Beiträge und Aufsätze des Autors zu seinem 80. Geburtstag*, Frankfurt am Main, Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien: Peter Lang 2009“, *Теолошки погледи*, XLVII 2 (2014) 475-477. (приказ)

на енглеском [312]

2015.

Видјети [307] [309] 2014.

[314] *Критика балканистическог дискурса: К феноменологији «другости» Балкан*, Москва – Белград: Међународни општествени фонд единства православних народа 2015, 93 стр. ISBN 978-86-915959-3-7

Оглавление (5)

Пролог (7-8)

Введение (9-14)

«Другость» Балкан и объект «Балканы» (15-22)

«Балканизация» и внебалканские интересы (23-27)

Стигматизация Балкан и стереотипы (28-32)

Идентичность и гетерофилия (33-36)

Колонизатор как цивилизатор (37-46)

Фрагментация и реорганизация территории: контекст этнических столкновений (47-56)

От имени Балкан (57-59)

ЕвроБалканы (60-64)

Примечания (65-85)

Указатель имен (87-90)

Об авторе (91-93)

Објављено на српском [125] [132] [154] [244] [283] [284] [295], италијанском 2001 [134], словеначком 2001 [135], енглеском 2004 [216] [296], њемачком 2004 [217], француском 2010 [256].

[315] *Велики рај, Видовданска етика, Памћење: О историји идеја и Спомену Жртве*, Београд: Службени гласник 2015, 103 стр. ISBN 978-86-519-1914-8

Садржај (стр. 5):

Прослов (7-8)

1. Дијагноза времена (9-11)

2. Експанзионизам као увертира (12-15)

3. Духовна ситуација пред Велики рат (16-22)

4. „Идеје из 1914.“ etc. (23-32)

5. Подстрекивање на рат (33-40)

6. О одговорности за рат (41-48)

7. Млада Босна и Видовданска етика (49-63)

8. Жртва, памћење, идентитет (64-69)

9. „Јаук и гробље је народ мој.“ – Ко ме подићи Видовдански Храм? (70-91)

10. Спомен Жртве (92-94)

Great War, Ethics of Vidovdan, Memory (95-96)

Азбучник имена (97-100)

О аутору (101-103)

Основу рада чине саопштења на научном скупу „Млада Босна и идеја националног ослобођења“ на Факултету политичких наука у Бањалуци 24. новембра 2014. и на међународном научном скупу „Православни свет и Први светски рат“ на Православном богословском факултету у Београду 6. децембра 2014.

Објављено такође у: *Зборник Мајнице српске за друштвене науке* бр. 150 (2015) 1-42, као и у: *Полиџина*, год. V, бр. 9 (Бања Лука, јун 2015) 9-57; *Православни свет и Први светски рај*, Зборник радова Међународног научног скупа (ПБФ Београд, 5-6. децембар 2014), прир. Владислав Пузовић, Београд: Православни богословски факултет 2015, 54-100.

Прештампано у: *Оштор забораву* 2016 [324] стр. 99-164.

[316] „Велики рат, Видовданска етика, Идентитет“, *Голија*, год. XII, бр. 21 (о Срећењу 2015) 27-35.

Бесједа на свечаној академији „Први свјетски рат: 100 година“ која је у организацији Голијског сабора културе одржана 24. октобра 2014. у Подгорици у Књижари Матице српске. Развијена верзија у [315].

[317] „Saint Vitus' Day (Vidovdan), History, Memory“, in: *The Christian Heritage of Kosovo and Metohija: The Historical and Spiritual Heartland of the Serbian People*, Los Angeles: Sebastian Press 2015, 403-404. ISBN 978-1-936773-18-3

на српском [302] [324]

[318] „Балканизам, идентитет, перспективизам“, *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 17, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 5. децембар 2014), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2015, 114-124; такође у: *Политике (не)пријатељства: Европа и Балкан. Истраживање политике идентитета ЕУ на „Западном Балкану“*, Зборник радова са прве научне конференције Балканолошког истраживачког центра са међународним учешћем, Бања Лука: Балканолошки истраживачки центар 2015, 29-51.

Излагање на међународној научној конференцији „Политике непријатељства (Европа и Балкан: Истраживање политике идентитета ЕУ на „Западном Балкану“)“ одржаној у Бањалуци 11. и 12. децембра 2014. у организацији новооснованог Балканолошког истраживачког центра (Факултет политичких наука, Бања Лука).

Прештампано у: *Оштор забораву* 2016 [324] стр. 75-94.

[319] „Мудрост у контексту: пословице и философија“, *Вук Стефановић Караџић (1787-1864-2014)*, Међународни научни скуп (Београд, 4-6. децембар 2014), Београд: САНУ 2015; такође у: *Историја српске филозофије: Прилози истраживању*, прир. И. Деретић, т. IV, Београд: Евро-Ћунти 2016.

Прештампано у: *Оштор забораву* 2016 [324] стр. 41-55.

[320] „Страст за истином: О по-етици Борислава Пекића“, *Поетика и етика Борислава Пекића*, прир. Горан Радоњић, Подгорица: Матица српска – Друштво чланова у Црној Гори 2015.

У основи овог рада су излагање на научном скупу Матице српске – Друштва чланова у Црној Гори „Поетика и етика Борислава Пекића“ одржаном 7. и 8. фебруара 2015. у књижари Матице српске у Подгорици и потом бесједа одржана на изложби о Бориславу Пекићу 14. маја 2015. у Никшићу у склопу „Дана Борислава Пекића“.

Прештампано у: *Оштор забораву* 2016 [324] стр. 173-186.

[321] „Образовање у ‘друштву знања’: између носталгије и ироније“, *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 19, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 10. децембар 2015), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2015, 114-124; такође у: *Луча ХХХ/1-2* (2015) 7-20; *Летњици Мајнице српске*, г. 192, књ. 497, св. 4-5 (2016).

Изражање на научном скупу „Знање и образовање у ‘друштву знања’“ одржаном 13. новембра 2014. на Филозофском факултету у Никшићу поводом 30 година издажења часописа *Луча*. Прештампано у: *Оштор заборава* 2016 [324] стр. 21-40.

[322] „Основна улога образовања“, у: *Образовање – развојни империјал Србије*, Зборник радова са научног скупа одржаног 23. и 24. новембра 2012, ур. Александар Костић, Београд: Српска академија наука и уметности 2015, 299-300.

Писано учешће у анкети „Шта је основна улога образовања у Србији и који су неопходни услови за њено остварење?“.

[323] „Богољуб Шијаковић: Биобиблиографија“, *Српска теологија у двадесетом веку*, књ. 20: *Биобиблиографије истраживача на Пројекти*, прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2015, 161-211.

2016.

Видјети ad [295] [321] 2016.

[324] *Оштор заборава*, Фоча: Православни богословски факултет Светог Василија Острошког 2016, 260 стр. ISBN 978-86-85273-33-9

Садржај (стр. 5):
Пролов (7-8)

I

1. Филозофија и теологија у контексту савремености (9-20) [307]

2. Образовање у ‘друштву знања’: између ироније и носталгије (21-40) [321]

3. Мудрост у контексту: пословице и философија (41-55) [319]

4. Истина и метафора: Превођење метафорике у метафизику као кључ за тумачење Његошевог мишљења (57-72) [300]

II

5. Балканизам, идентитет, перспективизам (75-94) [318]

6. Историја и памћење: О Видовдану (95-98) [302] (на енглеском [317])

7. Велики рат, Видовданска етика, Памћење: О историји идеја и Спомену Жртве (99-164) [315]

III

8. Љубомир Тадић – мислилац на крилима слободe (167-172) [303]

9. Страст за Истином: О по-етици Борислава Пекића (173-186) [320]

10. Светозар Стојановић и антрополошке претпоставке философије политике (187-194) [309]

IV

11. Секуларизам, рационализам, идентитет: Поводом 1700 година од Миланског едикта (197-204) [298] (на енглеском [299])

12. Држава и Црква у границама права (205-212) [301]

13. Својом културом оплемењивати свијет: Идентитет у дијаспори и Српска Православна Црква (213-215) [293]

14. Институт за теолошка истраживања Православног богословског факултета у Београду: Између идеје и реализације (2008-2012) (217-250) [292]

Подаци о текстовима

О аутору

Именски азбучник

Б. Приређени тематски зборници:

1. „Simbolika svjetlosti u filozofiji“, *Luča* I/1 (1984) 15-160.

2. „Platon / Aristotel“, *Luča* I/2 (1984) 1-221.

3. „Od presokratika do srednjovjekovlja“, *Luča* II/1-2 (1985) 23-137.

4. „Апофатичко и катафатичко богословље“, *Luča* III/1-2 (1986) 3-63.

5. „Filosofija i hrišćanstvo“, *Luča* III/1-2 (1986) 64-86.

6. „Logos dijalektike“, *Luča* VI/1-2 (1989) 111-252.

7. „Хајдегер и нацизам“, *Овгје*, год. XXII, бр. 259-260 (7. новембар 1990) 1-64.

8. „Heidegger: Mišljenje i političko iskustvo“, *Luča* VIII/1-2 (1991) 1-160.

9. „Communicatio Mediterranea 1: Smisao promjena u Istočnoj Evropi“, *Luča* IX/1 (1992) 1-120.

10. „Communicatio Mediterranea 2: Rat, racionalnost, iracionalnost“, *Luča* IX/2 (1992) 1-143.

11. „Огледи из грчке философије, класичне и хришћанске“, *Luča* XIII/1-2 (1996) 1-154.

12. *Светлост и Одговорност*, прир. еп. Јоаникије (Мишовић), Б. Шијаковић, С. Лаушевић, јрм. Јован (Ђулибрк), Цетиње: Светигора 2000.

13. „АГРАФА ДОГМАТА: Аспекти Платоновог неписаног учења“, *Luča* XX/2 (2003) 1-298.

14. „ΑΡΧΕ ΚΑΙ ΤΕΛΟΣ: Аспекти философске и теолошке мисли Максима Исповједника“, *Luča* XXI-XXII (2004-2005) 1-687. (са М. Кнежевићем)

15. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*,

- књ.1, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 26. октобар 2006), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2007, 1-224 = *Бојословље*, год. LXV, св. 1 (2006) 1-224.
16. *Српска ђеолоџија у двадесетом веку: Истраживачки љроблеми и резултати*, књ. 2, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 24. и 25. мај 2007), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2007, 1-320.
17. *Српска ђеолоџија у двадесетом веку: Истраживачки љроблеми и резултати*, књ. 3, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 28. децембар 2007), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2008, 1-220.
18. *Српска ђеолоџија у двадесетом веку: Истраживачки љроблеми и резултати*, књ. 4, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 30. мај 2008), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2009, 1-145.
19. *Правни љоложај цркава и вјерских заједница у Црној Гори данас*, Зборник радова Међународног научног скупа (Бар, 23-25. мај 2008), прир. Б. Шијаковић, Никшић: *Vona fides* 2009, 1-234.
20. *Legal Position of Churches and Religious Communities in Montenegro Today*, Proceedings of the International Conference (Bar, Montenegro, May 23-25, 2008), ed. by B. Šijaković, Nikšić: *Vona fides* 2009, 1-244.
21. *Српска ђеолоџија у двадесетом веку: Истраживачки љроблеми и резултати*, књ. 5, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 26. децембар 2008), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2010, 1-187.
22. *Српска ђеолоџија у двадесетом веку: Истраживачки љроблеми и резултати*, књ. 6, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 29. мај 2009), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2010, 1-172.
23. *Српска ђеолоџија у двадесетом веку: Истраживачки љроблеми и резултати*, књ. 7, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 25. децембар 2009), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2010, 1-116.
24. *Српска ђеолоџија у двадесетом веку: Истраживачки љроблеми и резултати*, књ. 8, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 28. маја 2010), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2010, 1-102.
25. *Српска ђеолоџија данас 2009*, Зборник радова првог годишњег симпозиона одржаног на Православном богословском факултету у Београду 29. и 30. маја 2009, прир. Б. Шијаковић, Београд: Институт за геолошка истраживања ПБФ 2010, 1-556.
26. *Српска ђеолоџија данас 2010*, Зборник радова другог годишњег симпозиона одржаног на Православном богословском факултету у Београду 28. и 29. маја 2010, прир. Б. Шијаковић, Београд: Институт за геолошка истраживања ПБФ 2011, 1-701.
27. *Српска ђеолоџија у двадесетом веку: Истраживачки љроблеми и резултати*, књ. 9, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 16. децембра 2010), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2011, 1-288.
28. *Српска ђеолоџија у двадесетом веку: Истраживачки љроблеми и резултати*, књ. 10, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 27. и 28. маја 2011), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2011, 1-360.
29. *Српска ђеолоџија у двадесетом веку: Истраживачки љроблеми и резултати*, књ. 11, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 23. децембра 2011), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2012, 1-200.
30. *Српска ђеолоџија у двадесетом веку: Истраживачки љроблеми и резултати*, књ. 12, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 25. мај 2012), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2012, 1-215.
31. *Српска ђеолоџија данас 2011*, Зборник радова трећег годишњег симпозиона одржаног на Православном богословском факултету у Београду 27. и 28. маја 2011, прир. Б. Шијаковић, Београд: Институт за геолошка истраживања ПБФ 2012, 1-762.
32. *Јединство, мисија и бојословље Цркве у шрећем миленијуму*, Зборник радова Петог међународног конгреса високих православних богословских школа (ПБФ Београд, 26. 9. – 1. 10. 2001), прир. Р. Биговић, Б. Лубардић, Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2012, 1-215.
33. *Српска ђеолоџија у двадесетом веку: Истраживачки љроблеми и резултати*, књ. 13, Зборник радова научног скупа (ПБФ

Београд, 21. децембар 2012), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2013, 1-157.

34. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 14, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 24. мај 2013), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2013, 1-203.

35. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 15, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 14. децембар 2013), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2014, 1-207.

36. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 16, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 30. мај 2014), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2014, 1-216.

37. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 17, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 5. децембар 2014), прир. Б. Шијаковић,

Београд: Православни богословски факултет 2015, 1-176.

38. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 18, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 29. мај 2015), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2015, 1-156.

39. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 19, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 10. децембар 2015), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2015, 1-144.

40. *Српска теологија у двадесетом веку*, књ. 20: *Библиографије истраживача на Пројекту*, прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2015, 1-212.

Као уредник едиција у издавачким кућама Јасен (Никшић/Београд) и Октоих (Подгорица) и у Институту за теолошка истраживања ПБФ објавио је око 120 стручних књига страних и домаћих аутора углавном из философије и теологије.

В. Преводи стручних текстова

(а) са њемачког:

1. Wilhelm Nestle, „Mythos i logos“, *Pregled LXXIII/6* (1983) 615-630. (sa bilješkom o autoru)

изворник: W. Nestle, *Vom Mythos zum Logos*, Stuttgart 1940, 1-20: „Mythos und Logos“.

2. Hans Blumenberg, „Svetlost kao metafora istine: U pred-polju oblikovanja filozofskih pojmova“, *Luča I/1* (1984) 17-42. (sa bilješkom o autoru)

Прештампано засебно у библиотеци часописа *Луца*, свеска 1, Никшић 1985, а потом у библиотеци Aletheia, Никшић: Друштво филозофа и социолога ЦГ, Подгорица: Октоих 1999.

изворник: H. Blumenberg, „Licht als Metapher der Wahrheit“, *Studium Generale* 10 (Berlin 1957) 432-447.

3. Eugen Fink, „Simbolika svjetlosti na početku metafizike“, *Luča I/1* (1984) 59-68. (sa bilješkom o autoru)

изворник: E. Fink, *Metaphysik der Erziehung im Weltverständnis von Plato und Aristoteles*, Frankfurt/M 1970, 30-42: „Die Lichtsymbolik am Anfang der Metaphysik“.

4. Georg Jánoska, „Uz pojam metafizike: Aristoteles i metafizičko“, *Luča I/2* (1984) 127-135.

изворник: G. Jánoska, „Zum Begriff der Metaphysik: Aristoteles und das Metaphysische“, *Kant-Studien* 57 (Köln 1966) 61-71.

5. Hellmut Flashar, „Aristoteles: Prva filozofija – teologija – ontologija – kritika ideja“, *Luča II/1-2* (1985) 88-101.

изворник: H. Flashar, Hg., *Die Philosophie der Antike*, Bd. 3: *Ältere Akademie – Aristoteles – Peripatos*, Basel/Stuttgart 1983, 376-389: „Erste Philosophie – Theologie – Ontologie – Ideenkritik“.

6. Martin Heidegger, „Mjesto istine i λόγος (stav)“, *Luča II/1-2* (1985) 102-106.

изворник: M. Heidegger, *Gesamtausgabe*, Bd. 21: *Logik: Die Frage nach der Wahrheit*, Frankfurt/M 1976, 127-135: „§ 11. Der Ort der Wahrheit und der λόγος (Satz)“.

7. Albert Zimmermann, „Temeljno pitanje u metafizici Srednjovjekovlja“, *Luča II/1-2* (1985) 127-137.

изворник: A. Zimmermann, „Die ‘Grundfrage’ in der Metaphysik des Mittelalters“, *Archiv für Geschichte der Philosophie* 47 (Berlin 1965) 141-156.

8. Hans-Georg Gadamer, „Platon i pjesnici“, *Luča IV/1-2* (1987) 5-23.

Преузето у: *Општа књижевност: изабрана иумачења*, приредио Зоран Милутиновић, Београд: Филолошки факултет, Крагујевац: Нова

- светлост 1999, 159-179; редигован превод објављен у: H.-G. Gadamer, *Filozofija i poezija*, Beograd: Službeni list 2002, 7-26.
изворник: H.-G. Gadamer, *Gesammelte Werke*, Bd. 5: *Griechische Philosophie I*, Tübingen 1985, 187-211: „Plato und die Dichter“ (1934).
9. Hans-Georg Gadamer, „Ontološke pretpostavke Platonove dijalektike (Sophistes i Parmenides)“, *Luča VI/1-2* (1989) 163-168.
изворник: H.-G. Gadamer, *Gesammelte Werke*, Bd. 5: *Griechische Philosophie I*, Tübingen 1985, 66-73: „§ 8. Die ontologischen Voraussetzungen der Dialektik“ (1931).
10. Werner Beierwaltes, „Plotinos i novoplatonovska dijalektika kao propedeutika“, *Luča VI/1-2* (1989) 169-179.
изворник: W. Beierwaltes, *Denken des Einen*, Frankfurt/M 1985, 14-31: „Dialektik als Propädeutik“.
11. F. D. E. Schleiermacher, „Dijalektika (1811)“, *Luča VI/1-2* (1989) 210-252.
Објављено засебно у библиотеци Aletheia, Никшић: Друштво филозофа и социолога ЦГ, Подгорица: Октоих 1999.
изворник: F. D. E. Schleiermacher, *Dialektik (1811)*, Hamburg 1986.
12. Friedrich-Wilhelm von Herrmann, „Prevođenje kao filozofski problem“, *Filozofski godišnjak 2* (1989) 192-202.
изворник: F.-W. von Herrmann, „Übersetzung als philosophisches Problem“ (1989). (превод с ауторовог машинописа)
13. Херман Либе, „Рушење споменика или крај социјалистичког јединства теорије и праксе“, *Овдје*, год. XXII, бр. 250 (март 1990) 11; такође у: *Демокрајска ријеч*, год. I, бр. 5 (3. децембар 1990) 6.
изворник: Hermann Lübbe, „Denkmalsturz oder das Ende der sozialistischen Einheit von Theorie und Praxis“, *Merkur* Nr. 492 (München, Februar 1990) 143-148.
14. Ханс-Петер Валдрих, „Капитализам“, *Демокрајска ријеч*, год. I, бр. 1 (5. октобар 1990) 6.
изворник: H.-P. Waldrich, „Kapitalismus“, in: B. Schäfers, Hg., *Grundbegriffe der Soziologie*, Opladen 1989.
15. Бернхард Шеферс, „Грађанско друштво“, *Демокрајска ријеч*, год. I, бр. 2 (19. октобар 1990) 3.
изворник: B. Schäfers, „Bürgerliche Gesellschaft“, in: B. Schäfers, Hg., *Grundbegriffe der Soziologie*, Opladen 1989.
16. Бернхард Шеферс, „Својина“, *Демокрајска ријеч*, год. I, бр. 2 (19. октобар 1990) 6.
изворник: B. Schäfers, „Eigentum“, in: B. Schäfers, Hg., *Grundbegriffe der Soziologie*, Opladen 1989.
17. Конрад Гајзер, „Платоново неписано учење: Увод и преглед“, *Луца XX/2* (2003) 48-76.
изворник: K. Gaiser, *Platons Ungeschriebene Lehre*, Stuttgart 1963, 1968, 1-38+335-344: „Einleitung und Übersicht“.
18. Клаус Елер, „Демитологизовани Платон: Уз стање у истраживању Платона“, *Луца XX/2* (2003) 107-124.
изворник: K. Oehler, „Der entmythologisierte Platon: Zur Lage der Platonforschung“, *Zeitschrift für philosophische Forschung* 19 (1965) 393-420.
19. Курт фон Фриц, „Уз питање Платонове ‘есотеричке философије‘“, *Луца XX/2* (2003) 125-132.
изворник: K. von Fritz, „Zur Frage der ‘esoterischen’ Philosophie Platons“, *Archiv für Geschichte der Philosophie* 49 (1967) 255-268.
20. Ханс-Георг Гадамер, „Платонова неписана дијалектика“, *Луца XX/2* (2003) 133-149.
изворник: H.-G. Gadamer, „Platos ungeschriebene Dialektik“, in: H.-G. Gadamer, W. Schadewalt, Hgg., *Idee und Zahl*, Heidelberg 1968, 9-30.
21. Ендре фон Иванка, „Први кореферат уз Шервудово саопштење *Максим и оријенизам*“, *Луца XXI-XXII* (2004-2005) 467-468.
изворник: Endre von Ivánka, „1. Korreferat zu P. Sherwood, Maximus und Origenismus“, *Berichte zum XI. Internationalen Byzantinisten-Kongress*, München 1958. Korreferate zu III, 1, München: Beck 1958, 13-14.
22. Кириаос Савидис, „Максимово учење о обожењу и његова рецепција код Григорија Паламе“, *Луца XXI-XXII* (2004-2005) 565-566.
изворник: Kyriakos Savvidis, *Die Lehre von der Vergöttlichung des Menschen bei Maximos dem Bekenner und ihre Rezeption durch Gregor Palamas*, St. Ottilien: EOS-Verlag 1997, 195-197: „Zusammenfassung“.
23. Ханс-Георг Гадамер, „Напомене уз Хајдегерово предавање ‘Шта је метафизика?’“, *Бојословље*, год. LXV, св. 1 (2006) 264-267.
изворник: Hans-Georg Gadamer, *Gesammelte Werke*, Bd. 3: *Neuere Philosophie I: Hegel Husserl Heidegger*, Tübingen: J. C. B. Mohr (Paul Siebeck) 1987, 209-212: „Was ist Metaphysik?“, најприје објављено на италијанском као предговор за M. Heidegger, *Que cos'è la verità*, Napoli, 1978, IX-XIII, а потом на њемачком у H.-G. Gadamer, *Heideggers Wege: Studien zum Spätwerk*, Tübingen 1983, 41-44.
24. Карл Јоахим Класен, „Хомерови јунаци“, у: К. Ј. Класен, Aretai и virtutes: *О врег-*

носним *йредсйавама и идеалима код Грка и Римљана*, Београд: Службени гласник 2008, 9-23; такође у: *Лейойис Мајйице срйске*, год. 183, књ. 479, св. 5 (мај 2007) 781-789 (скраћено).

изворник: Karl Joachim Classen, „Die Helden Homers“, *Αθηνα* 83 (2005) 501-513.

25. Ханс-Георг Гадамер, *Дијалої и дијалектйика: Шестй сйудија о Плаййону*, изабрао, превео и приредио Б. Ш., Београд: ИТИ ПБФ 2012, 122 стр.

изворник: Hans-Georg Gadamer, *Gesammelte Werke*, Tübingen: J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), Bd. 3 (1987) 238-248, Bd. 5 (1985) 66-73, 187-211, Bd. 6 (1985) 90-115, 129-153, Bd. 7 (1991) 121-127.

(б) са енглеског:

26. Џон Морисон, „Орфизам“, *Овдје*, год. XII, бр. 145 (1981) 11.

изворник: John Morrison, „Orphism“, in: P. Edwards, ed., *The Encyclopedia of Philosophy*, New York, London 1967 (repr. 1972), vol. VI, pp. 1-2. (ко-аутор превода Весна Ђурковић)

27. Herbert Jennings Rose, „Исторйја митологије“, *Pregled LXXIV/4* (1984) 461-474. (са билјешком о аутору)

изворник: H. J. Rose, *A Handbook of Greek Mythology*, London 1928, 1958, 1-16: „History of Mythology“. (коаутор превода Весна Шијаковић)

28. Ерих Фром, „Психоанализа и религија“, *Прејлед LXXIV/7-8* (1984) 897-918.

Превод је читан на Трећем програму Радио-Београда септембра 1984.

изворник: Erich Fromm, *Psychoanalysis and Religion*, New Haven, London 1950, 21-64 (Ch. III): „An Analysis of Some Types of Religious Experience“ (коаутор превода Весна Шијаковић, у чијем преводу је касније књига објављена у цјелини: *Психоанализа и релијија*, Подгорица: Октоих; Београд, Никшић: Јасен 2002).

29. Louis Herbert Gray, „Представе о свјетлости и тами у древном Ирану“, *Луца I/1* (1984) 157-160. (са билјешком о аутору)

изворник: L. H. Gray, „Light and Darkness (Iranian)“, in: J. Hastings, ed., *Encyclopaedia of Religion and Ethics*, Edinburgh 1915, vol. 8, pp. 61-62.

30. William David Ross, „Misaoni razvitek Aristotelesa“, *Луца I/2* (1984) 75-86.

изворник: W. D. Ross, „The Development of Aristotle's Thought“, *Proceedings of the British Academy* 43 (1915) 63-78.

31. Дејвид Рос, „Платонова ‘неписана учења‘“, *Луца XX/2* (2003) 41-47.

изворник: Sir David Ross, *Plato's Theory of Ideas*, Oxford 1951, 142-153: „Plato's 'Unwritten Doctrines'“.

(в) са руског:

32. Ј. М. Кaган, „Platon i riječi koje označavaju svjetlost i tamninu“, *Луца I/1* (1984) 69-79.

изворник: Ю. М. Каган, „Платон и слова, обозначающие свет и темноту“, в: *Платон и его эпоха*, Москва 1979, 301-316.

33. Георгије Флоровски, „Corpus Areopagiticum“, *Луца III/1-2* (1987) 16-32.

изворник: Прот. Георгий Флоровский, *Восточные Отцы V-VIII веков*, Париж 1933; второе издание, Paris: Ymca-Press 1990, 95-117.

34. Јирген Хабермас, „Философ је дијагностичар свога времена“ (интервју), *Овдје*, год. XXII, бр. 249 (фебруар 1990) 20.

изворник: *Вопросы философии* № 9 (Москва 1989) 80-83.

(г) са грчког:

35. Платон, „Autotestimonía Platonis / Платонова самосвједочења“, *Луца XX/2* (2003) 8-29.

изворник: *Platonis opera*, vols. I-V, ed. Ioannes Burnet, Oxford 1900-1907.

36. Verner Jeger, *Teologija ranih grčkih filozofa*, preveo s engleskog B. Gligorić, navode i izraze s grčkog, latinskog i nemačkog preveo B. Šijković, Beograd: Službeni glasnik 2007.

изворник: Werner Jaeger, *Theology of the Early Greek Philosophers*, Oxford 1948.

Г. Уредник периодичних публикација и стручних библиотека

1. 1984– ЛУЧА: Часопис за философију и социологију (Никшић: Друштво философа и социолога Црне Горе, Филозофски факултет), главни и одговорни уредник (1992–2005)
2. 1989–2003 ОВДЈЕ: Ревија за умјетност, културу и науку (Подгорица)
3. 1990–1992 ДЕМОКРАТСКА РИЈЕЧ (Подгорица)
4. 1991–1992 ФИЛОСОФСКЕ СТУДИЈЕ (Београд: Филозофско друштво Србије)
5. 1996–1998 ОТАЧНИК: Часопис за светоотачку праксу и теорију (Врњачка Бања)
6. 2001– PHILOTHEOS: International Journal for Philosophy and Theology (Beograd, Nikšić, Trebinje), Founding Editor
7. 2004– Archiv für Mittelalterliche Philosophie und Kultur | Архив за средновековна философија и култура (Софија: ЛИК), члан међународне редакције
8. 2005–2010 БОГОСЛОВЉЕ: Часопис Православног богословског факултета Универзитета у Београду (Београд)
9. 2006–2015 Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати, Београд: Православни богословски факултет 2007–2015, књ. 1–20
10. 2009– Теолошки погледи: Версконаучни часопис, Београд: Свети Архијерејски Синод СПЦ
11. 2009– Библиографија српске теологије (БСТ) | Bibliographia serbica theologica (BST), Београд: Институт за теолошка истраживања Православног богословског факултета; оснивач и уредник
12. 2010– Исламобалканика | Islamobalcanica, Београд: Институт за теолошка истраживања Православног богословског факултета; оснивач и уредник
13. 2011– Библиографија српске философије (БСФ) | Bibliographia serbica philosophica (BSPh), Београд: Катедра за философију и Институт за теолошка истраживања Православног богословског факултета, Српско филозофско друштво; оснивач и уредник
14. 2011– Светосавски зборник | Свято-савский сборник | Saint Sava Studies: Годишњак за светосавску културу у Црној Гори, Цетиње: Митрополија црногорско-приморска, Никшић: Епархија будимљанско-никшићка, Подгорица: Матица српска – Друштво чланова у Црној Гори; оснивач и уредник
15. 1995–1999 Уредник филозофске библиотеке АЛЕΘΕΙΑ (Подгорица: Октоих)
16. 1999–2008 Уредник филозофске библиотеке АΛΕΘΕΙΑ (Никшић, Београд: Јасен)

Листа периодичних публикација са регистром радова

- Archiv für Begriffsgeschichte* (Bonn/Hamburg) [69] [167]
Беседа: Бојословски часопис православног Епархије дачке (Нови Сад) [72]
Беседа: Часопис за културу / Časopis za kulturo (Љубљана: Друштво Српска заједница) [161] [241]
Библиографија српске теологије (Београд: Институт за теолошка истраживања ПБФ) [238]
Библиографија српске философије (Београд: Институт за теолошка истраживања ПБФ) [274] [280]
Влис (Београд) [150]
Бојословље: Часопис Бојословског факултета Српске православне цркве / Универзитет у Београду (Београд) [215] [225] [229] [238] [246]
Bollettino della Società Filosofica Italiana (Roma) ad [133]
Byzantion: Revue Internationale des Études Byzantines (Bruxelles) ad [83]
Васийијање и образовање (Подгорица: Завод за уџбенике и наставна средства) [116]
Вероучишњел у школи: Часопис за дидактичко-методичка истраживања верске наставе (Београд: Педагошко-катихетски институт ПБФ) [276]
Вечерње новостии (Београд) [149] [254] [269] [270]
Видослов: Саборник Епархије Захумско-Херцеговачке и Приморске (Манастир Тврдош, Требиње) [129] [147] [160]
Војска (Београд) [148]
G2W Glaube in der 2. Welt: Ökumenisches Forum für Religion und Gesellschaft in Ost und West (Zürich) [232]
Глас Црногор(а)ца: Дневни [Недјељни] лист за политичку, културу и традицију (Подгорица) [123] [131]

- Gledišta: Časopis za društvenu kritiku i teoriju* (Beograd) ad [54]
Gnomon: Kritische Zeitschrift für die gesamte klassische Altertumswissenschaft (München: C. H. Beck) ad [133]
 Голија: *Образник – традиција, култура, екологија, друштво* (Никшић: Голијски сабор културе) [220] [234] [316]
 Дан: *Дневне новине* (Подгорица) [122] [130] [131] [219]
 Danas (Beograd) [136]
 Даница: *Српски народни илустрирани календар* (Београд: Вукова задужбина) [263]
 Двери српске: *Часопис за националну културу* (Београд) ad [125]
 Демократија: *Лист Демократске странке* (Београд) ad [74]
 Демократска ријеч: *Гласило Демократске странке* (Подгорица) [42] [43] [44] [45] [46] [48] [49] [50] [56] [66]
 Dialogue: *Canadian Philosophical Review / Revue canadienne de philosophie* (Kingston & Montréal : Canadian Philosophical Association) ad [133]
 Dialogue: *Journal International d'Arts et de Sciences* (Paris) [67] [70] [79]
 Diotima: *A Philosophical Review* (Worcester, Mass., USA) [137]
 Дуја: *Илустрирани лист* (Београд: БИГЗ) [30]
 Elliniki Filosofiki Epitheorisi (Alimos: The Greek Philosophical Society) ad [133]
 Жива антика (Скопје) ad [54] ad [75] ad [133] [143]
 Жички благовесник (Краљево: Епархија жичка) [116] [129]
 Зборник Матице српске за друштвене науке (Нови Сад) [316]
 Зборник Матице српске за класичне студије (Нови Сад) ad [133]
 Зборник радова професора и сарадника Наславничкој факултету у Никшићу (Никшић) [4] [9] [18]
 Златна прега (Нови Сад) ad [125]
 Индекс/Index (Никшић) [82] [84]
 Искон: *Православни илустрирани часопис* (Врање: Епархија врањска) [116]
 Iskustva: *Časopis za filozofiju i društvene nauke* (Beograd) [144]
 Исламобалканика (Београд: Институт за теолошка истраживања ПБФ) [268]
 Исток: *Ревизија за политичка и културна истраживања* (Подгорица) [130]
 Историјски записи (Подгорица) ad [74] [86]
 Источник: *Часопис за веру и културу* (Београд) ad [54] [117] [129] [171]
 Јеврејски преглед (Београд: Savez jevrejskih opština Srbije) [271]
 Journal of the History of Philosophy (Los Angeles, Berkeley) ad [133]
 Kernos: *Revue internationale et pluridisciplinaire de religion grecque antique* (Athènes, Liège) ad [83]
 Књижевна реч: *Маџазин за књижевност, уметност, културу и друштвена истраживања* (Београд) [123]
 Књижевне новине: *Лист за књижевност и друштвена истраживања* (Београд: Удружење књижевника Србије) [115]
 Književni glasnik (Beograd) [158]
 Књижевност (Београд: Просвета) [124]
 Kontakt: *Međunarodni nezavisni časopis za ekonomiju i kulturu | Internationale Unabhängige Zeitschrift für Wirtschaft und Kultur* (München, Beograd) [118]
 Крајина: *Часопис за књижевност и културу* (Бања Лука: Арт-Принт) [132]
 Крбови: *Часопис за културу и уметност* (Сремски Карловци) [86]
 Laus: *List mladih Dubrovnika* (Dubrovnik) [31]
 Лейоис Матице српске (Нови Сад) ad [113] [120] [225] [252]
 Лука: *Часопис за философију и социологију* (Никшић) [8] [11] [12] [13] [14] [17] [22] [23] [24] [25] [26] [46] [59] [66] [67] [85] [88] [89]–[112] [120] ad [133] [168] [175]–[214] ad [295] [300] [303] [304]
 Лука: *Часопис за културу, уметност и науку* (Суботица: Српски културни центар „Свети Сава“) [129]
 Museum Helveticum: *Revue suisse pour l'Étude de l'Antiquité classique* (Vâle: Schwabe) ad [133]
 Никшићке новине (Никшић) [1] [15] [50]
 Њеишев зборник Матице српске (Нови Сад: Матица српска) [253] [300]
 Овдје (Титоград/Подгорица) [16] [36] [37] [38] [39] [40] [41] [47] [57] [58] [59] [60] [67] [68] [116] [119]
 Orthodoxes Forum (München) [77]
 Ойачник: *Часопис за светлостачку праксу и теорију* (Врњачка Бања: Црквена општина врњачка) [85]
 Побјега (Подгорица) [34] [61] [62] [63] [64] [65] [68] [71] [73] ad [74] ad [75]
 Покреј (Титоград) [57] [58]
 Политица: *Научни часопис Факултета политичких наука у Бањој Луци за друштвена истраживања* (Бања Лука: Факултета политичких наука) [316]
 Политика (Београд) ad [75] ad [125] [147] [151] [302]

- Православље: Новине Српске Патријаршије (Београд) [218] [225] [231] [255]
- Pravo i društvo: Časopis za pravnu i političku kulturu* (Beograd: Službeni glasnik) ad [282]
- Пракса: Часопис за друштвена ипшанања (Титоград) [29]
- Pregled: Časopis za društvena pitanja* (Sarajevo) [7] [10]
- Принцип: Лист за српска ипшанања (Београд) [218]
- Просвјетни рад (Титоград/Подгорица) [33] [34] [81]
- Philotheos: International Journal for Philosophy and Theology* (Beograd, Nikšić, Trebinje) [138] [139] [157] [217] [221] [262] [275] [286] [297] [308] [310] [312]
- Phronesis: A Journal for Ancient Philosophy* (Assen) ad [54] ad [75] ad [133]
- Рачански зборник (Бајина Башта: Фондација Рачанска баштина) [159]
- Revija D* (Podgorica) [174]
- Revue de théologie et de philosophie* (Lausanne) ad [83]
- Саборност: Часопис Епархије браничевске (Пожаревац: Епархија браничевска) [116] [172]
- Савиндан: Ревизија за српску духовну обнову (Пријеполје: Милешевски културни клуб „Свети Сава“) [140]
- Свевиђе: Лист Епархије будимљанско-никшићке за вјеронауку, хришћанску културу и живој цркве (Беране) [140] [173] [219] [222]
- Светијора: Образник за вјеру, културу и васишанање/образовање (Цетиње, Подгорица: Митрополија црногорско-приморска) [81] [115] ad [125] [173] [226] [301]
- Светосавски зборник | *Saint Sava Studies: Годишњак за светосавску културу у Црној Гори* (Цетиње: Митрополија црногорско-приморска, Никшић: Епархија будимљанско-никшићка, Подгорица: Матица српска – Друштво чланова у Црној Гори) [220] [277]
- Слобода: Лист Српске народне одбране у Америци (Chicago) [166]
- Смисао: Часопис за друштвене науке Матице српске – Друштва чланова у Црној Гори (Никшић) [285]
- Соборност: Периодика на Архиепископској охридској и Митрополијској скојској (Велес) [237]
- Социолошки ипреглед (Београд) ad [74]
- Сјоне: Часопис за умјетност, културу, науку и друштвени живој (Никшић) [3]
- Српска иполитичка мисао (Београд) ad [74]
- Српска иеолоија у двадесетом веку: Истраживачки ироблеми и резултати (Београд: ПБФ) [229] [235] [238] [259] [292] [298] [307] [318] [321] [323]
- Српски јуи (Подгорица) [253]
- Сиварање: Часопис за књижевност и културу (Подгорица) [115]
- Studia Antyczne i Mediewistyczne* (Warszawa) ad [133]
- Synthesis philosophica* (Zagreb) [20]
- Теолошки иолеги: версконаучни часопис (Београд) ad [257] [311] [313]
- Theologische Revue* (Münster: Aschendorff Verlag) ad [296]
- Theoria* (Beograd) ad [75] [78]
- Tretji dan: Krščanska revija za duhovnost in kulturo* (Ljubljana) ad [83]
- Универзитетска ријеч (Никшић) [2] [6] [27] [28] [32] [33] [34] [39]
- Faventia* (Barcelona) ad [54]
- Fe Transmesa e Santa Tradicion / Foi Transmise et Sainte Tradition: Revue de la Fraternité Saint Jean-Cassien* (Lectoure) [141]
- Filozofija i društvo* (Beograd) ad [295]
- Filozofska istraživanja* (Zagreb) [19] [51] [52]
- Filozofski godišnjak* (Beograd) [53] ad [54] [55]
- Филозофски иодишњак (Бања Лука: Јавна установа Књижевна задруга) ad [125]
- Християнство и Култура (Софија: Фондација „Българска наука и изкуство“) [223]
- Хришћанска мисао – Свечаник: Часопис за иеолошка, културна и друштвена истраживања (Београд) [115]
- Humanitas* (Coimbra: Faculdade de Letras da Universidade de Coimbra, Instituto de Estudos Clássicos) ad [133]
- 2000: Časnik za mišljenje, umetnost, kulturna in religiozna vprašanja* (Ljubljana) [35]

Формално-типски регистар радова

- књиге [54] [74] [75] [83] [113] [125] [132] [133] [264] [265] [266] [268] [276] [277] [278] [279] [152] [153] [154] [216] [244] [245] [256] [257] [287] [288] [289] [291] [292] [293] [297] [298] [272] [273] [274] [281] [282] [283] [284] [295] [299] [301] [302] [303] [304] [317] [322] [296] [305] [306] [314] [315] [324]
- студије, огледи [3] [4] [8] [9] [17] [18] [22] [51] [67] [72] [76] [77] [78] [79] [85] [86] [114] [134] [135] [136] [168] [217] [221] [229] [235] [252] [259] [260] [261] [262] [275] [285] [286] [290] [300] [307] [308] [309] [316] [318] [319] [320] [321]
- чланци [2] [5] [15] [16] [19] [20] [27] [28] [29] [32] [33] [34] [35] [36] [37] [38] [39] [40] [41] [42] [43] [44] [45] [46] [47] [48] [49] [50] [56] [57] [58] [59] [60] [61] [62] [65] [66] [68] [70] [71] [80] [81] [82] [84] [116] [118] [119] [121] [123] [124] [126] [129] [130] [131] [137] [138] [139] [147] [148] [155] [156] [157] [158] [159] [160] [170] [171] [172] [173] [218] [219] [222] [223] [226] [227] [228] [230] [231] [232] [237] [239] [240] [246] [249] [251] [253] [255] [258]
- бесједе [115] [122] [140] [141] [161] [162] [169] [220] [225] [234] [241] [251] [252] [263] [267] [310]–[313]
- рецензије, прикази [6] [21] [23] [24] [25] [26] [63] [64] [69] [73] [89]–[112] [120] [167] [175]–[215] [236]
- биобиблиографске биљешке, енциклопедијске одреднице [7] [10] [11] [12] [13] [142] [144] [145] [146] [163] [164] [165] [224] [233] [242]
- библиографије [8] [14] [52] [53] [55] [75] [83] [87] [88] [113] [117] [127] [128] [133] [143] [154] [238] [274] [280] [294] [323]
- разговори, интервјуи [1] [30] [31] [149] [150] [151] [166] [174] [219] [243] [247] [248] [254] [269] [270] [271]

Регистар радова према језицима

- бугарски [223]
- енглески [76] [83] [88] [133] [137]–[139] [153] [157] [167] [216] [250] [262] [265] [275] [278] [285] [286] [296] [297] [299] [306] [308] [310] [312] [317]
- италијански [134]
- македонски [237]
- њемачки [20] [54] [69] [70] [77] [83] [152] [217] [232] [266]
- руски [83] [227] [239] [314]
- словеначки [35] [135] [294]
- српски [1]–[19] [21]–[34] [36]–[68] [71]–[75] [78] [80]–[82] [84]–[87] [89]–[133] [136] [140] [142]–[152] [154]–[156] [158]–[166] [168]–[215] [218]–[220] [222] [224]–[226] [228]–[231] [233]–[236] [238] [240]–[249] [251]–[255] [257]–[261] [263] [264] [267]–[271] [273] [274] [276]–[277] [279]–[284] [287]–[293] [295] [298] [300]–[305] [307] [309] [311] [313] [315] [316] [318]–[324]
- француски [79] [83] [133] [141] [221] [256]

Именски регистар аутора објављених рецензија

- Божовић Ратко Р. ad [74]
- Вуксановић Дивна ad [113]
- Голубовић Предраг ad [74]
- Даковић Ненад ad [75]
- Димитријевић Владимир ad [125]
- Ђурђевић Владимир ad [74]
- Ђурић Михаило ad [54]
- Жуњић Слободан ad [54]
- Ивановић Мирослав ad [74]
- Кандић Александар ad [295]
- Каргачин Слободан ad [54]
- Кољевић Богдана ad [125]
- Крстонијевић Милош ad [74]
- Крцуновић Душан ad [125] [133]
- Лакић Зоран ad [74]
- Лучић Дејан ad [75]
- Марић Илија ad [54]
- Марицки Гађански Ксенија ad [133]
- Никчевић Желидраг ad [74]
- Павићевић Александра ad [295]
- Петровић Александар М. ad [54]
- Радојчић Саша ad [125]
- Страхињинић Данко ad [257]
- Танасковић Дарко ad [257]
- Томовић Соња ad [75]
- Чичовачки Предраг ad [295]
- Шушњић Туро ad [282]
- Athanasopoulos Kostas ad [133]
- Čičovački Predrag ad [296]

Classen Carl Joachim ad [133]

Георгиева Вера ad [75]

Косијанчић Gorazd ad [83]

Lafrance Yvon ad [133]

Mansfeld Jaap ad [133]

McKirahan Richard ad [133]

Митевски Витомир ad [54] [133]

Motte André ad [83]

Narecki Krzysztof ad [133]

Reichel Hanna ad [296]

Rossetti Livio ad [133]

Schouwey Jacques ad [83]

Sheppard Anne ad [75]

Stemich M. ad [133]

Villalba P. ad [54]

Wright M. R. ad [54]

Yannopoulos P. ad [83]